

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Očekávání vs. realita pěstounské péče

Bc. Lenka Kremplová

Olomouc 2024

vedoucí práce: PhDr. Jitka Petrová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Očekávání vs. realita pěstounské péče“ vypracovala samostatně pod vedením PhDr. Jitky Petrové, Ph.D. a využila uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne

.....
Bc. Lenka Kremplová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat PhDr. Jitce Petrové, Ph.D., za odborné vedení závěrečné práce, poskytování rad, nápadů a připomínek, které mi při psaní diplomové práce velmi pomohly.

Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří mi poskytli rozhovor a bez kterých by tato diplomová práce nevznikla. Za jejich ochotu a otevřenost se se mnou podělit o dosavadní zkušenosti. V neposlední řadě bych ráda poděkovala sociálním pracovnícím z ISIS – občanského sdružení pro pomoc náhradním rodinám, z.s., za pomoc při zprostředkování kontaktů s respondenty a odborných radách.

OBSAH

ÚVOD.....	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Náhradní rodinná péče.....	8
1.1 Historie náhradní rodinné péče.....	11
1.2 Osvojení (adopce).....	12
1.3 Poručenství s osobní péčí	13
1.4 Svěření do péče jiné fyzické osoby než rodiče.....	14
2 Pěstounská péče.....	15
2.1 Zprostředkovaná pěstounská péče	16
2.2 Příbuzenská pěstounská péče.....	16
2.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu	17
2.4 Dávky pěstounské péče	18
2.5 Práva a povinnosti pěstounů	20
3 Motivace pro přijetí dítěte do pěstounské péče	23
3.1 Veřejné motivy	24
3.2 Neveřejné (skryté) motivy	24
4 Proces zprostředkování pěstounské péče.....	25
4.1 Doprovázení.....	30
4.2 Odborná příprava žadatelů o pěstounskou péči.....	32
4.3 Vzdělávací systém PRIDE.....	33
II. EMPIRICKÁ ČÁST	36
5 Zhodnocení aktuálního stavu zkoumané problematiky	36
6 Charakteristika výzkumného šetření	39
6.1 Cíle a otázky výzkumného šetření.....	39
6.2 Výběr vzorku do výzkumného šetření.....	39
6.3 Metoda sběru dat	41
6.4 Stručná charakteristika případu	41
6.5 Výsledky výzkumného šetření	47
6.5.1 Axiální kódování	56
6.6 Shrnutí výsledků šetření	59
6.7 Diskuse	61
ZÁVĚR.....	64

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	66
SEZNAM ZKRATEK	71
SEZNAM TABULEK A SCHÉMATU	72
SEZNAM PŘÍLOH	73
ANOTACE	114

ÚVOD

Oblast náhradní rodinné péče je velmi široké a hojně diskutované téma, které k sobě přitahuje nemalou pozornost. Nalezneme mnoho literatury popisující proces náhradního rodičovství, náhled na výchovu přijatého dítěte, až po reálné zkušenosti dětské duše a jejího vlastního pohledu na celý proces. Jednou z forem náhradní rodinné péče je pěstounská péče. Pěstounská péče není novodobá podoba jedné z možností této náhradní rodinné péče. Byla tu odnepaměti. V historii nebyla vhodně legislativně ukotvena, jak je tomu v dnešní společnosti. Přesto se však jednalo o nejčastější volbu náhradní rodinné péče. Stále se jedná o velmi probírané téma, nejen mezi širší společností. Většina populace oplývá negativními názory až mnohdy předsudky, vůči pěstounské péči.

Téma diplomové práce „Očekávání vs. realita pěstounské péče“ nebylo vybráno náhodně. Jedním z důvodů, proč bylo téma vybráno, je fakt, že mi v poslední době začala být pěstounská péče velmi blízká. Dostala jsem možnost spolupracovat s doprovázející organizací, která pomáhá náhradním rodinám, a především pěstounským rodinám. Účastním se mnoha akcí, kde se s pěstounskými rodinami setkávám a společně se obohacujeme o nové zkušenosti v procesu náhradního rodičovství. Pěstounská péče se mi stala v mnoha ohledech velmi blízká a ráda bych se jí a celému odvětví náhradní rodinné péče, věnovala i v budoucnu. Posledním a zároveň nejpodstatnějším důvodem pro zvolení tohoto tématu je to, že si sama pohrávám s myšlenkou stát se dlouhodobou pěstounkou. Jak se říká, člověk míní, pánbůh mění a já měla odmala sen, že bych se v budoucnu ráda stala maminkou. A sama se utvrzuji v tom, že pěstounskou péči vidím jako skvělou příležitost k vytvoření stabilního a milujícího domova.

Cílem celé diplomové práce je zjistit motivy zprostředkovaných pěstounů k přijetí dítěte do své péče. Hlavní cíl je postupně naplňován v empirické části diplomové práce. Dílčím cílem teoretické části je objasnit náhradní rodinnou péči, od historického kontextu až po všechny její formy. Dále se teoreticky zaměříme na pěstounskou péči. Zde se pokusíme specifikovat práva a povinnosti pěstounů, podle druhů poskytované péče. Definovat veřejné a neveřejné motivy pěstounů pro přijetí dítěte do své péče. V neposlední řadě popsat celý proces přijetí dítěte do pěstounské péče. Dílčím cílem empirické části je interpretovat očekávání a motivy pěstounů před přijetím dítěte do své, pěstounské péče. Dále chceme vysvětlit, jak se změnil pěstounům život po přijetí dítěte do pěstounské péče. A v poslední části zjistit, jestli přinesla pěstounům pěstounské péče něco nového.

Teoretická část je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola se zabývá náhradní rodinnou péčí, kde je popsána historie náhradní rodinné péče na českém území. Následně jsou zde teoreticky popsány formy náhradní rodinné péče, a to je osvojení, poručenství a svěřeni dítěte do péče jiné fyzické osoby než rodiče. Druhá a zároveň nejobsáhlejší kapitola se zaměřuje na několikrát zmiňovanou pěstounskou péčí. Zde se zaměříme na práva a povinnosti pěstounů a typy pěstounské péče, jako je zprostředkovaná pěstounská péče, příbuzenská pěstounská péče a pěstounská péče na přechodnou dobu. Třetí kapitola popisuje veřejné a neveřejné (skryté) motivy pěstounů pro přijetí dítěte do pěstounské péče. Čtvrtá a poslední kapitola objasňuje proces zprostředkování pěstounské péče. Podíváme se na doprovázení pěstounských rodiny, které je dle zákona povinné. Následně na odbornou přípravu žadatelů o pěstounskou péči a vzdělávací systém PRIDE.

Empirická část se zabývá polostrukturovanými rozhovory se zprostředkovanými pěstouny. Pátá kapitola hodnotí aktuální stav zkoumané problematiky. Zde jsou prezentovány vybrané výzkumy, které proběhly na obdobné či stejné téma. Šestá kapitola charakterizuje výzkumné šetření se zprostředkovanými pěstouny, cíle a otázky výzkumného šetření, výběr vzorku do výzkumného šetření a metodu sběru dat. Kapitola také zahrnuje nejdůležitější bod empirické části, v podobě podkapitoly výsledků výzkumného šetření. Poslední podkapitoly obsahují shrnutí výzkumného šetření a diskusi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Dětství je pojem, na který většina populace s láskou vzpomíná a má představu, jak by takové dětství mělo probíhat. Přesto je však dosti obtížné dětství jednoznačně definovat. V minulosti jsme se setkávaly s mnoha koncepty dětství, které se utvářely a reagovaly na dynamický vývoj společnosti, kultury a vědy. V poslední době se objevuje mnoho domněnek v návaznosti na vztah genetiky a výchovy při vývoji člověka. Co z mnoha výzkumů a studií víme určitě je, že jedno bez druhého nemůže fungovat samo o sobě. Raná fáze dětství hraje významnou roli v životě každého člověka, jenž předurčuje jeho další vývoj. Ranou fází formuluje uspokojování základních psychických potřeb dítěte, přesněji, pocit silného pouta a vztah k pečující a milující osobě. Dítě chápeme jako bio-psycho-sociálně-spirituální (či také duchovní) bytost, která je součástí populace. Jde o celistvost jedince s předpoklady biologickými, psychickými, sociálními a spirituálními. Všechny roviny se vzájemně prolínají a jsou provázané mezi sebou. Orel a kol. (2016, s. 88) se navíc zmiňuje o předpokladech jako o aspektech lidské bytosti, které tvoří její komplexní charakter. Ty podle něj souvisí s gendrovým modelem. Je důležité a vhodné zohlednit výše zmiňované aspekty. Jinak by mohlo dojít k jednostrannému a zavádějícímu zkreslení.

Naopak Solařová (2015, s. 13-14) hovoří o současném pojetí potřeb dítěte, které se odrážejí od dětských práv. Přesněji, od Úmluvy práv dítěte, sdělení č. 104/1991 Sb., sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte. Úmluva dbá na jednání, naplňování a prosazování nejlepšího zájmu dítěte. To může být vymezeno prostřednictvím dětských potřeb, navazujících na zmiňované biologické, psychické, sociální a spirituální předpoklady. Mezi základní biologické potřeby dítěte řadíme příjem potravy a pitného režimu, spánek a odpočinek, obydlí, ošacení, ochranu před úrazy, nemocemi a v neposlední řadě, aby bylo dítě v teple. Psychické potřeby zahrnují citové a sociální vazby vedoucí k utváření osobnosti a identity dítěte, nastavený řád a smysl podnětů pro rozvoj učení, a také zdárnou otevřenou budoucnost. Základní sociální potřeby tvoří sociální dovednosti, kvalitní osobnostní vzory pro dítě v procesech pravidel chování, sociální komunikace, zvládnutí stresově zátěžových situací v různých sociálních prostředích a nejdůležitější sociální potřeba je ochrana dítěte před všemi formami násilí. Emocionální potřeby zahrnují důležitost jednoho vychovávajícího jako emocionálního průvodce v útlém dětství, pocit sounáležitosti, jistoty a sociální podpory, schopnost empatie, uvědomělé prožívání

situaci a nesmíme opomenout pozitivní výchovu, která odráží bezpodmínečnou akceptaci navozující pocit jistoty, bezpečí a lásky. Poslední, často opomíjenou potřebou je ta spirituální. Mluvíme o potřebě sebepojetí, rodinné konstelaci a životní hodnotách, které dítě přebírá od svých vychovávajících vzorů.

Potřeby dítěte se proměňují v průběhu času v návaznosti na jednotlivé vývojové etapy. Dětství právem považujeme za jedno z nejvýznamnějších období lidského života. Nedostatečné uspokojení základních potřeb v rané fázi dětství se nám vede k nenapravitelné poruše ve vývoji. *„Z uvedeného výčtu je zřejmé, že potřeby dětí jsou komplexní skutečností a že je žádoucí, aby byly naplňovány společně a smysluplně tak, jak je vhodné vzhledem k věku, vývoji a jedinečné situaci každého dítěte“* (Solařová, 2015, s. 14).

Starost o dítěte bereme jako přirozené a pro mnohé jde o automatické chování. Už v těhotenství ženy se budoucí matka i otec podvědomě připravují na svoji novou životní roli. Jsou si vědomi, že se narodí dítě, které bude odkázané na pomoc druhých. Bude potřeba uspokojit jeho základní potřeby, opatrovat jej a být mu nablízku. Avšak se dnes mnohem častěji setkáváme s rodiči, jenž se z mnoha důvodů nemohou, nechtějí nebo neumí postarat o své dítě. Tyto děti ztrácejí pevné zázemí, prvotní jistotu, bezpečí a v neposlední řadě i lásku. *„V některých případech rodiče své děti dokonce opouštějí, důvody k tomu mohou mít různé: nemoc, lhostejnost, pohodlí, neschopnost, neuspořádaný život, pobyt v nápravném zařízení, psychické poruchy apod.“* (Bubleová a kol., 2011, s.9). Zmiňované dysfunkční rodiny nejsou schopny řádně plnit rodičovské role a poskytnout dítěti vhodné rodinné zázemí pro výchovu. V těchto případech úlohu rodiny přebírá institut náhradní rodinné péče.

Náhradní rodinná péče, dále jen „NRP“, je legislativně vymezena hned v několika zákonech. V zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Dále také v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Náhradní, nebo také vychovávající rodiče, by se měli, v rámci NRP, řídit pomyslným desaterem, které povede ke spokojenému, chápajícímu a stabilnímu rodičovství. Prvním bodem je nebát se přijmout své náhradní rodičovství. Podle mnoha výzkumů a studií je dokázáno, že psychologické rodičovství je povýšeno nad biologické zplození dítěte. Pomyslným uměním není akt zplození dítě, nýbrž schopnost dítě vychovat. Zajistit mu životní a sociální potřeby, předat mu kvalitní vzorce chování a hodnoty společnosti. Postarat se o jeho zdárný vývoj. V tomto ohledu mluvíme o kvalitách vychovávajícího (náhradního) rodiče.

Druhým bodem je nebát se o lásku dítěte. Vzájemný vztah rodičů a dětí se vytváří soužitím. Teprve při vzájemné interakci a pospolitosti poznáváme psychickou stránku člověka. Dítě se teprve samo učí zpracovávat emoce. K tomuto bodu se váže třetí bod, který pojednává o trpělivosti v poznávání dítěte. Nejen dítě, ale i vychovávající rodič se teprve v nové roli poznává. Proto bychom se neměli bát na sobě pracovat, zdokonalovat se. Jen díky vzájemnému učení se můžeme navzájem od sebe učit a sžívat se.

Čtvrtý bod pojednává o zatajené pravdě, která je v lidských vztazích nebezpečná. V roli vychovávajícího rodiče vedeme dítě k pozitivnímu přijetí identity. Než k tomu dojde, je důležité, abychom tento fakt nejprve přijali my, jakožto vychovávající rodiče. Jakákoliv tajemství, týkající se dítěte, nevede ke zdárnému vývoji a stabilitě vztahu mezi dítětem a rodičem. V tomto ohledu můžeme pojednávat i o vnitřní rozepři rodiče, jenž záhy vede k předsudku. Pokud bychom měli před dítětem tajemství, ohledně jeho identity, mohlo by to ohrozit vzájemný vztah s rodiči. I v předškolním věku by mělo umět věci správně pojmenovat. Dítě má o sobě vědět víc než ostatní. O tomto pojednává pátý bod.

Šestý bod navazuje na předešlý. Vychovávající rodič by měl oplývat komunikační schopností. Nestačí sdělit, je potřeba sdílet. Opakovaně o tom mluvit, prožívat tuto situaci s ním. Dítě by se mělo o svém postavení dovídat postupně již v předškolním věku, než nastoupí do základní školy. Nejčastěji využívanou formou je pohádka, ve které se odhalují souvislosti a situace. O této pohádce můžeme hovořit jako o terapeutické, díky které citlivě odvyprávíme celý příběh dítěte až po skutečnost, že je u vychovávajících rodičů. Sedmý bod nám připomíná, abychom se nesnažili potlačit či vymazat dědičný vklad dítěte. Dítě sice není z nás, ale je naše. Jako vychovávající rodič jsme se zapřísáhli, že jej přijmeme takové, jaké je. Proto je v tomto ohledu dobré nemít přepjatá očekávání. Brát dítě takové, jaké je. Osmý bod to celé shrnuje tak, ať s horším počítáme, lepším se nechme překvapit.

Předposlední bod zmiňuje důležité tzv. know-how. O vlastních, biologických rodičích jen to dobré. Pěstouni by si měli být plně vědomi, že jen zastupují biologické rodiče dítěte. Osvojitelé se musejí smířit s existencí biologických rodičů. Fakt, že dítě opustili, vykládáme spíše jako nemoc, neschopnost k výchově. Ne jako morální špatnost. Dětem by nemělo být bráněno v setkávání s biologickými rodiči, pokud je to možné a samotné dítě má zájem. Při dobré výchově a budování identity dítěte, to vztahy s vychovávajícími rodiči posílí, neboť neřekli nic špatného o lidech, kteří děti zplodili. Poslední, desátý bod zakončuje desatero otevřeným rodinným společenstvím. Rodina by se neměla izolovat od ostatních. Do nové

situace by měli být zapojeni i prarodiče, příbuzní, známí atd. Dítě v rodině je přeci dar. (ISIS – občanské sdružení pro pomoc náhradním rodinám, z.s.).

1.1 Historie náhradní rodinné péče

Pojďme se na chvíli společně zaměřit na historii náhradní rodinné péče. V českém prostředí jde o bohatou a dlouhou historii poskytování náhradní péče. V období středověku po raný novověk hojně fungovaly nalezince. První nalezinec registrujeme už na počátku 17. století, na Malé Straně. Posléze byl zřízen nalezinec u sv. Apolináře, který byl jako první ve střední Evropě spojen s porodnicí. Ve stejnou dobu jako nalezince, se zakládaly sirotčince pro osiřelé děti, které ve velkém měřítku spravovala církev. Zde opuštěné děti prožily své rané dětství. Po 6. roce byly ze sirotčince vyloučeny a pokud si je k sobě nevzala „pěstounka“, byly tzv. obecními sirotky. Živily se tím, co vyžebrały nebo jako levná pracovní síla (Daničová, 2011, s. 15-16).

Po první světové válce bylo potřeba se postarat o válečné sirotky a nemanželské děti, kterých se rodilo čím dál více. Vznikla Okresní komise pro péči o mládež, která položila základy dnešní sociální práci. Hlavní náplní byla práce v terénu, přesněji vyhledávání sociálních případů pro poskytnutí pomoci a informovanost veřejnosti (Daničová, 2011, s. 17). Za první republiky začala vznikat moderní síť zastřešujících služeb a zařízení pro osiřelé děti. Náhradní rodinná péče byla na samém vrcholu. Kromě adopce se do podvědomí širší veřejnosti dostaly nové formy náhradní rodinné péče, které dostaly po dlouhá staletí správné pojmenování. Jednalo se o pěstounskou péči. Za péči o dítě dostali pěstouni již v té době finanční přilepšení pro rodinu.

Dětské domovy byly v období mezi válkami i po druhé světové válce zaplněné. Všem bylo jasné, že neadekvátnější prostředí pro výchovu dítěte je v rodině. Postupně také začaly vznikat SOS dětské vesničky, jako alternativa ústavní péče. Do vesniček byly přednostně přijímány děti, které neměly příležitost k zařazení do procesu osvojení. Ve většině případů se jednalo o děti z etnických menšin nebo větší sourozenecké skupiny. SOS dětské vesničky jsou dodnes velkou šancí pro děti vyrůstat v náhradní rodinné péči. Jedná se o nejvýznamnější neziskovou organizaci v České republice, poskytující komplexní sociální pomoc a podporu pěstounským rodinám, dětem a mladistvým se stupem do samostatného života.

Historie SOS dětských vesniček sahá do roku 1949 do rakouského Imstu. Filantrop Hermann Gmeiner se inspiroval švýcarským sdružením vzniklým v roce 1946, ve městě

Trogen. Sdružení se uskupilo v malou, rodinnou vesničku nesoucí název po pedagogovi J. H. Pestalozzím. V rodinném domě žil manželský pár, vychovatelé, společně s maximálně 18 dětmi. Vesnička měla internacionální charakter, jelikož tam žilo a vyrostlo až 200 dětí z různých zemí (Gíbalová, 2011, s. 27). Gmeiner navázal inspirativně na švýcarský model, který ho silně ovlivnil. Přišel s myšlenkou humanitární pomoci s cílem dát dohromady traumatizované a osiřelé děti s bezdětnými ženami, které ztratily muže ve válce. Ženy vychovávaly skupinu do 10 dětí. V 60. letech minulého století přišel koncept SOS dětských vesniček na české území. Dětské lékaři a psychologové upozorňovali společnost na nedostatky ústavní péče a následné problémy emocionální deprivace dětí bez rodin. *„Inspiraci pro zlepšení způsobu péče čerpali mimo jiné v SOS dětských vesničkách rozvíjejících se v sousedním Rakousku a dalších zemích západní Evropy. V roce 1967 přijal pozvání Jiřího Dunovského zakladatel konceptu SOS dětských vesniček Hermann Gmeiner“* (SOS dětské vesničky, online). V 70. letech minulého století se otevřela první SOS dětské vesničky, a to v Karlových Varech a ve Chvalčově. V roce 1991 se SOS dětské vesničky stávají členem mezinárodní organizace SOS Kinderdorf International se sídlem v Rakousku, jenž sdružuje všechny vesničky po celém světě (SOS dětské vesničky, online).

1.2 Osvojení (adopce)

Jedná se o nejčastější a nejznámější praktikovanou formu náhradní rodinné péče. Tato forma je známá jako adopce. Právní terminologie používá přesnější pojem, a to osvojení, které nejlépe a přirozeně nahrazuje původní biologickou rodinu. Osvojením rozumíme přijetí cizího dítěte za vlastní. Jde také o velmi náročnou a zdlouhavou byrokratickou cestu.

Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., definuje předpoklad pro osvojení dítěte. *„Předpokladem osvojení je takový vztah mezi osvojitelem a osvojencem, jaký je mezi rodičem a dítětem, nebo že tu jsou alespoň základy takového vztahu. Osvojení nezletilého musí být v souladu s jeho zájmy“* (§795, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). O osvojení nezletilého dítěte rozhodne soud, který reaguje na návrh osoby, jenž chce dítě osvojit. U osvojení zletilého dítěte rozhodne opět soud na návrh osoby, jenž chce dítě osvojit. V tomto případě se zde klade důraz na názor a souhlas zletilého, který má být osvojen. Nutný souhlas k osvojení je u dítěte staršího 12 let.

§799, v zákoně č. 89/2012, dále hovoří o tom, kdo se může stát osvojitelem: *„Osvojitelem se může stát pouze zletilá osoba a svéprávná osoba, zaručuje-li svými osobními*

vlastnostmi a způsobem života, jakož i důvody a pohnutkami, které jí vedou k osvojení, že bude pro osvojované dobrým rodičem“ (§799, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Poté na základě rozhodnutí příslušného soudu, se osvojitel zapíše do matriky jako rodič dítěte. Skuteční biologičtí rodiče pozbývají práva a povinnosti vůči dítěti. Osvojené dítě přijímá příjmení svého osvojitele či osvojitelů. Osvojitelem nemusí být jen manželský pár, ale i samotná osoba, která má či nemá vlastní biologické děti. Nebo již vychovává dítě/děti v náhradní rodinné péči.

Ačkoliv osvojené dítě ztrácí vazby na svou biologickou rodinu, má právo dostat informace o skutečnosti osvojení. Nejpozději však do začátku povinné školní docházky (§836, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). V tomto věku si dítě rozšiřuje kruh sociálních kontaktů a pomalu ukotvuje svoji pozici. Už na přípravných kurzech jsou budoucí osvojitelé vedeni k tomu, aby dítěti adopční proces nezatajovali. Nejlepší variantou o tom, jak dítěti jemně a nenásilně říct, že je adoptované, je prostřednictvím pohádky. Forma sdělení skutečnosti adopce by měla vždy odpovídat věku dítěte.

1.3 Poručenství s osobní péčí

Pokud zde není ani jeden rodič, který má k dítěti rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud dítěti určí a jmenuje poručníka. Jde o situace, kdy:

- oba rodiče nezletilého dítěte zemřeli,
- oba rodiče nezletilého dítěte byli zbaveni rodičovské odpovědnosti,
- rodičovská odpovědnost obou rodičů byla omezena,
- rodičovská odpovědnost obou rodičů byla pozastavena,
- jedná se o dítě nezletilých rodičů, případně jeden rodič je nezletilý a druhý není uveden v rodném listě dítěte.

(MPSV, online)

„Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, ale nemá k dítěti vyživovací povinnost. S ohledem na osobu poručníka nebo poměry dítěte, jakož i s ohledem na to, z jakého důvodu rodiče nemají všechny povinnosti a práva, může být výjimečně okruh povinností a práv poručníka vymezen jinak“ (§928, zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Soud stanoví výši výživného, kterou rodič

hradí Úřadu práce ČR. Dítěti následně náleží příspěvek na úhradu potřeb. Poručníkem můžeme soud jmenovat jen svéprávnou osobu, která díky svému řádnému způsobu života zaručuje, že je schopna svědomitě vykonávat funkci poručníka. Soud nadále dohlíží na řádném plnění této funkce. Poručenství zaniká, pokud „*nabude-li alespoň jeden z rodičů poručenice rodičovskou odpovědnost, popřípadě nabude-li schopnost ji vykonávat*“ (§935, zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

Poručenství můžeme vnímat jako vhodnou alternativu pěstounské péče, o které se budeme věnovat v kapitole 2. Pokud poručník o dítě řádně a osobně pečuje, má nárok na stejné hmotné zabezpečení dávkami pěstounské péče jako pěstoun, který má ve své péči děti. Na poručníka je následně nahlíženo jako na dlouhodobého pěstouna. V ročních intervalech podává poručník soudu zprávy o domácnosti a o výchově dítěte.

1.4 Svěření do péče jiné fyzické osoby než rodiče

Jde o tzv. svěřenectví, upraveno §953-957, v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Dle rozhodnutí soudu je tato forma využívána v případě, kdy se nenajde z příbuzných nebo blízkých osob dítěti někdo, kde je shopem a má zájem se dítěte ujmout. Biologickým rodičům je zachována vyživovací povinnost a rodičovská odpovědnost. Rodič je povinen hradit dítěti výživné, přes pečující osobu. Pečující osoba spolupracuje s Orgánem sociální právní ochrany dětí (OSPOD) a zastupuje dítě v oblastech vymezených soudním rozhodnutím (MPSV, 2023). Pečující osoba musí zaručit řádnou péči o dítě, vykázat trvalý pobyt na území České republiky a souhlasit se svěřením dítěte do její péče. Osoba příbuzná či blízká má vždy přednost před jinou osobou.

Nabytím platnosti novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, vznikl k 1.1.2022 nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte pro svěřené děti do péče jiné fyzické osoby než rodiče. Z daného příspěvku se odečítá oběma rodičům výživné na dítě, které stanovil soud.

2 PĚSTOUNSKÁ PÉČE

Pěstounská péče je státem garantovaná forma náhradní rodinné péče pro děti, které žijí mimo svoji biologickou rodinu a nejsou přejaty do osvojení či do péče jiné fyzické osobě než rodiče. Pěstounská péče je vymezená a ukotvena v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v § 958-970. A v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v Hlavě IV. Oba zákony jsou ve znění pozdějších předpisů.

V České republice má pěstounská péče dlouholetou tradici. *„Dětem, které nemají možnost žít se svojí biologickou rodinou, přináší pěstounská péče šanci a naději na změnu jejich života v přítomnosti i v budoucnosti. V kontextu s aktuálními požadavky společnosti je nezbytné, aby se péče o ohrožené děti stále vyvíjela v jejich prospěch“* (Durajová, 2018, s. 20). Pěstounská péče je poskytována v rodinném zázemí, tedy domácnosti pěstounské rodiny. Nebo ve formě náhradních rodinných skupin, kam řadíme SOS dětské vesničky. Můžeme tedy konstatovat, že je pěstounská péče vhodná spíše pro děti, které nejsou tzv. právně volné. Biologičtí rodiče nedali souhlas k jejich osvojení, nemají vhodné podmínky pro řádnou výchovu dítěte a ve většině případů projevují zájem o kontakt s dětmi.

Tato forma náhradní rodinné péče zajišťuje hmotné zabezpečení nejen dítěti, ale i přiměřenou odměnu pro osobu, která se ho ujala do své péče. Dítě může být svěřeno do péče osobě, která je dítěti blízká či je poji příbuzenský vztah. Nebo osobě, která je pro dítě neznámá. O typech pěstounské péče se budeme věnovat v následujících podkapitolách. Pěstounem se nemusí stát jen jednotlivec, ale i partnerský nebo manželský pár. *„Pokud se jedná o pěstouny jednotlivce, měli bychom předpokládat, že tento stav není trvalý. Proto je důležité zohlednit možnost, že osamělý pěstoun nebo pěstounka během poskytování pěstounské péče najdou životního partnera, resp. partnerku“* (Brůnová, 2023, s. 12). Charakteristikou kvalitní pěstounské péče je stabilní a zdravý vztah obou partnerů. Podle zákonů č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů a č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, můžeme říct, že bychom si pod pojmem „pěstoun“ měli představit člověka, který zaručuje řádnou péči o dítě, má bydliště na území České republiky a souhlasí se svěřením dítěte do své péče. Avšak jedná se pouze o úzké vymezení, jenž nám jasnou představu o pěstounovi nepřináší (Majerová, 2015, s.8).

Pěstounská péče vzniká rozhodnutím soudu. Soud může také jako jediný institut rozhodnout a zrušení pěstounské péče. Zrušení pěstounské péče však může učinit pouze a

jedině ze závažných důvodů, pokud o to sám pěstoun zažádá či v posledním případě, kdy dítě svěřené do pěstounské péče dosáhne dospělosti (Bubleová a kol., 2011, s. 52). Tudíž pěstounskou péči chápeme jako dlouhodobé a stabilní opatření pro dítě, které končí jeho plnoletostí. Jako o hlavním znaku pěstounské péče můžeme polemizovat o garanci, kterou zajišťuje stát. Pěstounství je chápáno jako služba státu, za kterou je pěstoun finančně ohodnocen a má nárok na dávky pěstounské péče, jak již bylo zmíněno v předešlých odstavcích.

2.1 Zprostředkovaná pěstounská péče

Jedná se o formu pěstounské péče na základě žádosti konkrétní fyzické osoby, která prošla řádným školením, vzděláváním a splnila náležitosti, které vyplývají pro budoucí pěstouny. Ve většině případů žijí děti v pěstounské rodině až do své dospělosti, jelikož k nápravě nepříznivé situace v biologické rodině nedošlo. Zprostředkovaná pěstounská péče je taktéž označována jako dlouhodobá. Pěstounská rodina se musí o přijaté dítě vzorně starat, tedy musí zajistit a zaručit řádnou výchovu, zabezpečení zdravého a zdárného vývoje. A též projevit lásku a podporu dítěti (Dujarová, 2018, s. 26).

Stát se zprostředkovaným pěstounem není lehká věc. Jde o zdlouhavý a časově náročný proces, který má jasně dané potupy a pravidla. Pěstoun se v průběhu svého zaškolení zavazuje, že přijme do své péče dítě z nepříznivého prostředí, kdy se o něho nemohou biologičtí rodiče postarat a je si vědom závazku řádné výchovy. Legislativně se budoucí zprostředkovaný pěstoun označuje jako žadatel.

Jak už název napovídá, v případě zprostředkované pěstounské péče musí každý žadatel projít procesem zprostředkování. Proces zprostředkování a odborné připravenosti zprostředkovaných pěstounů si rozebereme v obsáhlé kapitole 4.

2.2 Příbuzenská pěstounská péče

Příbuzenská pěstounská péče má svá specifika především ve složitých rodinných vazbách. Vzniká na základě selhání péče v primární rodině, nedostatečné péči či tragédii v rodině. V zájmu dítěte, má příbuzenská pěstounská péče vždy přednost před zprostředkovanou pěstounskou péčí.

I příbuzenská pěstounská péče přináší svá rizika. Nejčastěji se setkáváme s příbuzenskou pěstounskou péčí mezi prarodičem a vnoučetem. Tento vztah je zatížen generační propastí, pocitem viny a selháním, že samotný prarodič selhal při výchově. Dále péči mezi sourozenci, kdy se starší sourozenec stará o mladšího. V poslední řadě péče mezi tetou, strýcem a neteří/synovcem. Zde hovoříme o komplikovaném vztahu se svým sourozencem, u kterého výchova selhala a tendenci srovnávání dětí se svými biologickými (Krtíčková, 2023).

2.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu

Pěstounská péče na přechodnou dobu má dítěti umožnit prožití poklidného rodinného zázemí na vymezenou dobu. Dítě se do péče přechodným pěstounům svěřuje na dobu jednoho roku. Co tři měsíce soud zkoumá, zda je umístění dítěte u přechodných pěstounů opodstatněné. Nejčastěji je přechodná pěstounská péče využívána u novorozenců, jejichž biologičtí rodiče dali souhlas s osvojením. Přechodná péče je taktéž využita u novorozenců, jejichž rodiče o ně nemohou pečovat, v důsledku své závislosti na návykových látkách (Dujarová, 2018, s.27). Jde o velmi náročnou formu pěstounské péče, kde se klade velký důraz na profesní připravenost. Pěstouni mají povinnost umožnit svěřenému dítěti co nejlepší péči. Což znamená, že opouštějí své dřívější zaměstnání a plně se věnují svěřenému dítěti. Dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, se jedná o placenou profesi. Pěstounská péče na přechodnou dobu je ukotvena v §27a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Pěstounská péče na přechodnou dobu byla primárně, právně zřízená pro děti do tří let. V důsledku toho, aby tyto děti nemusely pobývat v nejzásadnějších rocích svého života v ústavní péči, přesněji v kojeneckých ústavech. Od roku 2025 začne platit novela zákona, která ruší přijímání nejmenších dětí do ústavů. Kojenecké ústavy čeká transformace na dětská centra, kde ohrožené děti či jejich rodiče získají odbornou pomoc.

„Oproti dlouhodobým pěstounům nesmí pěstoun na přechodnou dobu bez vážných příčin odmítnout přijmout dítě. Je nepřijatelné, aby pěstoun odmítl přijmout dítě kvůli barvě pleti, původu, věku atd. Pokud by pěstoun odmítl převzít do péče dítě z výše uvedených příčin, je to podnět pro jeho vyřazení z evidence pěstounů na přechodnou dobu. Pěstoun na přechodnou dobu by měl být odborník neboli profesionál, který má být připraven 24 hodin denně převzít do péče ohrožené dítě v nepříznivé situaci“ (Dujarová, 2018, s.28).

2.4 Dávky pěstounské péče

Dávky pěstounské péče reagují na potřeby a vzniklé situace pěstounských rodin. Dávky vyplácí krajská pobočka Úřadu práce ČR, převodem na platební účet určeným příjemcem dávky či v podobě poštovního poukazu. Stejně tak v případě nároku na příspěvky, o kterých rozhodne taktéž krajská pobočka Úřadu práce ČR. K 1.1. 2022 proběhla novela zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Klíčové změny se zabývají podporou mladých dospělých opouštějící náhradní rodinnou péči. Mladí lidé, si mohou zažádat o dva druhy zaopatřujícího příspěvku. Tedy o zaopatřující příspěvek opakující se nebo o zaopatřující jednorázový příspěvek.

V době osamostatňování a startu do nové životní etapy si mohou mladí lidé zažádat o **zaopatřovací příspěvek opakující se**. Jedná se o dávku určenou mladým lidem odcházejícím z náhradní rodinné péče a z ústavních zařízení. Díky této dávce pomáhá stát pokrýt výdaje mladého člověka a dopomoci mu k osamostatnění se. Jde o výdaje na úhradu osobních potřeb, nákladů na bydlení, nákupů atp. Aby měl mladý člověk na zaopatřovací příspěvek opakující se nárok, musí strávit před nabytím svéprávnosti minimálně rok ve zprostředkované pěstounské péči, v nařízené ústavní výchově nebo žít minimálně tři roky v příbuzenské (nezprostředkované) pěstounské péči. Musí být nezaopatřený, trestně bezúhonný a musí spolupracovat se sociálním kurátorem obce při zpracování, vyhodnocování a aktualizaci IPODu neboli Individuálního plánu ochrany dítěte. Cílem je mladého člověka co nejlépe připravit na samostatný život. **Měsíční** výše dávky činí **17 250 Kč** (Úřad práce ČR, 2024). Od 1.1.2022 do 31.12. 2027 si mladý člověk může vybrat, jaký příspěvek bude pobírat. Buď příspěvek na úhradu potřeb dítěte a zároveň jeho bývalý pěstoun odměnu pěstouna nebo příspěvek při pěstounské péči. Nebo bude mladý člověk pobírat zmiňovaný zaopatřovací příspěvek opakující se. Ovšem pokud pobírá sirotčí nebo invalidní důchod, může mu Úřad práce ČR přiznat příspěvek jen tehdy, pokud bude vyšší než vyplácený důchod. Od ledna 2028 bude možné pobírat pouze zaopatřovací příspěvek opakující se (Úřad práce ČR, 2024).

Podobně je to o **zaopatřovacího příspěvku jednorázového**. Příspěvek je určený pro mladé lidi, kteří žili v náhradní rodinné péči nebo v ústavních zařízení. Nárok na něj vzniká po nabytí svéprávnosti. Zaopatřovací příspěvek jednorázový je poskytován při odchodu z náhradní rodinné péče nebo z ústavní péče, pokud přestanou mladí lidé splňovat podmínku nezaopatřenosti, tzn. není jim více než 26 let, mají ukončenou povinnou školní docházku a nepokračují v dalším návazném studiu. Opět jde o výdaje na úhradu osobních potřeb, nákladů

na bydlení, nákupů atp. Tento příspěvek nahrazuje dávku pěstounské péče a příspěvek při odchodu z pěstounské péče, jenž je od ledna 2022 zrušena. Výše dávky činí **28 750 Kč** (Úřad práce ČR, 2024).

Od srpna 2022 taktéž nabyla novela zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, která se týká nezprostředkovaných pěstounů. I když ke změně došlo v srpnu 2022, důchodové pojištění se zpětně počítalo od nabytí novely zákona jako tzv. náhradní doba pojištění pro účely důchodu. A to až po skončení nároku na příspěvek při pěstounské péči. V případě zdravotního pojištění jsou pěstouni státními pojištěnci a zdravotní pojištění za ně hradí stát. Avšak pěstoun musí doložit své zdravotní pojišťovně potvrzení od Úřadu práce ČR (Dobrá rodina o.p.s., 2024). V tomto případě se jedná o nezprostředkované pěstouny, kteří měli před nabytím novely obou zákonů dítě ve své péči.

Na **odměnu pěstouna** má nárok zprostředkovaný pěstoun a přechodný pěstoun (osoba v evidenci) po dobu trvání péče o svěřené dítě. Výpočet odměny pěstouna je vázán na koeficient minimální mzdy v České republice, počtu svěřených dětí v péči a zdravotní stav dětí. Pokud jsou pěstouny manželé, odměna náleží jednomu z nich. Podle §47k zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, se „*odměna pěstouna pro účely zákonů upravují daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění považuje za příjem ze závislé činnosti.*“ Naopak nárok na **příspěvek při pěstounské péči** mají osoby poskytující nezprostředkovanou pěstounskou péči (příbuzenské pěstounská péče). Výše dávky se odvíjí od násobku životního minima v závislosti na počtu svěřených dětí do péče a zdravotního stavu dětí (Úřad práce ČR, 2024). Dávka není brána jako příjem, nedaní se. Prostřednictvím **příspěvku na úhradu potřeb dítěte** se pomáhá pěstounům stát pokrýt výdaje spojené s péčí o svěřené dítě. Jde o opakující se dávku nahrazující výživné. Nárok na dávku se zachovává i po dosažení zletilosti dítěte, nejdéle do 26 let věku dítěte, pokud žijí ve stejné domácnosti se svým bývalým pěstounem. Tyto výše zmiňované dávky ke 31.12.2027 končí.

Mezi jednorázové dávky pěstounské péče řadíme příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla. Na **příspěvek při převzetí dítěte** mají od 1.1.2022 nárok i přechodní pěstouni (osoby v evidenci). Součet příspěvků nesmí přesáhnout 40 tisíc Kč za posledních 12 kalendářních měsíců. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, pojednává o třech následujících

finančních příspěvcích, v závislosti na věku dítěte. Dítě do 6 let – 10 800 Kč, od 6 do 12 let – 12 150 Kč a dítě od 12 do 18 let – 13 500 Kč (§471, zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů). Nárok na **příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla** má pěstoun, který pečuje a má svěřené nejméně 3 děti. Výše příspěvku činí 70% pořizovací ceny, nejvýše 100 tisíc Kč. Podmínkou je, že nesmí pečující osoba motorové vozidlo využívat k výdělečné činnosti (Vilingerová, 2017, s.18).

2.5 Práva a povinnosti pěstounů

Mezi prvotní a nejdůležitější povinnost pěstounů patří uzavření dohody o výkonu pěstounské péče s obecním úřadem, obecním úřadem s rozšířenou působností, krajským úřadem či doprovázející organizací, tzv. pověřenou osobou. S uzavřením dohody o výkonu pěstounské péče vznikají konkrétní práva a povinnosti, které pěstounům vyplývají z právních předpisů. Rozsah práv a povinností upravují zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, díl 3, oddíl 2 a zákon č. 359/1999 sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, část pátá, hlava I.

Práva a povinnosti pěstounů jsou značně omezena. Pěstoun je oprávněn k vyřizování a zastupování přijatého dítěte pouze v běžných úkonech. K právním úkonům, jako jsou například přihlášky na školu, vyřizování dokladů atd., je nezbytné zajistit podpis a souhlas biologického rodiče. Rodičovské pravomoci stále náleží biologickým rodičům. Stejně tak biologickému rodiči zůstává vyživovací povinnost vůči dítěti. V rodičovské zodpovědnosti může být rodič omezen či úplně zbaven, na základě uděleného rozhodnutí soudu. Na soud se může obrátit samotný pěstoun v případě, pokud nesouhlasí s rozhodnutím biologického rodiče, jenž není v souladu se zájmy dítěte.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, ukládá pěstounům projít povinným vzděláváním minimálně 24 hodin za kalendářní rok. Cílem vzdělávání je zvyšování kompetencí pěstounů, sdílení poznatků mezi pěstouny navzájem a poskytnutí zpětné vazby od odborných školitelů. Vzdělávání nejčastěji zajišťuje doprovázející organizace, se kterou pěstoun podepisuje dohodu o výkonu pěstounské péče. Vzdělávací akce může mít různé podoby. Může jít například o jednodenní vzdělávací semináře, víkendové vzdělávací semináře nebo workshopy, svépomocné skupiny, interaktivní skupiny nebo individuální vzdělávání. Témata vzdělávání se vztahují k pěstounství. Může jít například o téma náhradní rodinné péče, vývoje dítěte, specifických potřeb dětí, prevence

syndromu vyhoření, právní aspekty pěstounské péče, psychiatrické poruchy, fetální alkoholový syndrom u dětí, poruchy attachmentu a mnohou dalšího.

Nárok mají pěstouni i na poradenské služby, které musí být zprostředkované alespoň jednou za šest měsíců. Tímto stát podporuje kvalitu a rozvoj poskytování pěstounské péče. Za vykonávání pěstounské péče náleží pěstounovi již zmiňovaná finanční odměna ze strany státu (Nadace J&T, online).

Pro přehlednost si práva i povinnosti shrneme a vypíšeme do tabulky na následující straně.

Tabulka č. 1: Práva a povinnosti pěstounů

PRÁVA	POVINNOSTI
Pěstoun má právo na zajištění a zprostředkování bezplatného zvyšování svých znalostí a dovedností v oblasti péče o dítě.	Pěstoun má povinnost vzdělávat se, prohlubovat a zvyšovat své dovednosti v oblasti péče o dítě v rozsahu minimálně 24 hod/rok. Toto vzdělávání mu nabízí/zaštiťuje doprovázející organizace, se kterou dle zákona musí každý pěstoun uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče.
Právo na psychologické, terapeutické, poradenské či jiné odborné pomoci pro sebe. Pomoc musí být zprostředkována alespoň jednou za 6 měsíců.	Rozvíjet, prohlubovat a udržovat vztah dítěte s biologickými rodiči a osobami jemu blízkými. Pokud soud nestanoví jinak.
Zažádat o pomoc asistence při kontaktu s biologickou rodinou. S tím souvisí i zajištění vhodného, neutrálního prostoru k setkání.	Umožnit sledování a plnění dohody o výkonu pěstounské péče. Spolupracovat s pověřeným zaměstnancem.
Právo na podpůrné služby, které jsou hrazené ze státního příspěvku. Tyto služby jsou čerpané v rámci dohody o výkonu pěstounské péče.	Pěstoun je povinen pečovat o dítě osobně. Zastupovat jej v běžných právních úkonech.
Pěstoun má nárok na finanční podporu ze strany státu.	Pěstoun má povinnost uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče s obecním úřadem pověřené obce, dále jen „SPOD“ nebo s jinou právnickou či fyzickou osobou pověřenou k úkonům.

3 MOTIVACE PRO PŘIJETÍ DÍTĚTE DO PĚSTOUNSKÉ PÉČE

Motivace hraje důležitou roli v celém procesu zprostředkování. I když má institut náhradní rodinné péče dlouholetou tradici, motivace se začala zkoumat až v několika posledních desetiletích.

Každý žadatel o zprostředkování náhradní rodinné péče musí v sobě najít motivaci, díky které se zrodí myšlenka a následná realizace přijetí cizího (nebiologického) dítěte do své péče. *„Motivace žadatelů stát se pěstounem a tím také přijetí dítěte do zprostředkované pěstounské péče nebo do pěstounské péče na přechodnou dobu je jeden z bodů, který se hodnotí a je součástí záznamu z odborného posouzení a skupinové přípravy“* (Dujarová, 2018, s. 34).

Motivaci k přijetí dítěte do své péče, by měl mít každý budoucí pěstoun předem vyjasněnou. Jde o rozhodnutí, které musí být důkladně několikrát zváženo. Jestliže je jediným motivem touha po vlastním dítěti, mnohem častěji vzniká vysoké nebezpečí osobního selhání (Vilingerová, 2017, s.21). Tímto krokem chtějí bezdětní partneři vyřešit osobní situaci. Tato situace je ovlivněná někdy až idealizovanými představami o dítěti. Podobné případy končí návratem dítěte do ústavní péče. Sobotková s Očenáškovou (2013, s. 12) ve své publikaci zmiňují důležitý fakt. Podotýkají, že bezdětní partneři mohou být velmi kvalitními a odhodlanými pěstouny pod jednou podmínkou. Měli by vnímat pěstounství jako poslání a službu pro dítě. Dítě by nemělo být vnímáno pouze jako touha k naplnění úplné rodiny. Stejně je to i v případě osvojení. Většina žadatelů vnímá pěstounství jako „nástroj“ k rychlejšímu přijetí dítěte do své péče.

Motivaci tedy chápeme jako podstatný činitel, který nesmí být ignorován ani opomíjen. Důležité je, aby žadatelé a odborníci s motivací pracovali v průběhu celého odborného posuzování. Motivaci je dobré hodnotit v celém procesu odborné připravenosti. Někdy může být samotná motivace důvodem k nezařazení do evidence žadatelů o pěstounskou péči (Nožířová, 2015, s. 42). Richardson a kol. (2019) ve svém publikačním výzkumu kladou důraz na motivaci a potenciál budoucích pěstounů. Jde především o osobní uspokojení, lásku k dětem, touhu pomoci s poskytnutím milujícího a rodinného prostředí dětem, které to potřebují.

3.1 Veřejné motivy

Mezi veřejné motivy, k přijetí dítěte do pěstounské péče, můžeme řadit zmiňované nenaplněné rodičovství. Touhu po dítěti můžeme označit jako psychologický proces. Nelze to biologicky, jde to v rámci náhradního rodičovství. K rodičovství se nám váže rodina, kdy chceme získat sourozence pro naše biologické dítě. Tato motivace je typická pro osvojitele, ale stále častěji se s ní setkáváme u žadatelů o zprostředkovanou pěstounskou péči (Bubleová a kol., 2014, s. 12-14).

Dalším veřejným motivem je jakési vnímání smyslu života. Tím, že přijmeme dítě do své péče, se nám zaplní prázdné místo po odrostlých dětech, které mají již své rodiny. Můžeme pojednávat i o profesionalitě, altruismu. Jsme přesvědčení, že to umíme s dětmi, rozumíme jim a chtěli bychom nějakému dítěti tímto činem nabídnout pocit domova. Altruističtí lidé jsou tolerantnější a oplývají znalostmi. Důležité je však znát své vlastní limity. K tomuto motivu se nám vážou i emoce, kdy máme pozitivní vztah k dětem.

3.2 Neveřejné (skryté) motivy

Neveřejné motivy jsou skryté. Osobně je pociťují žadatelé a mohou hrát zásadní roli v rozhodování, zda se stát žadatelem o pěstounskou péči.

Mezi skryté motivy zařazujeme nevědomé očekávání vděčnosti a ocenění od přijatého dítěte. Očekáváme, že nám bude dítě vděčné, že jsme mu poskytli domov a pocit bezpečí. Opak však může být pravdou a pěstouni jsou s tímto faktem seznamováni již v odborné přípravě. Dále sem můžeme řadit pomyslné získání ekonomického zajištění a společenský status. Pěstounská péče je od státu finančně ohodnocena. Je však důležité si uvědomit, že zprostředkovanou pěstounskou péči a pěstounskou péči na přechodnou dobu jsou ušetřeny nemalé finanční částky. V takovém případě by muselo být dítě v ústavní péči, kde se častěji setkáme s emocionálním strádáním a sociálně patologickými problémy (Nožičková, 2015, s. 47). Finanční motivace je však velmi nevhodnou a neakceptovatelnou, pokud se jedná o jedinou motivaci.

Být zaměstnaní a do toho mít/starat se o dítě patří k velmi kladným společenským hodnotám. Rodinnou povinnost pociťují spíše přibuzenští pěstouni. Přijetí dítěte vytváří rodinnou sounáležitost a očekávání od širší veřejnosti, že dítě zůstane v rodině.

4 PROCES ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PĚSTOUNSKÉ PÉČE

Celý proces zprostředkování pěstounské péče upravuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Zprostředkování je ukotveno v §19–27, ve zmiňovaném zákoně. §19a pojednává o čtyřech základních bodech, na kterých zprostředkovaná pěstounská péče spočívá:

„a) ve vyhledávání dětí uvedených v § 2 odst. 2, kterým je třeba zajistit péči v náhradním rodinném prostředí formou pěstounské péče nebo osvojení,

b) ve vyhledávání fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny,

c) v odborné přípravě fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny k přijetí dítěte do rodiny,

d) ve výběru určité fyzické osoby vhodné stát se osvojitelem nebo pěstounem určitého dítěte, jemuž se osvojení nebo pěstounská péče zprostředkovává, a v zajištění osobního seznámení se dítěte s touto osobou“ (§19a, zákon č. 365/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

Celý proces je velmi časově a emočně náročný. Odborná příprava budoucího pěstouna se stanovuje průměrně na 12 měsíců. Realita je však mnohdy jiná. V České republice zaštiťují proces krajské úřady. Prvotní fázi zprostředkování zaštiťuje obecní úřad s rozšířenou působností (Bubleová a kol., 2011, s. 76). Celý proces je členěn do šesti fází, které si přehledně představíme.

První fáze je podání žádosti o zprostředkovanou péči. Žadatel o pěstounskou péči podá žádost o zařazení do evidence žadatelů na příslušném obecním úřadě s rozšířenou působností, oddělení sociálně-právní ochrany dětí. Formulář lze získat na úřadě či je volně dostupný ke stažení na stránkách MPSV. K žádosti se přikládá dotazník. Sociální pracovníci se stávají průvodci a shromažďují veškerou dokumentaci.

Ve druhé fázi dochází k posuzování žadatelů obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Obecní úřad s rozšířenou působností sestaví spisovou dokumentaci z veškerých dokumentů a potřebných informací. Také vydá pokyn k sociálnímu šetření v rodině. V tuto chvíli sociální pracovnice zhodnotí rodinnou situaci a zázemí. Palzarová (2016) uvádí důležité body spisové dokumentace. Jedná se o:

- žádost s osobními údaji žadatele či žadatelů o pěstounskou péči,
- doklad státního občanství, popřípadě povolení k trvalému pobytu na území České republiky,
- výpis z evidence rejstříku trestů,
- lékařská zpráva o zdravotním stavu žadatele či žadatelů,
- údaje o rodinných, ekonomických a sociálních poměrech,
- písemný souhlas s účastí na přípravě procesu přijetí dítěte do rodiny,
- písemný souhlas k oprávněnému zjišťování dalších údajů potřebných pro proces zprostředkování pěstounské péče pro orgán sociálně-právní ochrany dětí,
- stanovisko k žádosti od obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

(Palzarová, 2016, s. 32)

Třetí fází je posuzování žadatelů krajským úřadem. Krajský úřad zajistí zdravotní a psychologické posouzení žadatelů. Posoudí jejich vhodnost a rozhodne o zařazení či nezařazení žadatele o svěřením dítěte do pěstounské péče. Taktéž si vede evidenci dětí, žadatelů a následně vyhledává vhodné náhradní rodiny pro děti vedené v evidenci (Bubleová a kol., 2014, s. 26). Krajský úřad taktéž posuzuje motivaci žadatelů, jenž je vedle k podání žádosti o pěstounskou péči. Přihlíží k postojům ostatních členů rodiny, především členů ve společné domácnosti. Součástí odborného posouzení je následné zhodnocení příprav k přijetí dítěte do pěstounské péče.

Rozhodnutí o zařazení nebo nezařazení do evidence je čtvrtou fází procesu zprostředkování. Na základě předešlých poznatků vydává krajský úřad správní rozhodnutí o zařazení nebo nezařazení žadatele do evidence pěstounů v rámci zprostředkování náhradní rodinné péče (Bubleová a kol., 2014, s. 28). V případě nesouhlasu žadatele se lze proti výsledku rozhodnutí odvolat. Pokud krajský úřad rozhodl k zařazení žadatele do evidence žadatelů o pěstounskou péči, následuje odborná příprava k přijetí dítěte do rodiny. Účast na odborné přípravě se považuje za jednu z hlavních podmínek k přijetí dítěte do pěstounské péče. Časový rozsah pro žadatele o pěstounskou péči a osvojení činí nejméně 48 hodin. Pro žadatele o zařazení do evidence osob, jež mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou

dobu, činí časový rozsah 72 hodin (MPSV, online). Ministerstvo práce a sociálních věcí (online) na svých stránkách uvádí následující tematické okruhy odborné přípravy pěstounů a osvojitelů, v procesu zprostředkování. Jde o tematické okruhy:

- *„Sebepoznání fyzických osob vhodných stát se osvojitelem nebo pěstounem, jejich rodinného systému a sociálních kontaktů,*
- *poznání a naplňování práv a potřeb dítěte v náhradní rodinné péči,*
- *osvojení si spolupráce a dalšími odborníky,*
- *komunikace s dítětem a přístup k dítěti s vědomím jeho důstojnosti a lidských hodnot,*
- *rozvoj schopností a zájmů dítěte,*
- *uspokojení citových, vývojových, sociálních a vzdělávacích potřeb dítěte a péče o zdraví dítěte,*
- *styk dítěte v náhradní rodinné péči s rodiči a dalšími osobami blízkými,*
- *práce s dětmi žijícími v rodině žadatele.“*

(MPSV, online)

Po zdárné přípravě následuje výběr rodiny pro dítě, kdy krajský úřad dle své evidence vybírá vhodné pěstouny pro dítě. Výběr náhradní rodiny se musí vždy odvíjet od schopnosti pěstounů naplnit potřeby dítěte. *„Vždy je dítěti vybírána taková rodina, která je připravena přijmout dítě právě takové, jaké je“* (Bubleová a kol., 2011, s. 82). Se všemi radostmi, strastmi, složitou anamnézou i riziky ve vývoji dítěte.

Poslední fáze spočívá v navazování kontaktu s dítětem. Vytipovaná pěstounská rodina je oslovena krajským úřadem, podrobně seznámena s dokumentací dítěte a následně probíhá zprostředkovaný osobní kontakt mezi pěstounem a dítětem. V tomto procesu se můžeme setkat s termínem předpěstounská péče. Jde o tzv. zkušební dobu, během které si může pěstoun i dítě vyzkoušet, jak funguje vzájemný vztah mezi nimi a seznámení dítěte s prostředím, ve kterém mu bude poskytnuto rodinné zázemí.

Pro přehlednost celého procesu zprostředkování pěstounské péče se podíváme na následující tabulku členěnou do šesti fází.

Tabulka č. 2: Proces zprostředkování pěstounské péče

<p style="text-align: center;">1. Fáze</p> <p style="text-align: center;">Podání žádosti o zprostředkování PP</p>	<p>Fyzická osoba (žadatele) podá žádost o zprostředkování pěstounské péče na obecní úřad s rozšířenou působností, oddělení sociálně-právní ochrany dětí, podle jeho místa trvalého bydliště.</p> <p>Žádost může podat jen žadatel, který je občanem ČR a zároveň má v ČR trvalý pobyt. V případě osoby cizí národnosti lze žádost přijmout, pokud má povolený trvalý pobyt na území ČR nebo hlášen pobyt na území ČR po dobu nejméně 365 dnů.</p> <p>V případě příbuzenské PP podává žadatel návrh na svěřeni dítěte do PP přímo u soudu.</p>
<p style="text-align: center;">2. Fáze</p> <p style="text-align: center;">Posouzení žadatele obecním úřadem s rozšířenou působností</p>	<p>Obecní úřad s rozšířenou působností zakládá žadateli spisovou dokumentaci, kde shromažďuje potřebné doklady pro zprostředkování PP.</p> <p>Po shromáždění všech potřebných dokumentů odesílá neprodleně obecní úřad s rozšířenou působností kopii spisové dokumentace žadatele krajskému úřadu. Ten zařazuje žadatele do evidence.</p>

<p style="text-align: center;">3. Fáze</p> <p style="text-align: center;">Odborné posouzení žadatelů krajským úřadem</p>	<p>Následuje psychologické a zdravotní posouzení žadatele. Jde převážně o charakteristiku osobnosti, psychický a zdravotní stav – tělesné, smyslové a duševní hledisko. Dále jeho dosavadní přípravy na přijetí dítěte do rodiny, psychologické posouzení členů domácnosti žadatele a bezúhonnost žadatele. Nesmí se opomenout posouzení motivace žadatele pro PP.</p> <p>Krajský úřad následně rozhodne o zařazení či nezařazení žadatele do systému PP.</p>
<p style="text-align: center;">4. Fáze</p> <p style="text-align: center;">Vydání rozhodnutí + příprava na přijetí dítěte do rodiny</p>	<p>Na základě předešlých poznatků vydává krajský úřad rozhodnutí o zařazení či nezařazení žadatele do evidence žadatelů o PP. V případě nesouhlasu k zařazení, lze se proti výsledku odvolat.</p> <p>Pokud krajský úřad rozhodl o zařazení žadatele, následuje příprava na přijetí dítěte do rodiny. Jde o podmínku pro zprostředkování PP. Časový rozsah činí nejméně 48 hodin. Obsah přípravy se odráží v tematických okruzích a probíhá individuální nebo skupinovou formou. Následuje zhodnocení přípravy žadatele.</p>
<p style="text-align: center;">5. Fáze</p> <p style="text-align: center;">Výběr pěstounské rodiny pro dítě</p>	<p>Výběr se odvíjí od schopnosti pěstouna naplnit potřeby dítěte. Krajský úřad přihlíží k výsledkům odborného posouzení žadatele a dítěte, vyhodnocení situaci dítěte a plnění vyplývajícího opatření z individuálního plánu ochrany dítě, ve zkratce IPOD. Pokud se</p>

	nalezne vhodný žadatel, krajský soud to neprodleně žadateli písemně oznámí.
<p>6. Fáze</p> <p>Navazování kontaktu</p>	<p>Po oznámení vhodnosti od krajského úřadu, proběhne seznámení s písemnou dokumentací dítěte a zprostředkování kontaktu mezi žadatelem a dítětem.</p> <p>Do 30 dnů od písemného doručení, podává žadatel žádost o svěřeni dítěte do své péče.</p>

4.1 Doprovázení

Podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, má každý pěstoun povinnost uzavřít dohodu o výkonu pěstounské péče s obecním úřadem, obecním úřadem s rozšířenou působností, krajským úřadem či doprovázející organizací, tzv. pověřenou osobou. A to nejpozději do 30 dnů od dne nabytí rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče osobě, která je pověřena výkonem pěstounské péče (§47b, zákon č. 365/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů). Výběr organizace nebo instituce je v kompetenci pěstouna.

Doprovázející organizace bývá v kontextu pěstounské péče vnímána jakožto dlouhodobá služba poskytující podporu pěstounské rodině. Klíčový sociální pracovník, který si rodinu v rámci doprovázející organizace převezme, by měl sehrávat přátelskou roli. Mezi jeho profesionální kompetence by se měla řadit pomoc a podpora pěstounům i dětem po celou dobu trvání pěstounské péče. Dále je profesní vztah založený na vzájemné důvěře a respektu. Klíčový sociální pracovník taktéž úzce spolupracuje se sociálními pracovníky na úřadě Orgánu sociálně-právní ochrany dětí neboli OSPOD. Jednou za šest měsíců vypracovává klíčový pracovník pro OSPOD zprávu o průběhu pěstounské péče. Podporována je i spolupráce s organizacemi, jež jsou s pěstounskou rodinou v přímém kontaktu. V první řadě jde o užší spolupráci se školským zařízením (Manuál provázení pěstounskou péčí, 2020, s. 18).

Klíčový sociální pracovník je s pěstounskou rodinou v intenzivním kontaktu. Jde o osobní setkání, emailovou a telefonickou komunikaci. Kontakt s rodinou může dále probíhat prostřednictvím respitních pobytů pro děti, vzdělávacích pobytových akcí a rodině zaměřených akcí pro celé rodiny. Účast na akcích je přínosná vzájemným poznáním pěstounské rodiny a klíčového pracovníka.

Klíčovému pracovníku se také říká doprovázející pracovník. *„Doprovázející pracovník pracuje s pěstouny například tak, že zvyšuje jejich kompetence v oblasti péče o svěřené dítě a tím následně předchází a eliminuje patologické projevy v chování svěřených dětí“* (Suchá, 2018, s. 33). Klíčový pracovník poskytuje pěstounovi rady, aby porozuměl dítěti a jeho potřebám, na které by měl umět pěstoun adekvátně reagovat. Většina dětí toho už po tak krátkou dobu zažila hodně. Nejčastěji se jedná o citovou deprivaci, syndrom CAN neboli syndrom týraného, zanedbaného a zneužívaného dítěte, absence citové vazby nebo její úplné narušení. Poslední zmíněný jev nazýváme porucha attachmentu, jenž se vyznačuje nestabilními vztahy. Jak rychle s někým dítě naváže vztah, tak taky rychle skončí.

Zezulová (2015) přehledně shrnula pracovní povinnosti klíčového pracovníka následovně. *„Mezi pracovní povinnosti patří zejména:*

- *uzavření dohody o výkonu PP, změny a ukončení dohody,*
- *sledování naplňování dohody,*
- *komunikace se sociálním pracovníkem dítěte při vytváření IPOD a spolupráce na jeho realizaci,*
- *vedení dokumentace o výkonu SPOD,*
- *plánování návštěv, respitní služby a vzdělávání,*
- *práce s rodinným systémem, podpora identity dítěte,*
- *kontakt s biologickou rodinou,*
- *kontakt na odborníky, poradenství,*
- *krizová intervence“* (Zezulová, 2015, s. 202).

4.2 Odborná příprava žadatelů o pěstounskou péči

Pro zkvalitnění pěstounské péče je důležité, aby byli žadatelé o pěstounskou péči co nejlépe připraveni. Uměli poskytnou bezpečné a podnětné prostředí, které zároveň naplní chybějící potřeby svěřených dětí. Pro zkvalitnění budoucí pěstounské péče je nutné absolvovat odborné vzdělání, psychologické posouzení a skupinovou přípravu.

Budoucí pěstoun, či pěstouni (nejčastěji manželské páry), by měli splňovat zásadní kritéria, ke kterým se přihlíží. V první řadě se jedná o kvalitní rodinné zázemí a stabilní vztahy v rodině. Sem zahrnujeme i finanční situaci rodiny, bytovou situaci a jsou posuzováni i členové rodiny, kteří žijí ve společné domácnosti. Celkově se posuzuje, jestli není rodina patologická a vnímá společenské normy. Dále je důležité, aby budoucí pěstoun byl trestně bezúhonný, měl vyloučenou patologickou osobnost a oplýval osobnostními kvalitami. Především trpělivostí, empatií, mentální zralostí a v neposlední řadě by měl být schopný bezpodmínečného přijetí dítěte. Ve většině případů přicházejí do pěstounských rodin děti, které už od svého narození mají svůj život pohnutý, museli si ho nejen sociálně vybojovat a práce s nimi je velmi psychicky i fyzicky náročná. Pokud má dítě za sebou delší pobyt v ústavních zařízeních, nese si životem následky citového strádání. Výchovné problémy a psychická deprivace není výjimkou. Pěstoun by dále měl mít dobrý zdravotní stav, který posoudí praktický lékař. Jestliže se s něčím léčí, je potřeba doložit i zdravotní dokumentaci od specialistů. Pokud již pěstoun má ve své péči dítě, od příchodu posledního dítěte by měly uplynout minimálně dva roky. Ať už se jedná o dítě biologické nebo přijaté. Budoucí pěstoun má také povinnost doložit dotazník o dosaženém vzdělání a současném zaměstnání. Poté následuje sociální šetření sociálních pracovníků (Suchánková, 2022, s. 14).

Následuje období přípravy na přijetí dítěte do rodiny. Přípravné kurzy se dělí na individuální a skupinové. Přečodná pěstounská péče vyžaduje minimálně 72 vyučovacích hodin odborné přípravy. Zatímco dlouhodobá pěstounská péče vyžaduje minimálně 48 hodin příprav. Přípravné kurzy trvají přibližně jeden až tři měsíce. Kurzy jsou tvořeny přednáškami a diskusí o specifikách náhradní rodinné péče. Zahrnují i sebezpoznavací proces pomocí zážitkových aktivit pro budoucí pěstouny (Sobotková & Očenášková, 2013, s. 13).

Na příchod dítěte do pěstounské rodiny je potřeba příprava všech členů domácnosti, nejlépe i širší rodiny. Jde o velmi emocionálně náročnou situaci, na kterou nás, popravdě, žádná odborná příprava nepřipraví. Jak se říká, teorie je mnohdy odlišná od praxe. Na

konkrétní dítě a jeho minulost nás opravdu nic teoreticky nepřipraví. Zásadní je o budoucím příchodu dítěte mluvit. Co nás čeká a co čeká osoby s námi žijící v domácnosti. Většina lidí si neuvědomuje, že rozhodnutí k přijetí dítěte do pěstounské péče není jen rozhodnutí rodiče – pěstouna, ale také jeho dětí, pokud biologické nebo již svěřené děti má. Celá rodina prochází změnami a sžívá se s novými rolemi a pravidly. Více jak většina zprostředkovaných pěstounů se shodne na jednom, nejlepší je nic nepředpokládat a neidealizovat. Důležitý je proces adaptace nejen dítěte, ale i pěstouna.

Smysl odborné přípravy je velmi podstatný. Vlastní, biologické rodičovství je odlišné od náhradního rodičovství. Proto je jeho cílem pomoci žadatelům porozumět náhradnímu rodičovství, vysvětlit rozdíl mezi zmiňovaným rodičovstvím vlastním a nevlastním, zjistit motivaci žadatelů, odkrýt „kostlivce ve skříni“ žadatelů, otevřít nová témata, pracovat s předsudky, jak aktivně budovat identitu dítěte atd. Společně si vše ještě rozebereme v následující podkapitole.

Majerová (2015) nadčasově shrnula úlohu pěstounství. *„Zvolit si pěstounství jako profesi znamená vydat se na cestu, která není jednoduchá, mnohdy je trnitá a skrývá mnohá úskalí. Na konci každé cesty je však cíl, kterým je v této profesi umožnit dítěti prociťt situace, které zažije jen v rodině“* (Majerová, 2015, s. 9).

4.3 Vzdělávací systém PRIDE

Vzdělávací systém PRIDE (v anglickém originále Parent Resources for Information, Development, and Education) můžeme popsat jako komplexní program profesního rozvoje a podpory náhradních rodin. *„Byl navržen za účelem zlepšení kvality služeb náhradní rodinné péče zavedením standardizovaného strukturovaného rámce pro nábor, přípravu a výběr náhradních rodičů“* (PRIDE-CZ, online). PRIDE byl vytvořen na základě potřeb a vlastních zkušeností náhradních rodičů, ve spolupráci s Ministerstvem sociálních služeb pro děti a rodinu v americkém státu Illinois. Je založen na konkrétních kompetencích potřebných k zdárnému výkonu náhradní rodinné péče. Žadatelé o náhradní rodinnou péči by měli získat odpovídající kvalifikaci díky odborné přípravě a na základě posouzení můžou následně být zařazeni do evidence vhodných osob k výkonu pěstounské péče nebo osvojení. V České republice reaguje systém PRIDE na postmoderní dobu. Souvisí s politickou reakcí v oblasti sociální a společenské politiky.

Vzdělávací systém obsahuje tři základní složky: plánování, rozvoj a podporu náhradní rodiny. Ty jsou následně rozvrženy do čtrnácti kroků:

1. *„Stanovení úlohy a cílů orgánů SPOD,*
2. *definování role, úkolů a kompetencí,*
3. *analýza a vyhodnocování místních potřeb,*
4. *rozvoj vzdělávání veřejnosti a náborových strategií,*
5. *poskytování odpovědi na dotazy,*
6. *příprava odborné přípravy PRIDE pro náhradní rodiče a zaslání informačního balíčku,*
7. *uskutečnění první individuální konzultace v domácnosti,*
8. *odborné přípravy PRIDE pro náhradní rodiče,*
 - a. *průběžné společné posuzování rodin,*
9. *ukončení společného posuzování a přijetí informačního rozhodnutí,*
10. *zařazení do evidence,*
11. *realizace plánu rozvoje rodiny s náhradními rodiči,*
12. *spolupráce s náhradními rodinami v rámci týmu,*
13. *poskytování následného vzdělávání (navazujícího přípravného kurzu PRIDE) pro náhradní rodiče, výcviku k získání pokročilých a specializovaných kompetencí; a dalších typů podpory,*
14. *završení formálního vztahu s náhradními rodinami“ (PRIDE-CZ, online).*

V české prostředí se realizují kroky č. 6-9, jakožto odborná příprava, uskutečnění konzultace v domácnosti, posuzování rodin a přijetí informovaného rozhodnutí. A také částečně kroky č. 12 a 13, tedy spolupráce v rámci týmu a poskytování následného vzdělávání.

Odbornou přípravu systému PRIDE tvoří devět setkání, které si stručně představíme. První setkání se věnuje kompetenci náhradních rodičů. Jde o úvod do odborné přípravy PRIDE, kde se účastníci dozví, jakou úlohu v procesu posuzování zájemců o náhradní

rodinnou péči hraje. Druhé setkání je ve znamení týmové práce zaměřené na zajištění stability. Účastníci se učí tzv. sdílenému rodičovství, nastavení pro pochopení biologické rodiny přijatého dítěte, jak utvářet identitu dítěte a mnoho dalších důležitých podnětů. Třetí setkání je o citové vazbě. Pochopení a poznání významu citové vazby, jak umět v tomto ohledu pomáhat a naplňovat vývojové potřeby dítěte. Jde o prožitkovou techniku. Na čtvrtém setkání je tématem ztráta. Jak ji děti v náhradní rodinné péči prožívají, jak se dokáže prohloubit a tím pádem ovlivňuje dětské chování. Toto setkání je založené na diskusi a videoukázkách. Páté setkání posiluje rodinné vztahy. Jak se rodiny podílejí na utváření sebeúcty a identity dítěte. Je zde také řešeno možné navrácení dítěte zpět do biologické rodiny. Šesté setkání se věnuje otázce efektivní výchovy. Jaké znalosti, dovednosti a nejlépe i vlastnosti potřebují. Proč nejsou vhodné tělesné tresty a umět se preventivně věnovat příznakům syndromu vyhoření. V sedmé části účastníci sebereflektují vlastní identitu. Jaká je identita dětí vstupujících do procesu náhradní rodinné péče a jak umět pomoci dítěti zajistit navázání celoživotních vztahů. Na osmém setkání se účastníci zabývají přípravou na změny, které mohou nastat po přijetí dítěte. Jak přijaté dítě ovlivňuje rodinu. A poslední, deváté setkání je založené na panelové diskusi. Účastníci přemýšlí o své vlastní roli. O možných dopadech rozhodnutí stát se pěstounem nebo osvojitelem na jejich rodinu. Zhodnocení svých kompetencí a vyslovení posledního verdiktu, stanu se pěstounem? (PRIDE-CZ, online)

II. EMPIRICKÁ ČÁST

5 ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU ZKOUMANÉ PROBLEMATIKY

Před samotným zahájením empirické části diplomové práce, se seznámíme s dosavadními výzkumy a projekty, dotýkajícími se uvedené výzkumné problematiky pěstounské péče. Jde o formu náhradní rodinné péče, která se začíná ve společnosti pomalými krůčky těšit oblibě. Vybrané výzkumy byly taktéž vyhledány skrze internetový vyhledávač Google Scholar. Uvedeme je chronologicky za sebou, dle roku publikace.

Ve výzkumné práci s názvem **Pěstounská péče pohledem partnerů pečujících**, se Petr Schenk, ze Slezské Univerzity v Opavě, zabývá už zmiňovaným pohledem na pěstounskou péči z pozice partnera. Akademická práce má stanoveným cílem analyzovat proměny partnerských vztahů v průběhu vykonávání pěstounské péče. Dále se zabývá motivací partnera být součástí pěstounské péče. Výzkumné šetření nám poodhaluje důležitost partnerské konstelace a připravenost obou partnerů na zatěžující vstup do pěstounské péče. Důležitý faktor zde hraje stabilita partnerského vztahu. Důraz je kladen nejen na přípravu a zvážení okolností následné péče, ale také na významnou roli doprovázejících organizací a dalších odborníků. Partnerský vztah se s příchodem dítěte mění. A jinak to není ani v rámci pěstounské péče. Tyto změny se týkají všech oblastí rodinného a partnerského života. Pečující rodiče poskytují dítěti vše nezbytné pro jeho rozvoj, od zdravého vývoje, přes rovinu materiální a emoční. Dle výzkumu dále zjišťujeme, že motivace je ovlivněna způsobem účasti v náhradní rodinné péči. U zprostředkovaných pěstounů je motivace přítomna na základě vlastního očekávání (Schenk, 2022).

O rok dříve vydal svoji práci s názvem **Foster parent perspectives on necessary supports for youth and their families departing foster care** Jacqueline Huscroft-D'Angelo z University of Nebraska-Lincoln v USA, ve spolupráci s kolegy. Výzkum se zabývá problémy, kterým čelí nejen děti, ale i pěstouni. Zmiňuje se především tzv. přechodné období pro děti, kdy jsou děti svěřeny do zprostředkované pěstounské péče. Zde je důležité pochopení všech zúčastněných stran a vize perspektivy. Výsledky naznačují, že nejčastější řešené oblasti, během procesu přechodu, je rodina a zdraví. Respondenti hodnotí duševní zdraví a bezpečnost dětí jako nejdůležitější faktor pěstounské péče (Huscroft-D'Angelo a kol., 2022). Na tomto výsledku výzkumu bychom se mohli shodnout.

Výzkumným tématem **Pěstounská péče jako forma náhradní rodinné péče** se ve své akademické práci zabývá Michaela Křížová ze Slezské Univerzity v Opavě. Práce se zaměřuje na motivaci pěstounů, vedoucí k vykonávání pěstounské péče. Adaptační problémy se projevují především v oblasti chování dítěte a jeho doposud naučených zvyčích. Přijetím dítěte do své péče se mění organizační harmonogram dne, kdy se přizpůsobuje dítěti a jeho potřebám. Velkým překvapením v empirickém výzkumu je fakt ztráty sociálních kontaktů, ve smyslu nesouhlasu s pěstounskou péčí (Křížová, 2021). Tento poznatek je zarážející a můžeme si položit několik otázek, proč se to děje. V rámci pěstounské péče nabízíme dítěti láskyplný domov a zázemí, jež jsou důležité pro správný vývoj a stabilitu rozvoje dítěte. Zároveň dítě neztrácí kontakt s biologickými rodiči, na který má navíc ze zákona právo. Je dobré se zamyslet, jestli tyto negativní zkušenosti nesouvisí s naučenými hodnotami společnosti, které si odnáší od svých rodičů. S těmito těžkostmi se můžeme obrátit na doprovázející organizaci.

Veronika Suchá, z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, se ve své diplomové práci s názvem **Doprovázení pěstounských rodin jako profese**, naopak zaobírá klíčovými pracovníky doprovázejících organizací a jejich pohledu na systém pěstounské péče. Autorka provedla kvalitativní rozhovory s klíčovými sociálními pracovníky. Z výzkumu vychází důležitost zaměřit se na zlepšení vztahů mezi doprovázející organizací a dalšími nezbytnými členy systému. V první řadě jde o zefektivnění a z kvalitnění nabídek a možnost pomoci pro pěstounské rodiny. Zmíněn je i statní příspěvek, který je vázán na dohodu o výkonu pěstounské péče. Ten neodpovídá individuálním potřebám rodin a rostoucím cenám služeb (Suchá, 2018). Samotný status doprovázejících organizací pro pěstounské rodiny funguje od 70. let minulého století. Samotná zmiňovaná komunikace mezi jednotlivými organizacemi poukazuje, v rámci praxe, na vysokou potřebnost. Autorka dále ve výzkumu poukazuje na fakt problému nedostatku dlouhodobých zprostředkovaných pěstounů. Možná i díky tomu se od ledna 2018 zvedly dávky pěstounské péče pro dlouhodobé pěstouny (Suchá, 2018). Tento fakt by mohl posloužit jako motivace. Ovšem stále to nepokrývá individuální potřeby, jak bylo již předtím zmíněno.

Zkušenostmi pěstounů s dlouhodobou pěstounskou péčí se zabývá Kateřina Indráková ve své práci **Pěstounská péče očima dlouhodobých pěstounů**. Výzkum nám podhaluje rozmanitost samotných zkušeností dlouhodobých pěstounů. Mluvíme o vnímání a hodnocení zkušeností samotných pěstounů. Zajímavostí je, že respondenti hodnotí pěstounství jako

rovnocenné biologickému rodičovství. I když zaznívá spojitost s výskytem většího množství těžkostí. Mluví se především o odlišnosti přijatých dětí. Vyplývá to z chybění pozitivní rané zkušenosti přejatého dítěte s rodiči (Indráková, 2015). Pěstoun se cítí vnitřně obohacení, díky zkušenosti pěstounského rodičovství. Následně zpětně nelituje toto, že se stal zprostředkovaným a dlouhodobým pěstounem a nabídl domov a náruč dítěti.

Z dalšího zahraničního výzkumu můžeme zmínit výzkumný článek **Motivation for foster care** z knihy Children and Youth Services Review od Skallan De Maeyer a kol. z Vrije Universiteit Brussel, department of Clinical and Lifespan Psychology, Belgium. Mezi samotné důvody a motivace přijetí dítěte do své péče, hrají roli taktéž důvody zaměřené na samotného pěstouna a společnost. Mezi nejčastější motivace pro pěstounství, dle dotazovaných respondentů, jsou motivy zaměřené na dítě. Necelých 35 % dotazovaných zprostředkovaných pěstounů vystihuje motiv, jakožto poskytnout dítěti dobrý a láskyplný domov. V tomto vidí důvod stát se pěstounem (De Mayer a kol., 2013). V kontextu s tímto výzkumem nám Kotek a Lazecký (2008) uvádí motivace žadatelů o náhradní rodinnou péči v rámci šetření MPSV. Cílem šetření bylo zjistit u skupiny prvožadatelů o pěstounskou péči, jejich osobnostní charakteristiky, vědomé motivace a požadavky na svěřené dítě. Výzkumu se zúčastnilo 94 žadatelů, z toho 35 žadatelů o zprostředkovanou pěstounskou péči. U jmenovaných žadatelů vyplynula motivace v pojetí nabídky pomoci, lásky, péče, předání zkušeností. Dále je zmiňován společenský status, radost v životě, absence zachování rodů atd. (Kotek & Lazecký, 2008).

6 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Předešlá pátá kapitola se zaměřovala na vybrané výzkumy a projekty pěstounské péče. Přiblížila nám dosavadní aktuální stav zkoumané problematiky nejen na českém území. Nyní se zaměříme na realizaci vlastního výzkumného šetření. Šestá kapitola je členěná do pěti podkapitol. V první podkapitole si formulujeme cíle a výzkumné otázky. V následující podkapitole charakterizujeme výběr výzkumného vzorku do výzkumného šetření. Dále popíšeme metodu sběru dat. Čtvrtou obsáhlejší podkapitolou realizujeme výsledky výzkumného šetření. A nakonec shrneme výzkumné šetření a diskusi.

6.1 Cíle a otázky výzkumného šetření

Hlavním výzkumným cílem diplomové práce je **zjistit motivy zprostředkovaných pěstounů k přijetí dítěte do své péče**. Jedním z dílčích cílů výzkumného šetření je interpretovat očekávání a motivy pěstounů před přijetím dítěte do své pěstounské péče. Dále vysvětlit, jak se změnil pěstounům život po přijetí dítěte do pěstounské péče a zjistit, jestli pěstounům přinesla pěstounská péče něco nového.

Díky výzkumným cílům jsou zformulovány následující výzkumné otázky:

1. Proč pěstouni začali uvažovat o pěstounské péči?
2. Jaké bylo očekávání od pěstounské péče?
3. Jak vnímají povinné vzdělávání pěstounů?
4. Jak zvládají kontakt s biologickou rodinou dítěte?
5. Jakým způsobem se změnil život po přijetí dítěte do pěstounské péče?
6. Co nového pěstounství přineslo?

6.2 Výběr vzorku do výzkumného šetření

Výzkumným vzorkem pro naši diplomovou práci je **sedm zprostředkovaných pěstounských rodin** z Olomouckého kraje, které přijali cizí dítě do své péče. Výzkumu se zúčastnil manželský pár a šest pěstunek, u kterých partner odmítl rozhovor, jsou pěstouny z páru jen žen nebo jsou pěstounky bez partnera. Výzkumné šetření probíhalo v měsíci listopadu 2023. Zprostředkované pěstounské rodiny byly nejprve vytypovány klíčovou sociální pracovnící doprovázející organizace ISIS – občanské sdružení pro pomoc náhradním rodinám, z.s. Po souhlasu s poskytnutím kvalitativního rozhovoru jsem pěstouny oslovila

pomocí e-mailové či telefonické komunikace. Následné tři polostrukturované rozhovory probíhaly v rámci osobního setkání v rodině nebo v kavárně. A čtyři prostřednictvím on-line rozhovoru přes komunikační aplikaci WhatsApp. Všichni respondenti byli obeznámeni s nahráváním rozhovoru, se kterým souhlasili a také s tím, že veškeré citlivé údaje a jejich jména budou anonymizována.

V měsíci lednu 2024 probíhala analýza spisové dokumentace pěstounských rodin v prostorách doprovázející organizace, která mi poskytla kontakty na pěstouny a je zároveň doprovázející organizací našich rodin. Z analýzy byla následně sestavena stručná charakteristika případu každé pěstounské rodiny, kterou se budeme zabývat v podkapitole 6.4.

Pro kvalitativní polostrukturované rozhovory byly stanovené dvě kritéria. Prvním bylo, že respondenti budou otevřeni diskusi, budou odpovídat otevřeně a upřímně na položené otázky. Druhým kritériem bylo, že stále mají respondenti ve své zprostředkované pěstounské péči dítě. Respondenti jsou ve výzkumu označeni jako **P** neboli pěstoun a mají číselné přiřazení, které se přiřadilo v rámci časového poskytnutí rozhovoru. Pro přehled si v následující tabulce uvedeme respondenty z výzkumného šetření.

Tabulka č. 3: Přehled respondentů

Respondenti	Počet dětí v PP	Počet biologických dětí	Od kdy PP
P1	2	2	2012
P2	1	2	2012
P3	1	3	2017
P4	3	1	2018
P5	1	1	2013
P6	2*	0	2010
P7	1	0	2022

*Pozn.: *Označený respondent měl ve své příbuzenské PP synovce, který je již dospělý. Do vzorku není započteno.*

6.3 Metoda sběru dat

Cílem naší diplomové práce je získat kvalitativní výzkumné údaje. Výzkum se zabývá očekáváním a motivací zprostředkových pěstounů o pěstounské péči. V závislosti na výzkumných otázkách a užšího výběru výzkumného vzorku, je pro výzkumné šetření diplomové práce zvolen **kvalitativní výzkum**. Výzkumník si vybere téma, ke kterému určí výzkumné otázky, jež jsou následně doplňovány a uzpůsobovány v průběhu kvalitativního výzkumu. Díky tomuto se kvalitativní výzkum považuje za pružný typ výzkumu. Sběr a analýza dat trvá v delším časovém úseku (Hendl, 2016, s.46).

Pro sběr kvalitativních dat byly zvoleny metody **polostrukurovaného rozhovoru a analýza dokumentů**. Podle Švaříčka a Šed'ové (2007, s.159-160) se pro polostrukurovaný rozhovor používá odborný termín hloubkový rozhovor. Pomocí otevřených otázek porozumíme úhlu pohledu dotazovaných respondentů a zachycujeme slova v přirozené podobě.

Následně díky analýze dokumentů byla sepsána **stručná charakteristika případu** ke každému respondentovi. Doslovná transkripce proběhla u nahraných polostrukurovaných rozhovorů. Posléze byly rozhovory kategorizovány a tříděny pomocí metody otevřeného kódování. Pomocí postupu třídění zjišťujeme, kolik dotázaných respondentů má společných znaků v polostrukurovaném rozhovor (Chráška, 2016, s.172).

Další úroveň analýzy kvalitativních výsledku výzkumu byla provedena pomocí **axiálního kódování**. Jde o metodu postupů, díky které kategorie opět uspořádáme novým způsobem prostřednictvím propojenosti mezi kategoriemi (Strauss & Corbinová, 1999, s. 70). Kategorie jsou v tomto kódování opět uspořádány podle nového modelu, který se nazývá paradigmatický model, jenž má tuto podobu: jev → příčinná podmínka → kontext → intervenující podmínky → strategie → následek.

6.4 Stručná charakteristika případu

Než se společně podíváme na výsledky výzkumného šetření, seznámíme se s respondenty, kteří mi poskytli kvalitativní polostrukurovaný rozhovor, pomocí stručné charakteristiky případu. Informace byly čerpány pomocí analýzy spisové dokumentace doprovázející organizace a ze samotných rozhovorů s respondenty.

POPIS PŘÍPADU RESPONDENTA č. 1

Manželé jsou oba zprostředkovaní pěstouni. Žijí v dlouholetém manželství od roku 2001. Pěstoun je v zaměstnaneckém poměru jako truhlář, pěstounka je doma a věnuje se celodenní péči o děti. Manželé podepsali dohodu o výkonu pěstounské péče v roce 2011. Jsou bezúhonní a k výkonu pěstounství přistupují zodpovědně a rozumně. Výchovné postoje se jeví jako vyrovnané, stabilní a zralé. Mají společné dvě biologické děti na prahu dospělosti. Bydlí v rodinném domě o dispozici 4kk. Pěstouni aktivně spolupracují s doprovázející organizací, účastní se vzdělávacích aktivit. Preferují spíše online vzdělávání, skrz hlídání chlapců. Rádi navštěvují svépomocné skupiny. Pěstouni nadále v případě potřeby využívají psychologické konzultace a psychologa sdružení.

V pěstounské péči mají dva chlapečky, biologické sourozence. Starší chlapec narozený v roce 2011 a mladší narozený v roce 2016. U staršího chlapce není otec uvedený v rodném listu. U mladšího otec uvedený v rodném listu není jeho biologický. Pro oba chlapce jsou pěstouni také pověřeni funkcí poručníků, tedy zákonných zástupců. Mají vůči dětem zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, vyjma vyživovací povinnosti. Dětem vždy umožňovali být v kontaktu s biologickou rodinou a tyto vztahy podporují. Chlapcům se snaží intenzivně věnovat a jejich výchovné přístupy vůči chlapcům jsou jednotné a důsledné. Oba chlapci se narodili císařským řezem mladé matce, v té době žijící na ulici. Když bylo staršímu chlapci rok, byla matka zbavena rodičovské odpovědnosti. Následně rozhodnuto soudem o pěstounské péči. Biologická matka má více dětí, o které se není schopna postarat. Je po sterilizaci. Starší chlapec měl opožděný vývoj jemné motoriky a řeči. Mladší chlapec měl taktéž opožděný vývoj jemné motoriky. Navštěvuje logopedii a hippoterapii. Pozitivní citové vazby byly v náhradní rodině velmi dobře vytvořeny. Vztah chlapců a biologických dětí je na pomezí sourozeneckých vztahů.

Rozhovor se zúčastnila pěstounka. Ve výzkumu označena jako respondent (pěstoun) č.1 – P1.

POPIS PŘÍPADU RESPONDENTA č. 2

Z manželského páru je pěstounkou jen sama žena. Žijí v harmonickém manželství od roku 2013. Pěstounka je doma a věnuje se celodenní péči o děti. Podepsala dohodu o výkonu pěstounské péče v roce 2012. Je bezúhonná a k výkonu pěstounství přistupuje zodpovědně a rozumně. Výchovné postoje se jeví jako vyrovnané, stabilní a zralé. Z předešlého manželství

má pěstounka dva syny, kteří jsou již dospělí. Bydlí v bytě o dispozici 3+1. Pěstounka aktivně spolupracuje s doprovázející organizací, účastní se vzdělávacích aktivit. Možnost pravidelných psychologických konzultací pěstouni nevyužívají.

V pěstounské péči mají dívku narozenou v roce 2008. Biologická matka porodila dívku na cizí doklady, následně dítě předala manželce otce, kterého neuvedla do rodného listu. Matka následně zbavena rodičovské zodpovědnosti, proti čemu se odvolala, ale soud nevyhověl. Psychomotorický vývoj lehce opožděn. Z matčiny strany má dvě polorodé sestry, které žijí v zahraničí. Každá v jiné zemi. Návrh na změnu příjmení podala pěstounka, na přání dívky. Nyní se jmenuje po svých pěstounech. Pěstounka zároveň plní funkci poručníka, tedy zákonného zástupce. Má vůči dívce zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, vyjma vyživovací povinnosti. Vztah dívky a biologických dětí je na pomezí sourozeneckých vztahů. Emoční a velmi úzký vztah má dívka vytvořena s pěstounkou a mladším biologickým synem pěstounky.

Ve výzkumu je pěstounka označena jako respondent (pěstoun) č.2 – P2.

POPIS PŘÍPADU RESPONDENTA č. 3

Manželé jsou oba zprostředkovaní pěstouni. Žádost na Krajský úřad, oddělení náhradní rodinné péče podala prvně jen pěstounka. Žijí v dlouholetém, harmonickém manželství od roku 2003. Pěstoun je majitel a zaměstnanec firmy, zabývající se kovářstvím a zámečnictvím. Pěstounka pracuje jako odběrová sestra na poliklinice. Manželé podepsali dohodu o výkonu pěstounské péče v roce 2018. Jsou bezúhonní a k výkonu pěstounství přistupují zodpovědně a rozumně. Výchovné postoje se jeví jako vyrovnané, stabilní a zralé. Mají společné tři biologické děti. Dvě nejstarší jsou nyní na prahu dospělosti. Bydlí v rodinné domě o dispozici 7+1. Každé dítě má svůj vlastní pokoj. Pěstouni aktivně spolupracují s doprovázející organizací, účastní se vzdělávacích aktivit. Možnost pravidelných psychologických konzultací pěstouni nevyužívají.

V pěstounské péči mají dívku, narozenou v roce 2018. Biologickým rodičům byla odebrána za nedostatečnou a zanedbanou výchovu. Rodiče neměli dostatek finančních prostředků, ani na zajištění nejzákladnějších potřeb a stravy pro nezletilou. Motorický vývoj v normě. Všechny asistované kontakty s biologickými rodiči probíhají bez komplikací a jsou pro dívku přínosné. O dívku se zajímá i babička z otcovy strany. Má mladšího, biologického

bratra, který žije s matkou v sociálním bytě. Vztah dívky a biologických dětí je na pomezí sourozeneckých vztahů. Emoční a velmi úzký vztah má dívka vytvořena s pěstounkou.

Rozhovoru se zúčastnila pěstounka. Ve výzkumu označena jako respondent (pěstoun) č.3 – P3.

POPIS PŘÍPADU RESPONDENTA č. 4

Manželé jsou oba zprostředkovaní pěstouni. Žijí v dlouholetém harmonickém manželství od roku 2014. Oba pěstouni jsou nyní doma a věnují se celodenní péči o děti. Pěstoun je zaměstnanec automobilové firmy, nyní na rodičovské dovolené. Manželé podepsali dohodu o výkonu pěstounské péče v roce 2019. Jsou bezúhonní, splácí řádně hypoteční úvěr a k výkonu pěstounství přistupují zodpovědně a rozumně. Výchovné postoje se jeví jako vyrovnané, stabilní a zralé. Mají společnou biologickou dceru, která navštěvuje základní školu. Společně rekonstruují rodinný, dvougenerační dům. Pěstouni aktivně spolupracují s doprovázející organizací, účastní se vzdělávacích aktivit. Rádi navštěvují svépomocné skupiny a jezdí na terapeuticko-vzdělávací pobyty. Pěstouni nadále v případě potřeby využívají psychologické konzultace a psychologa sdružení.

V pěstounské péči mají tři děti. Starší chlapec se narodil v roce 2018, jako mimomanželské dítě, k němuž nebylo určeno otcovství. Narozen jako třetí dítě ze čtvrtého těhotenství. Psychomotorický vývoj v pořádku, poporodní adaptace byla dobrá. Biologická matka preferovala společný život se svým partnerem, který neměl zájem o jejího syna. Nechávala ho ve večerních hodinách v péči jiné klientky zařízení Domova pro osamělé rodiče. vzdala se chlapce s tím, že bude mít v budoucnu s partnerem nové společné dítě. Chlapec má 2 polorodé sourozence, kteří jsou v příbuzenské pěstounské péči. Diagnostikován na ADHD. Dvě nejmladší děti ve zprostředkované pěstounské péči manželů jsou biologičtí sourozenci. Dívku narozena v roce 2021, mladší chlapec narozen v roce 2022. Pěstouni se mezikrajově napojili na jiný kraj, kde byli vytipováni jako vhodní pěstouni pro dívku. Při seznamování se spisovou dokumentací se seznámili s existencí mladšího chlapce. Byli připraveni chlapce přijmou do péče s odůvodněním zachování sourozeneckého pouta. Vztah biologické dcery pěstounů a dětí svěřených do pěstounské péče je na pomezí sourozeneckých vztahů. Nejbližší má dívka k nejstaršímu chlapci.

Rozhovoru se zúčastnili oba pěstouni. Ve výzkumu označeni jako respondenti (pěstouni) č.4 – P4.

POPIS PŘÍPADU RESPONDENTA č. 5

Manželé jsou oba zprostředkovaní pěstouni. Žijí v dlouholetém a harmonickém manželství od roku 2003. Pěstoun je zaměstnán u ozbrojeného bezpečnostního sboru ČR, pěstounka je zaměstnankyně univerzity. Manželé podepsali dohodu o výkonu pěstounské péče v roce 2014. Jsou bezúhonní a k výkonu pěstounství přistupují zodpovědně a rozumně. Výchovné postoje se jeví jako vyrovnané, stabilní a zralé. Mají společného biologického syna na prahu dospělosti. Bydlí v prostorném bytě o dispozici 4+1. Pěstouni aktivně spolupracují s doprovázející organizací, účastní se vzdělávacích aktivit. Pěstouni nadále v případě potřeby využívají psychologické konzultace a psychologa sdružení.

V pěstounské péči mají chlapce, narozeného v roce 2010. Jednalo se o první těhotenství, poporodní adaptace dobrá. Chlapec byl krátce v péči své biologické matky, která následně odjela do zahraničí. Chlapec pobýval v příbuzenské pěstounské péči, bohužel příbuzný zesnul. Biologická matka byla v té době zpátky v ČR, ale nebyla schopna ani ochotna se o dítě postarat. K určení otcovství došlo souhlasným prohlášením až v roce 2018. Chlapec trpí poruchou attachmentu. Návrh na změnu příjmení podala pěstounka, na přání chlapce. Nyní se jmenuje po svých pěstounech. Biologičtí rodiče zbaveni rodičovské odpovědnosti. Pěstouni mají pověřeni funkci poručníků, tedy zákonných zástupců. Mají vůči chlapci zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, vyjma vyživovací povinnosti. Biologická matka přerušila kontakt s chlapcem, má svoji nově založenou rodinu. Otec dlouhodobě mimo ČR, nejeví zájem. Pěstouni jsou v častém kontaktu s chlapcovou rodinou z matčiny strany. Vztah obou chlapců je na pomezí sourozeneckého vztahu.

Rozhovoru se zúčastnila pěstounka. Ve výzkumu označena jako respondent (pěstoun) č.5 – P5.

POPIS PŘÍPADU RESPONDENTA č. 6

Z partnerů je pěstounkou jen sama žena. Žijí v dlouholetém a harmonickém vztahu. Pěstounka je doma a věnuje se celodenní péči o děti. Podepsala dohodu o výkonu pěstounské péče v roce 2010. Je bezúhonná a k výkonu pěstounství přistupuje zodpovědně a rozumně. Výchovné postoje se jeví jako vyrovnané, stabilní a zralé. Žádné biologické dítě nemá. S partnerem bydlí v rodinném domě. Pěstounka aktivně spolupracuje s doprovázející organizací, účastní se vzdělávacích aktivit. Ráda jezdí na terapeuticko-vzdělávací pobyty. V případě potřeby využívá pěstounka psychologické konzultace a psychologa sdružení.

Od roku 2010 má pěstounka ve své péči synovce. Pěstounky sestra otěhotněla velmi brzy, když byla nezletilá. Celé těhotenství pod vlivem stresu, psychomotorický vývoj opožděn. O chlapce nedokázala samostatně pečovat. Na roli matky byla nezralá. S chlapcem žili ve společné domácnosti s pěstounkou, která s výchovou pomáhala. Ve 4 letech chlapce přebrala pěstounka celodenní péči o něj společně se svým partnerem a následně byl chlapec svěřen do příbuzenské pěstounské péče. Psychomotorický vývoj chlapce je v mnoha ohledech opožděný. Diagnostikován na dyslexii a dysgrafii. Biologická matka bere chlapce jako kamaráda, nejsou spolu v častém kontaktu. Biologický otec o chlapce nejeví zájem. Chlapec bere za své rodiče pěstounku a jejího partnera. Pěstounská péče byla zrušena nabytím dospělosti chlapce. Do výzkumu není tato příbuzenská pěstounská péče zahrnuta.

V pěstounské péči má dva chlapce. Starší chlapec narozený v roce 2018 a nejmladší narozený v roce 2022. Starší chlapec se narodil z nesezdaného soužití rodičů, kdy byla biologická matka podmíněčně propuštěna z výkonu trestu z důvodu blížícího se termínu porodu. V průběhu těhotenství užívala omamné a psychotropní látky. Matka ihned po narození chlapce zanedbávala péči, zneužívala návykové látky a nebyla schopná zajistit ani základní biologické potřeby. Ze strany matky má chlapec polorodého bratra, na kterého má matka vyživovací povinnost. V současné době jsou oba biologičtí rodiče ve výkonu trestu odnětí svobody. Biologický otec žil jako bezdomovec. Nejeví zájem o chlapce. Léčí se s na toxikologickém středisku. Z jeho strany má chlapec tři polorodé sestry. Nejmladší chlapec v době uskutečňování rozhovoru byl v rodině pěstounky 4 měsíce. Emoční a velmi úzký vztah má nejmladší chlapec vytvořený s pěstounkou. Všechny tři chlapce pojí vztah na pomezí sourozeneckého.

Ve výzkumu je pěstounka označena jako respondent (pěstoun) č.6 – P6.

POPIS PŘÍPADU RESPONDENTA č. 7

Respondentka je pěstounkou sama. Žije bez partnera. Podepsala dohodu o výkonu pěstounské péče v roce 2022. Je bezúhonná, řádně splácí hypoteční úvěr a k výkonu pěstounství přistupuje zodpovědně a rozumně. Výchovné postoje se jeví jako vyrovnané, stabilní a zralé. Žádné biologické dítě nemá. Žije ve prostorném bytě. Nyní je doma a věnuje se celodenní péči o chlapce. Pracovala jako učitelka jazyků. Pěstounka aktivně spolupracuje s doprovázející organizací, účastní se vzdělávacích aktivit. Ráda navštěvuje svépomocné

skupiny. V případě potřeby využívá pěstounka psychologické konzultace a psychologa sdružení.

V pěstounské péči má chlapce narozeného v roce 2019. V rodném listě není otec uvedený. Biologická matka nastoupila do výkonu trestu odnětí svobody. Nezajistila náhradní rodinnou péči o chlapce. Má dvě polorodé sestry, které jsou také umístěné do dlouhodobé pěstounské péče. Psychomotorický vývoj chlapce v normě. S pěstounkou navázal stabilní a bezpečný vztah, ve kterém je dbáno na chlapcův řádný vývoj. Jde o velmi emočně založený a úzký vztah. Kontakt s biologickou matkou je nepružný a komplikovaný.

Ve výzkumu je pěstounka označena jako respondent (pěstoun) č.7 – P7.

6.5 Výsledky výzkumného šetření

Naše diplomová práce vede k dosažení stanovenému hlavnímu výzkumnému cíli, v tomto případě zjistit motivy zprostředkovaných pěstounů k přijetí dítěte do své péče. Výsledky výzkumného šetření jsou rozděleny do kategorií, které byly následně rozkódovány pomocí metody otevřeného kódování. Kategorie jsou níže očíslované a jsou k nim přiřazeny základní kódy, ze kterých kvalitativní výzkum vychází.

Kategorie:

1. Význam úvahy pěstounů nad zprostředkováním pěstounské péče

kódy: touha pomoci dětem, rodinná situace, rizikové těhotenství, neplodnost partnerů

2. Laické očekávání o pěstounské péči

kódy: prvotní obavy, naplněnost života, pomoc dítěti, náročnost zprostředkování pěstounské péče, přijetí dítěte od biologického dítěte pěstouna

3. Změna životních priorit člověka jako klíčový prvek po přijetí dítěte do pěstounské péče

kódy: zásadní změna o 180°, objevení nových vlastností, pocit naplněnosti, individuální láskyplná péče, povinnosti, ztráta kontaktu s přáteli, biologicky zakotvené predispozice u dítěte

4. Důležitost povinného vzdělávání pěstouna a informací ze stran správních orgánů

kódy: povinné vzdělávání a příprava pěstouna, doprovodná organizace, svépomocná skupina, terapeuticko-vzdělávací pobyty, ztracení smyslu povinného vzdělávání, povrchní chování ze stran pracovníků Krajského úřadu a Orgánu sociálně-právní ochrany dětí

5. Klíčovost dostatečného ohodnocení a podpory pěstounské péče ze strany státu

kódy: spokojenost s finančním ohodnocením, nespokojenost s finančním ohodnocením, apel na zlepšení podmínek procesu zprostředkování

6. Kontakt s biologickou rodinou dítěte

kódy: spolupráce s biologickou rodinou dítěte, kontakt neprobíhá, zprostředkovaný kontakt za doprovodu sociální pracovníce, písemný kontakt, dárky

7. Nové osobní zkušenosti a poznatky nabyté prostřednictvím pěstounské péče

kódy: nic nového, naplněný život smysluplným způsobem, velká rodina, upevnění vztahu s partnerem, poznání sám sebe

VÝZNAM ÚVAHY PĚSTOUNŮ NAD ZPROSTŘEDKOVÁNÍM PĚSTOUNSKÉ PÉČE

Na otázku, která se zabývala úvahou zprostředkovných pěstounů o pěstounské péči, odpověděli respondenti ve třech kategoriích. Můžeme říct, že u všech dotázaných respondentů hrála roli rodinná situace, která byla podložena neplodností partnerů, rizikovým těhotenstvím a vnitřní touze pomoci dětem. O následném rizikovém těhotenství se rozovídala respondentka P4. „*Chtěli jsme víc dětí, ale vzhledem k tomu, že se nám narodila jenom dcera a další těhotenství už bylo rizikové, tam to bylo hodně na hraně. Tak v podstatě to byl takovej důvod k tomu se poohlídnou po něčem druhým.*“ Možnost rizikového těhotenství si vyslechla i respondentka P5. Ta byla po náročné operaci a lékaři ji doporučili znovu neotěhotnět. „*Byla jsem po operaci páteře a lékař mi nedoporučil mít další děti. Ze zdravotních důvodů. My jsme vždycky chtěli dvě děti. Takže nám bylo smutno. Chtěli jsme pro našeho staršího syna bráčku a prostě měli jsme pocit, jako že ten náš život je takovej, že tam ještě něco chybí.*“ Respondentka P7 si od lékaře vyslechla diagnózu, která je pro většinu žen, které začínají přemýšlet o založení rodiny, pomyslným strašákem. Neplodnost. S nápadem adopce potažmo

pěstounské péče nesouhlasil respondentčin partner, který si stál za faktem stát se otcem jen pro své biologické děti. *„Takže jsme se tak po nějaké zralé úvaze rozešli, ale já jsem stejně jako se té myšlenky mít doma dítě jako nevzdávala.“*

Nejen následné rizikové těhotenství ženy, neplodnost partnerů, ale i ta zmiňovaná pomyslná touha pomoci utváří úvahu, motivaci a odhodlání pro čin stát se pěstounem. V případě respondentky P1 zahrála určitou důležitost v úvaze o pěstounské péči i víra. Cítila potřebu pomoci, která se zmnohonásobila po zhlednutí dokumentu o ústavní péči, kde se reportér dotazoval mladého adolescenta, co si přeje k Vánocům. Chlapec odpověděl, že milující rodinu. *„No a ještě navíc, že jsme vlastně věřící, takže i ta potřeba jakoby je těch lidí hodně věřících, jako vedoucí k pomoci, protože mají tu snahu pomoci těm dětem. Takže to bylo určitě to základní. Jako že jsme říkali, jo to můžeme jednou provždy změnit, aby měl rodinu pevnou, stabilní. Takže vlastně to byl ten hlavní důvod.“*

LAICKÉ OČEKÁVÁNÍ O PĚSTOUNSKÉ PÉČI

V odpovědi na otázku, „Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči?“, se většina dotázaných respondentů shodla, že očekávala naplněnost života. Otevřou svoji náruč a jsou připraveni poskytnout stabilní zázemí a navázat emoční vztah s cizím dítětem. K tomu jim dopomáhají nejen vhodné bytové podmínky, ale i pocit užitečnosti. *„Taková plnost toho mého života, protože jak ta touha ve mně byla, tak jsem cítila, že bych chtěla ještě někomu pomoci, mít další dítě. I tu rodinu nějak doplnit. Pořád jsem si říkala, že máme hodně prostorů, že bychom ještě jako mohli někomu pomoci, ale zároveň i tak jako to srdeční,“* uvádí respondentka P3. Naopak s pozitivním očekáváním a nadšením narazila respondentka P1 ve svém blízkém okolí, kdy začala o celém procesu a svých kvalitách pochybovat. *„V tom roce, kdy jsme uvažovali nad pěstounskou péčí a jak jsme to říkali, tak jsme slyšeli plno názorů. Takže spíš jsem si říkala, jestli to zvládneme. Jestli se děti sžijí. Jestli se zažije někdy dítěte, jo, abych vlastně přijala jakoby za své, jo, že oni říkají, že se budu chovat jinak k těm dětem a prostě nemáš k němu takovou tu lásku, jak k těm svým.“*

Očekávání není vždy stavěno na pozitivních představách. Realita se mnohdy v kontextu s očekáváním v dosti případech liší. Budoucí žadatelé o zprostředkování pěstounské péče si, můžeme upřímně říct, nepřipouštějí náročnost a vyšší šanci sáhnutí si tzv. na dno. Nejen po stránce fyzických sil. S tímto názorem souzní respondentka P7, *„...tak možná tak trošičku žena je na takovém obláčku růžovým, že všechno bude v pohodě.“*

Respondent P4 v podstatě neměl prvotní očekávání. „*Ono je to takový... jak to říct... v podstatě člověk jde do toho s tím, že ho čeká překvapení. Nějaký. Jakýkoliv. Když jsme my do toho šli, tak jsme v podstatě netušili absolutně, do čeho jdeme.*“ Postupem času si s manželkou uvědomili, že očekávání přichází každý den. I když jsou vytipováni jako vhodní dlouhodobí pěstouni pro dítě, seznámí se s jeho spisem, tak si nastaví nějaké provizorní očekávání, že všechno zvládnou. Tady je bohužel střed realit. „*A myslím si, že jsme i očekávali, že to možná nebude až tak náročný, třeba s nějakýma dětma...*“, doplňuje svého manžela respondentka P4. Dítě se každým dnem vyvíjí. Pokud dítě před svěřením do péče proškolených pěstounů projde ústavní péčí, má to na něj zásadní vliv. U těchto dětí se rozvíjejí deprivací procesy. Dítě do tří let potřebuje jednu vychovávající osobu, na kterou naváže emoční vztah. Toto bohužel ústavní zařízení nemůže splnit.

U všech dotázaných respondentů se nakonec pozitivní očekávání naplnila. „*Očekávání, pokud jde o dceru, kterou máme, byla ale maximálně naplněna. Dcera je dokonce předčila. Stala se ihned středobodem rodiny a získala si naši plnou pozornost a lásku,*“ uvádí respondentka P2.

ZMĚNA ŽIVOTNÍCH PRIORIT ČLOVĚKA JAKO KLÍČOVÝ PRVEK PO PŘIJETÍ DÍTĚTE DO PĚSTOUSNKÉ PÉČE

Všichni respondenti se shodli na zásadní a okamžité změně v jejich životě. Svůj dosavadní život a své priority museli přehodnotit a uzpůsobit novému členu rodiny. S naprostou změnou života po přijetí dítěte do péče a její náročnosti souhlasí respondentka P5. „*Takže my jsme byli zvyklí, jakože ta výchova je náročná. A přišel mladší syn a byla tak třikrát náročnější. Prostě ty děti z toho dětského domova, oni mají v sobě takovou zakotvenou...jak bych to řekla...hlavně musím přežít.*“ V případě respondentky P2 šlo o individuální a láskyplnou péči, kterou dívka potřebovala a v ústavním zařízení nezažila. „*Život se po příchodu dítěte do rodiny změnil velice. Dcera vyžadovala opravdu hodně pozornosti. Byla silně citově deprivovaná...A nebylo vůbec lehké si ji získat. Dlouhá ústavní výchova se na dceři silně podepsala.*“ O citové deprivaci se nepřímo zmínila i respondentka P3. U ní v domácnosti si dívka až po čase navázala vztah s respondentčíným manželem, který je taktéž pěstounem, „*...dcera byla na mě nalepená, neustále mě potřebovala. Teď je to samozřejmě lepší, už je u nás pět let, ale stále tam potřebuje mít tu jistotu.*“ Respondentka P1 pocítila změnu i díky objevení nových vlastností. Separáčnický úzkost se negativně projevil na chlapci. „*Tady s těma dětma se člověk dostane do situace, že najednou se přistihnu, že jsem*

nevěděla, že takovou vlastnost mám. Že dokážu být taková, jako jo prostě říkám, vždyť jsem to nikdy nedělala a najednou to prostě ve mně ta zuřivost je. To není možný, takhle když se nevyspíte. Já nevím, co on měl, jo, jestli ta maminka, jestli pila alkohol, ale to bylo 3 měsíce vkuse.“

Naopak respondentka P6 nepociťuje zásadní změnu s příchodem dětí do rodiny. Je si vědoma citové deprivace a separační úzkosti chlapců, se kterými musí umět pracovat. Co ji naopak překvapilo, bylo nepochopení pěstounské péče ze stran kamarádek. *„Možná jsem přišla o nějaké kamarádky, protože si myslí, že to děláme pro peníze. Takže to spíš. Ale jako u nás v rodině se nezměnilo nic.“* Stejnou zkušenost se ztrátou přátel mají i respondenti P4. Respondentka uvedla, že se jim změnil nejen celý osobní život, ale i ten pracovní. *„Úplně kompletně celej! Člověk přijde o práci, přijde o kamarády. Věnuje se opravdu čistě jenom těm dětem a ten život se točí kolem těch dětí.“* V tom souhlasí i respondent P4 a dodává: *„No a když už to teda nastalo a já jsem zůstal doma. Byl jsem přesvědčeněj o tom, že za těma kamarádama budu chodit. Že občas půjdu do té práce...doteďka jsem tam nebyl.“* Na doplňující dotaz, aby respondenti P4 porovnali změnu života, když měli v pěstounské péči jen chlapce a svoji biologickou dceru a nyní, kdy k dětem přibyly další dvě děti, shodli se oba respondenti na kompletní změně života a priorit. *„O stopadesát procent. S těma dvouma je to o dalších stopadesát procent náročnější. Ale jako tím, že jsme do toho šli vědomě a byli jsme připraveni na to sami. Uvědomovali jsme si, že to bude opravdu náročný...Pokud by to ale člověk nebral na dvěstěpadesát procent, tak by to bylo ještě o to víc náročné. Takže jo, bylo to náročný, určitě...změnit to, všechno. No ale potom, když vidíte ten přístup těch dětí k vám, no, to je nejúžasnější“* uvedl na pravou míru respondent P4.

DŮLEŽITOST POVINNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A INFORMACÍ ZE STRAN SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ

V rozhovorech byli respondenti dotazováni, jestli jim bylo poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče a jak vnímají povinné vzdělávání. Jedni přijímají pozitivně nejen odbornou přípravu pěstouna, ale i povinné vzdělávání, které je ukotveno zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. *„Hodně jsme se dozvěděli na přípravách pěstounů a průběžně na povinném vzdělávání. V praxi s konkrétním dítětem je potom dobré se vzdělávat v tom, co přesně se u toho dítěte jeví jako aktuální problém. Každé dítě má svoje specifika a je dobré vědět, kam se o radu obrátit“*, zdůrazňuje respondentka P2. Kladně povinné vzdělávání hodnotí i respondentka P6. Ta se

rada zaměřuje na témata, která se odvíjejí od věku a potřeb dítěte. „*Já se vždycky těším. Mě to prostě baví. Já jsem ráda, protože oni třeba někteří říkají, že se to téma pořád opakuje. Jenže ty děti nám rostou...když jsem jezdila s tím nejstarším, tak to byl věk třináct, čtrnáct a patnáct, tak tam třeba byly témata kyberšikana a takovýchle věci, pro ty pubertáky, což mě zajímalo. Teď zase třeba mám děti pětiletýho a devatenáctiměsíčního a zastáváme třeba vzdělávání, co se týče porucha attachmentu, práva pěstovala a takhle.*“ Samotná odborná příprava na pěstounství nemůže být ve všech ohledech stoprocentní. Individualitu dítěte a adekvátní výchovný přístup k němu si naplno uvědomuje respondentka P7. „*Já si myslím, že to, co bylo v silách lektorů a těch pěstounů, tak bylo. Jako řekli mi, myslím si, že maximum, ale myslím si, že to nikdy nemůže být, že vám nikdy nemůžou říct úplně všechno. Nikdy vás nemůžou připravit úplně na všechno. A oni na to i během té přípravy upozorňovali, že každé dítě je individuální.*“ S tímto souhlasí i respondentka P3. Pro ni byla celá odborná příprava naučná. „*Tak to bylo hodně, bych řekla, naučné a připravilo nás i na to, co se ještě jako nestalo nebo tak jakože...ale je to možná dobře. I to vzdělávání teďka, taky vždycky...já bych řekla, že najdeme tam vždycky nějaké odpovědi ve všem, co potřebujeme.*“

Druhý pomyslný tábor naopak ztrácí smysl povinného vzdělávání, co se týče odborně zaměřených přednášek. „*Jako můj názor je...víte co. První dva, tři roky dobře. Ale proč tady jako do 18 let věku dítěte? Prostě to je pak už potom furt jen dokola. Už vás to ani vlastně nebaví*“, hodnotí vzdělávání respondentka P5. Naopak jsou velmi kladně vyzdvihovány svépomocné skupiny. Respondentka P5 dodává, že informací ohledně pěstounské péče bylo někdy až nad rámec. „*Až moc. Ale až moc. A jako bylo to všechno zbytečný, úplně na nic. Nejlepší je opravdu fakt, když řešíte ty problémy a ty svoje. Nejlepší je svépomocná skupina. Tam chodíjou pěstouni a říkají tam, co momentálně řeší za problémy, ale aj v osobním životě.*“ Svépomocnou skupinu kladně vyzdvihuje i respondentka P1. „*Jako už jsme si na to zvykli. Ze začátku se nám to taky jakože tak nelíbilo, jak asi ostatním, že musíme vlastně ještě jakoby docházet někam. Ale na druhou stranu si říkám, že to je prospěšný, že je to fakt potřeba, jako se vzdělávat. Můžete si vlastně vybrat téma, který vás zajímá. Určitě u těch lektorů chodíme na svépomocnou skupinu... Což je pro nás taky super, protože to je taková rodina. Tak chodíme tam, stejné rodiny. Člověk už se nebojí říct, co má na srdci.*“

Po svépomocných skupinách byly častokrát zmiňované terapeuticko-vzdělávací víkendové pobyty, které zaštiťuje doprovázející organizace. Na víkendovém pobytu se kombinují vzdělávací a terapeutické aktivity, propojené relaxací a odpočinkem. Respondentka

P4 tento druh vzdělávání vřele vítá. „*Já pozitivně. Líbí se mi školení, co jsou dělaný vlastně jako víkendový. Což, vlastně tam se člověk dozví i na to daný téma hodně do široka. Ty, co jsou kratoučkový, třeba jen dvouhodinový, přijde mi to hodně okrajově a hodně základ. Takže tam si myslím, že nám to úplně až tak nedává, protože my ten základ máme. Ale takový to do hloubky, co je vzdělávání, co je opravdu na víc těch hodin, tam to беру hodně pozitivně.*“

Vikendové vzdělávání má v oblibě i respondentka P6. V jejím případě jde o zpestření stereotypu a setkávání se nejen s odborníky, kteří celý víkend školí pěstouny. „*Jsou pro mě lepší vzdělávací víkendovky jako pobyty než třeba, když musím si zařizovat hlídání a takhle... Pro mě je lepší, když můžeme na ten víkend jet, může se tam vidět vlastně s váma, se studentama, s pěstouny, se školiteli, tak já to mám ráda. Vždycky se na to těším. Mrzí mě, to jsem teda i říkala, že je to jenom dvakrát do roka, že by to mohlo být klidně dýl.*“

KLÍČOVÉ OHODNOCENÍ A PODPORA PĚSTOUNSKÉ PÉČE ZE STRANY STÁTU

V této kategorii se respondenti pomyslně rozdělili na dva tábory. Na ty, kteří jsou spokojeni s finančním ohodnocením a na ty, kteří zároveň apelují na zlepšení podmínek procesu zprostředkování. S finančním ohodnocením jsou spokojeni a respondenti P1, P2, P3, P6 a P7. Utvrzují se v názoru, že po finanční stránce si nemůžou stěžovat. „*V současné době se ohodnocení pěstounů zlepšilo, odměnu pěstouna se podařilo navázat na minimální mzdu a je tak už důstojnější. Celková podpora státu by ovšem mohla být mnohem lepší. Ve smyslu získávání a schvalování nových pěstounů*“, uvádí respondentka P2. Proces celého zprostředkování je velmi náročný a zdlouhavý. Respondenti se i shodují, že odborníci se k novým pěstounům chovají nevstřícně. Respondentka P2 dodává, že „*po splnění všech těch náročných požadavků, přestože je kritický nedostatek pěstounů, tak noví pěstouni, zařazení do tohoto seznamu, čekají na svěření dítěte do pěstounské péče řadu měsíců i let.*“ Respondentka P7 se potýkala s nepříjemnými finančními záležitostmi hraničící s byrokracií úřadů, „*asi se dostanu k tomu úřadu práce, protože ten je vlastně svým způsobem součástí státu. Myslím si, že spíš podkopává, než pomáhá, úřad práce s tím ohodnocením.*“ V rozhovoru nastínila celý svůj problém s úřady, který se táhl několik měsíců a respondentka si sáhla na dno.

O své zkušenosti se podělila i respondentka P6. Ta si na finanční ohodnocení nestěžuje. Vadí jí ale jednání ze strany krajského úřadu. „*A do týdne mě přišel dopis, že mě kraj vyřazuje vlastně z evidence. A od té doby vlastně se nám kraj ani neozval. Ani třeba za tu dobu, co mám prostředního syna, nejstaršího syna... jakože mě vyřadí ani třeba nezavolají. Jestli chceme třeba za pár let pokračovat, nebo prostě něco. Přijde vám dopis jako a teď už*

jste nepotřebná. Jo, to mě třeba od toho kraje vadí, nebo od toho státu. Celkově, že tohle není pošéfovaný.“ „Za celou tu dobu mám pocit, že mě ten stát neustále hází klacky pod nohy“, zdůraznila a rozpovídala se následně respondentka P5 která nejednou zmínila byrokracii úřadů.

KONTAKT S BIOLOGICKOU RODINOU DÍTĚTE

Podporovaný kontakt dítěte s biologickou rodinou je zahrnutý v povinnostech pěstouna, které vyplívají ze zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. V samotném zájmu dítěte je důležité, aby mu v kontaktu pěstouni nebránili.

U pěti dotázaných respondentů probíhá kontakt s biologickým rodičem či rodinou. Ať už se jedná o písemný kontakt, asistovaný kontakt za pomoci sociální pracovníce nebo vzájemné návštěvy v rodině. *„No, my máme zprostředkovaný kontakt, přes sociální pracovníci naši doprovázející organizace. Jednou za dva měsíce. Dcera je teďka v pohodě. Zkraje byla taková, že se mě víc držela, ale ne nějak moc“,* uvedla respondentka P3. Dotázaná respondentka dodává, že biologičtí rodiče si neodpustí nekoupit alespoň menší dárek. Přeci jenom, jak jde o dárek, překvapení, slyší na něj všechny děti. *„Oni vždycky nějaké dárky přinesou. Zahrnujou jí vším možným i kokinama. A teď zase dostala dárek k narozeninám a už i nějaké vánoční, takže na to taky slyší.“* Za rodinou respondentky P1 dojíždí biologičtí rodiče dětí přes půlku republiky. Navázali spolu kladný vztah, kdy se navzájem respektují. A dětem nikdy nezapomenout dovést nějaký dárek. *„Jsou ještě mladí, takže oni jezdí strašně rádi. Vzpomínají na naše míčové hry a na show, výlety... Takže je vždycky ubytovávám tady u nás ve vedlejší vesnici, v ubytovně a dojíždíme tam vlastně dva kilometry.“*

Biologický rodič ve vězení čím dál častější případ pro dlouhodobé zprostředkované pěstouny. Svě o tom ví i respondentka P6, která má na písemný kontakt svůj názor, *„...v podstatě celých těch pět, šest let se snažila, jako v psaní dopisů. A takhle. Ale je to spíš, aby dostávala určité body, za který ona vlastně potom může požádat o podmíněčné propuštění. Jako nevidím to, že by to najednou byla matka roku, jako že by prostě o šestiletýho kluka se chtěla starat, ale tak jako uvidíme.“* V tomto případě jde i o to, že chlapec se zprostředkovaného kontaktu s biologickou matku bojí. Podobný příběh zažívá i respondentka P7. Ta je ze strany biologické matky písemně atakována, kdy na respondentku klade někdy až nesplnitelné úkoly v návaznosti na chlapce. *„A uvědomila jsem si a všichni tady potom*

potvrdili, že já nejsem ten, kdo by měl plnit úkoly někoho, kdo je ve vězení a kdo nesplnil svoji...jak bych to řekla...funkci matky. Kdy ona vlastně za toho rok a pět měsíců, kdy se měla stara,t tak permanentně on byl někde v péči někoho jiného, jo..., že budu to řešit tak, aby to bylo ve prospěch syna. To znamená, abych nesepisovala tři hodiny nějaký dopis pro matku, ale prostě ve stručnosti napíšu, jak prospívá, co se děje, v případě, co by bylo potřeba řešit a tak dále a tak dále.“

U respondentů P4 je situace s kontaktem náročnější. *„Tady pravděpodobně u těch sourozenců...pravděpodobně, my to nevíme...jsou zbaveni rodičovských práv. Jsou úplně bez kontaktů i se širší rodinou. Takže tam to nevypadá, že bysme se někdy s někým měli vidět. A ohledně staršího syna, tam jsme se vidali. Ze začátku to bylo pravidelně každé měsíc. Teď to hodně opadlo, ale babička začíná zase komunikovat. Takže to vypadá, že se zase uvidíme. Dokonce poprvé i s maminkou. S tou jsme se nikdy neviděli. Jenom u soudu.“*

NOVÉ OSOBNÍ ZKUŠENOSTI A POZNATKY NABYTÉ PROSTŘEDNICTVÍM PĚSTOUNSKÉ PÉČE

Poslední otázka zabývající se pěstounstvím mířila k poznatku, jestli respondentům přineslo pěstounství něco nového. Otázka byla schválně lehce pootevřená a nespecifikována, v jakých oblastech přineslo pěstounství respondentům něco nového. Odpovědi respondentů byly vyrovnané. Drtivě většině dotázaných přineslo pěstounství naplněný život, poznali sami sebe, upevnili si vztahy s partnerem/partnerkou a v podstatě jsou díky pěstounství velká rodina. Ve dvou případech pěstounství nic konkrétního respondentům nepřineslo či naopak spíše jen to negativní, co se týče úřadů. Ukázky odpovědí všech respondentů si ukážeme následovně.

„Říkám si, že kdyby tady kluci nebyli, kdyby byli v jiném domově, co by bylo. Beru to, že je to taková služba, jo, těm dětem. Takže mě to přináší, jakože tu službu, takovej ten pocit jako jo, zvládli jsme to, dokázali jsme to dotáhnout až sem a jdeme prostě dál je.“ (P1)

„Pěstounství nám přineslo spoustu nových zážitků, zkušeností, a hlavně spoustu lásky. Je to naplnění života smysluplným způsobem. „K pěstounství se musí přistupovat především srdcem, ale pěstoun musí být i trpělivý, obětavý, odolný, nemít vysoké nároky, ale mít v sobě laskavost, toleranci a touhu pomáhat. A musí mít rád děti.“ (P2)

„Já myslím, že jenom stále přináší a myslím, že ještě přinese. Je to radost. Jako to dítě musí mít hlavně člověk rád, přijímat ho takové, jaké je. Jako nic od něho nečekat. I s tím zlobením, se vším. Osobně mi pěstounství každý den něco přináší.“ (P3)

„Já vám řeknu úplně nejvíc, co nám to přineslo...vztahy. Vztahy jako mezi náma dvouma. Nikdy jsme spolu nebyli pořád jako teď. Jako fakt. A čím víc jsme spolu...každýmu, když řekneme, že jsme spolu každý den, tak řeknou, jestli si nelezeme na nervy. Ne, právě že naopak. Čím víc jsme spolu, tím víc spolu potřebujeme být a jsme spolu rádi. A je to díky těm dětem.“ (P4)

„Hrozně moc. Na svět se dívám úplně jinýma očima. Sestře se zabil syn. Spáchal sebevraždu. A mladší syn k nám přišel 2 měsíce na to. A já jsem najednou viděla ten rozdíl, toho přístupu těch dětí. To je jedno, že víc mezi něma byl věkovej rozdíl. Ten to místo v té společnosti nechtěl, odmítl ho, nezvládl ten život a tady tenhle ten malej, ten prďola prostě, o to místo v tom životě usiloval.“ (P5)

Jako nic mi to nepřineslo pozitivního, ta pěstounská péče. Neříkám, že bych do toho znovu nešla. Asi bych za pár let se zase rozmyšlela, že bysme jako do toho šli, protože barák máme dost velké a děcka a takhle. Ale jako pozitivního...jako kdyby třeba řekli, že je teďka nějaký nový zákon, že se má nastolit, tak kdyby to vyšlo, tak asi jo, ale je momentálně nic pozitivního to nepřineslo.“ (P6)

„To pěstounství mi pomohlo poznat samu sebe. A svým způsobem jsem si i sama sobě pomohla. Tak se poznat a jednak si uvědomit, o čem ten život je a co to obnáší a že jsou důležitější věci než to, co jsem měla předtím za priority.“ (P7)

6.5.1 Axiální kódování

V rámci úrovně axiálního kódování přemýšlíme o vzniklých kategoriích a jejich uspořádání díky dynamice paradigmatického modelu, který jsme si představili v podkapitole 6.3 Metoda sběru dat.

JEV

Jde o ústřední myšlenku nebo dění případu, ke kterému se vztahuje soubor ovládajících jednání, zvládajících jednání nebo interakcí. A společně mají s tímto souborem nějaký vztah (Strauss & Corbinová, 1999, s. 70). V naší diplomové práci jsme jako ústřední

jev zvolili **význam úvahy pěstounů nad zprostředkováním pěstounské péče**. Ústřední jev je zvolený na základě zjištění osobní motivace úvahy nad pěstounskou péčí.

PŘÍČINNÉ PODMÍNKY

Odkazují na události nebo případy vedoucí k výskytu vzniku určitého jevu (Strauss & Corbinová, 1999, s. 70). Jev se vyskytuje za pomoci klíčového faktoru, který je úzce spojený s našim hlavním jevem. Jedná se o laickém očekávání od pěstounské péče. I když podvědomě respondenti tušili, co vše se může naskytnou, realita byla dosti jiná.

KONTEXT

Kontext obsahuje soubor konkrétních podmínek, kdy jsou následně uplatňovány strategie interakce a jednání (Strauss & Corbinová, 1999, s. 70). V našem případě je důležité propojení mezi hlavním jevem a klíčovým faktorem, kdy nám vychází jako dimenzionální škála, jak klíčový faktor ovlivňuje změnu životních priorit člověka jako klíčový prvek po přijetí dítěte do pěstounské péče.

INTERVENUJÍCÍ PODMÍNKY

V tomto případě se jedná o podmínky souvisejícími se strategií interakce nebo jednání, jenž náleží k hlavnímu jevu (Strauss & Corbinová, 1999, s. 70). Mezi intervenující podmínky můžeme zařadit důležitost povinného vzdělávání pěstouna a informací ze stran správních orgánů.

STRATEGIE

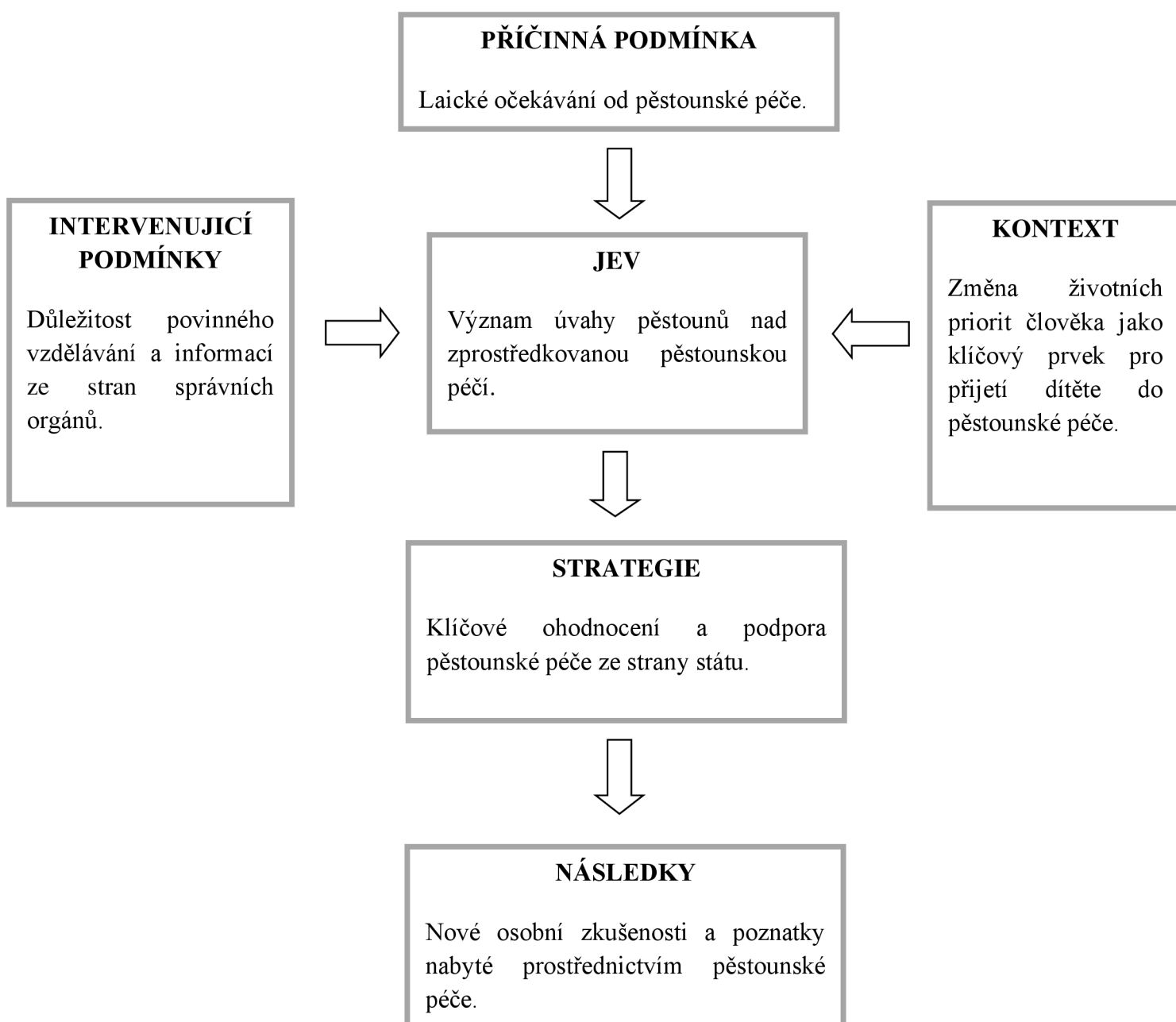
Strategie je vyvinutá k reagování, zvládnání nebo ovládnání na konkrétní jev za percipovaných podmínek (Strauss & Corbinová, 1999, s. 70). Jako hlavní strategie v našem kvalitativním výzkumu můžeme vybrat klíčové ohodnocení a podpory pěstounské péče ze strany státu.

NÁSLEDKY

Zahrnují výsledky nebo následky interakce a jednání, které mohou být jak pozitivní, tak negativní (Strauss & Corbinová, 1999, s. 70). Za výsledný pozitivní následek považujeme nové osobní zkušenosti a poznatky pěstounů, nabyté prostřednictvím pěstounské péče.

Pomocí axiálního kódování jsou kategorie uspořádány novým způsobem, mezi kterými se vytvořil propojený vztah. Níže je vytvořené schéma paradigmatického modelu, jenž shrnuje výsledky axiálního kódování.

Schéma č. 1: Paradigmatický model axiálního kódování

6.6 Shrnutí výsledků šetření

Nyní se podíváme na výsledky výzkumného šetření, které nám vyšly v našem kvalitativním výzkumu. Cílem šetření bylo **zjistit motivy zprostředkovaných pěstounů k přijetí dítěte do své péče**. Dále interpretovat očekávání a motivy pěstounů před přijetím dítěte do své péče, vysvětlit, jak se změnil pěstounům život po přijetí dítěte do pěstounské péče a v neposlední řadě zjistit, jestli pěstounům přinesla pěstounská péče něco nového.

Díky sestaveným kategoriím, axiálnímu kódování a paradigmatickému modelu, které nalezneme o podkapitoly výše, nám vyšly pozoruhodné výsledky. Jako ústřední jev výzkumu nám vyšel **význam úvahy pěstounů nad zprostředkovanou pěstounskou péčí**. Význam se nám soustředil v rodinné situaci pěstouna či pěstounů, která byla doplněná motivací pro to stát se zprostředkovaným pěstounem a přijmout cizí dítě do své péče. Rodinná situace se odvíjela především od zdravotního stavu jednoho z partnerů. Neplodnost či rizikové těhotenství, to jsou termíny, se kterými se naše společnost v dnešní postmoderní době setkává čím dál častěji. Už i mladé páry si tento verdikt od lékařů vyslechnou. Traduje se, že děti jsou naši budoucností. A díky tomuto i řada pěstounů má touhu pomoci dítěti a nabídnout mu lásku a bezpečný domov. Jejich bezpečí, vzdělání a zdraví má značný vliv na celou naši společnost. Rodičovskou lásku, podporu a respekt k dětem můžeme charakterizovat jako značnou motivaci, která vede právě k pomoci dítěti.

Příčinnou podmínku formuluje **laické očekávání od pěstounské péče**. Představa a realita jsou dva odlišné pojmy. Laické očekávání může být velmi různorodé. Většina dotázaných respondentů v našem výzkumu se shodla na prvotních obavách, kdy si nedokázali přesně představit ani uvědomit, co vše nejen odborná příprava pěstouna obnáší, ale i co všechno během pěstounství zažijí a jak přijme jejich biologické dítě nově příchozí dítě. I díky svému okolí začali pěstouni o sobě pochybovat, zda to vůbec zvládnou. Do pěstounské péče jsou svěřovány děti, které nejsou tzv. právně volné. Biologičtí rodiče mají stále vyživovací povinnost a kompetence, pokud soud nerozhodl jinak. V tento moment vidíme, že realita je dosti jiná. Je důležité si uvědomit, že v pěstounství jde o komplexní péči a každá vzniklá situace je jedinečná, která pěstouna obohatí. Ať už pozitivně, či negativně. Ve výzkumu jsme i přes laickou představu došli k poznatku, že díky pěstounství zprostředkovaní pěstouni pocítili naplněnost života.

Díky propojení jevu a příčinné podmínky nám jako klíčový faktor vyšla **změna životních priorit člověka jako klíčový prvek po přijetí dítěte do pěstounské péče**. Kromě jednoho respondenta se všichni dotázaní shodli na okamžité a zásadní změně životních priorit. Dosavadní život se jim otočil vzhůru nohama. Díky pěstounství a osobnosti dětí objevili své nové vlastnosti, utvrdili se v důležitosti pěstounství a zní vyplývajících povinností. Dále se utvrdili i v individuální láskyplné péči, která zahrnuje lásku, stabilitu a vhodnou péči dětem. Každé dítě si zaslouží pocítit lásku a domov. A především to, které si už od narozením prošlo ústavní péčí, nebo má rizikovou anamnézu, poruchu psychického nebo fyzického vývoje a mnoho dalšího. Změna u respondentů také nastala ve ztrátě socializace. Dotázaní respondenti stále pocítují sociální izolaci, přetrhání přátelských vztahů s vrstevníky a nepochopení z jejich strany. Pěstounství je časově a emočně náročné. Nastaví vám nové životní priority. Je důležité mít na paměti, že každý člověk a každé zprostředkované pěstounství je individuální. Měli bychom hledat rovnováhu mezi péčí o dítě a péčí o sebe samotného, o své sociální vazby.

Důležitost povinného vzdělávání a informací ze stran správních orgánů nám v našem paradigmatickém modelu vychází jako intervenující podmínka, která souvisí s jednáním náležitým k hlavnímu jevu. Povinné vzdělávání a informace jsou podstatné pro zdárné poskytování pěstounské péče. Vzdělávání pěstounům přináší nástroje a dovednosti, jež jsou důležité pro úspěšné poskytování pěstounské péče a předcházení různých problémům, které se mohou vyskytnout či už vyskytly. V našem výzkumu jsme však došli k jiným výsledkům, kdy bylo toto téma velmi diskutované. Třetina dotázaných se svěřila ve ztrátě smyslu povinného vzdělávání. Jde především o jednodenní seminářové vzdělávání, na které jdou jen za účelem splnění hodin. Semináře se stále opakují a nic nového jim už nepřináší. Vášnivá diskuse směřovala na svépomocné skupiny a víkendové terapeuticko-vzdělávací pobyty. Tyto druhy vzdělávání jsou velmi kladně hodnoceny a vyzdvihovány. Těší se u pěstounů velké oblibě. Informace ze strany správních orgánů byly pěstouny kvalitně přijaté a můžeme o nich polemizovat jako o profesionální přípravě. Informace mají zaručovat transparentnost a zabezpečení kvality péče.

Reakcí na podmínky, kontext a jev nám vychází **klíčové ohodnocení a podpora pěstounské péče ze strany státu** jako vzniklá strategie. Opět se jednalo o velmi diskutované téma. Avšak drtivá většina dotázaných respondentů se shodla na spokojenosti s finančním ohodnocením. Díky kvalitativním rozhovorům a našemu bádání v pěstounské péči jako odvětví náhradní rodinné péče víme, že je nyní pěstounská péče adekvátně finančně

ohodnocena. Odměna pěstouna nám kompenzuje náklady spojené s péčí o dítě. V tomto bodě je pro pěstouny zásadní důležitost přehledu svých práv, povinností a finančních aspektů pěstounské péče. Zajímavým poznatkem díky výzkumu vyšel fakt apelu pěstounů na zlepšení podmínek procesu zprostředkování a celkovému přístupu k nim. Čtyři ze sedmi respondentů uvedlo, že se setkalo se špatným přístupem k nim ze strany nejen správních orgánů. Jde především o pracovníky Krajských úřadů, sociální pracovníky z Orgánu sociálně-právní ochrany dětí a úředníky Úřadu práce. Toto je opravdu znepokojující poznatek.

Celkový výsledek či můžeme říct následek našeho kvalitativního výzkumu pomocí axiálního kódování vyšel pozitivně, jakožto **nové osobní zkušenosti a poznatky pěstounů nabyté prostřednictvím pěstounské péče**. Pět dotázaných respondentů se shodlo na naplněném životě smysluplným způsobem, díky pěstounství. Dva respondenti přiznali, že jim nic zvláštního pěstounství nepřineslo. Vše je tak, jak mělo být a jak si přáli. Dotázaní respondenti díky zprostředkované pěstounské péči získali nejen velkou rodinu, ale i poznali sami sebe a uvědomili si, jak silné mají partnerské pouto. Sebepoznání, naplněný život a upevnění partnerského vztahu, to je to, co pěstounství pěstounům přináší.

6.7 Diskuse

V této poslední podkapitole se pokusíme shrnout zmiňované výsledky kvalitativního výzkumu, které porovnáme na základě teoretické části diplomové práce. Cílem šetření bylo zodpovědět na hlavní výzkumnou otázku diplomové práce, „**zjistit motivy zprostředkovaných pěstounů k přijetí dítěte do své péče**“ a z ní plynoucí dílčí empirické cíle.

Ze získaných dat vyplynulo, že k touze a prvotní myšlence o zprostředkované pěstounské péči vedla respondenty rodinná situace rodiny. Dopomohl k tomu i verdikt lékařů o následném rizikovém těhotenství ženy či neplodnost partnerů. V této úrovni můžeme hovořit o motivaci pěstounů. Celková motivace hraje důležitou roli v procesu zprostředkování pěstounské péče. Jde o podstatný činitel, který nesmí být opomíjen ani ignorován odborníky, jenž zaštiťují odbornou přípravu na zprostředkování pěstounské péče. Samotná motivace může být taktéž důvodem k nezařazení do evidence žadatelů. Motivace jako podstatný činitel zmiňuje ve své práci Nožířová (2015). Sobotková s Očenášková (2013) nadále zmiňují osobnostní kvality dlouhodobých pěstounů. Důležitá je podstata vnímání pěstounství jako poslání. Není dobré vnímat pěstounskou péči jako zrychlený prostředek pro naplnění touhy rodinné života.

Zájemci o zprostředkovanou pěstounskou péči mají laickou až mnohdy můžeme říct zkreslenou představu o celém fungování odborného procesu a povolání zprostředkovaného dlouhodobého pěstouna jako takového. Do pěstounské péče jsou svěřovány děti, které nejsou tzv. právně volné, biologičtí rodiče mají nadále vyživovací povinnost vůči dítěti a mají rodičovské kompetence, pokud soud nerozhodl jinak. V našem výzkumu se respondenti shodli o naplněnosti života s přijetím dítěte do pěstounské péče. I když prvotní obavy a tlak okolí mohl nejen zamávat s odhodlaností pěstounů k tomuto závažnému kroku a jejich sebevědomím, kdy začali pochybovat o svých kvalitách, jak uvedli tři dotázaní respondenti. Dále respondenti v našem výzkumu očekávali, že tímto krokem pomůžou dítěti a nabídnou mu vřelou náruč. Dujarová (2018) se ve své závěrečné práci zmiňuje dlouholetou tradici pěstounské péče v českém prostředí. Pěstounská péče dává dítěti naději na život v rodinném zázemí prostřednictvím právě zmiňované pěstounské péče. Děti díky tomuto mají naději na změnu života nejen v přítomnosti, ale i v jejich budoucnosti. Pěstounská rodina se zaručuje řádnou výchovou a zabezpečení zdárného vývoje dítěte. Ano, dlouhodobá zprostředkovaná pěstounská péče je náročná. Nejen z časového hlediska, úsilí a emocí. Pěstouni musí být připraveni ve všech ohledech poskytnou dítěti stabilní zázemí a podporu v náročných situacích, které ve většině případů bývají spojeny s komplikovanou minulostí dítěte. Aby byla péče o dítě úspěšná a zvládnutelná, je důležitá dostatečná podpora nejen ze strany správních orgánů.

Důležitost povinného vzdělávání pěstouna a klíčová podpora ze strany státu bylo velmi diskutované téma u všech respondentů. Více jak polovina dotázaných respondentů vyzdvihla efektivitu svépomocné skupiny a víkendových terapeuticko-vzdělávacích pobytů. Svépomocná skupina je určena pro sdílení zkušeností a podporu při náročných situacích. Ve skupině se setkávají pěstouni a společně probírají témata, která je momentálně tíží. Jde o formu poradenství, která je poskytována pro sdílení emocí a hledání řešení na tíživé situace. Víkendové pobyty se konají mimo odborné pracoviště, nejčastěji v klidném prostředí, v blízkosti přírody, kde se pěstouni oddalují od běžného chodu a stresu každodenního života. Během pobytu se pěstouni vzdělávají od odborníků. V případech kratšího, jednodenního seminářového vzdělávání se čtyři dotázaní respondenti shodli na opakování odborných témat, na které chodí za účelem, že si „odsedí“ povinné hodiny. V tomto momentě je zásadní posílení a transformace vzdělávacích a podpůrných programů.

Dítě má právo dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, na podporovaný kontakt s biologickou rodinou. Jde o problematiku

s protichůdnými názory. Samotní pěstouni mají aktivně udržovat kontakty s biologickou rodinou, což je velmi těžké a jde o velkou emoční zátěž nejen pro děti. U pěti dotázaných respondentů probíhá kontakt formou vzájemné návštěvy, asistovaného kontaktu nebo prostřednictvím písemného kontaktu. V případě osobních kontaktů biologičtí rodiče nezapomenou dítěti vždy něco přivést. Jde o kontakty se vzájemným respektem. V případě písemných kontaktů můžeme mluvit o opaku. Biologický rodič je ve výkonu trestu odnětí svobody a své situace mnohdy zneužívá. Pěstouni mohou být atakováni od biologického rodiče v nesplnitelných úkolech. Tady si je biologický rodič vědom své rodičovské odpovědnosti, kterou nenáležitě využívá. Nejen k potencionálnímu snížení trestu odnětí svobody. Pro pěstouny je to stěžejní situace, ve které myslí prvně na dítě s otázkou, co bude, až biologický rodič vyjde z vězení? Můžeme si zodpovědět, že je důležité dbát na individualitu dítěte a nechat kontakty dobrovolné. Pro dítě mají být přínosné, ne stresující.

Další analyzovanou oblastí je změna životních priorit člověka jako klíčový prvek po přijetí dítěte do pěstounské péče. Z výzkumu a díky dotázaným respondentům víme, že šlo o zásadní a okamžitou změnu v jejich životě. Respondenti zaznamenali nejen mnoho povinností, ale objevili i nové vlastnosti a uvědomili si sílu individuální láskyplné péče. Šlo o výzvu přizpůsobit svůj život potřebám a požadavkům dítěte. Velká změna byla zaznamenána i v socializaci. Respondenti si uvědomují pocit izolace, nedostatku podpory a nepochopení ze strany vrstevníků. Jak se říká, něco je za něco, a v tomto případě to však může posílit jejich vztah s dítětem. Ztrátu sociálních kontaktů ve svém výzkumu v akademické práci objasňuje Křížová (2021). S přijetím dítěte se mění pěstounům harmonogram dne a vše se, jak už bylo zmíněno, přizpůsobuje dítěti. Okolí však tento krok nepochopí a pěstoun ztrácí své sociální kontakty. Tento poznatek je velmi zarážející.

Poslední výzkumná otázka se zabývá novými poznatky a zkušenostmi nabyté prostřednictvím pěstounské péče. Respondenti se v zásadě shodli, že díky pěstounství mají naplněný život smysluplným způsobem. Získali velkou rodinu a poznali sami sebe. Velice zajímavým poznatkem v této otázce je upevnění vztahu mezi partnery. Společná výchova posiluje vzájemnou důvěru, komunikaci a spolupráci mezi partnery. Sdílení zodpovědnosti vede k pevnějšímu poutu. Důležité je, aby byli partneři otevřeni komunikaci a společně fungovali jako jeden tým. Ke stejnému poznatku došel ve výzkumu i Schenk (2022). Každý partnerský vztah se s příchodem dítěte mění. A není tomu jinak ani v rámci pěstounské péče.

ZÁVĚR

Pěstounská péče je v českém prostředí ukotvena hned ve dvou zákonech, a to v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Je poskytována s cílem zajistit dětem bezpečné, stabilní a rodinné zázemí, ve kterém můžou vyrůstat a rozvíjet se.

Diplomová práce se zabývá tématem „Očekávání vs. realita pěstounské péče“. Jejím hlavním cílem bylo zjistit motivy zprostředkovaných pěstounů k přijetí dítěte do své péče. V teoretické části práce jsme se zabývali náhradní rodinnou péčí, její historií a formy, tedy osvojením, poručenstvím a svěřením dítěte do péče jiné fyzické osobě než rodiče. Dále jsme se teoreticky zaměřili na pěstounskou péči, její druhy, dávky pěstounské péče, důležitá práva a povinnosti pěstounů a v neposlední řadě motivaci pro přijetí dítěte do pěstounské péče. Na všechny kapitoly navazuje poslední a obsáhla kapitola procesu zprostředkování pěstounské péče, kde jsme se seznámili s doprovázením pěstounů, odbornou přípravou žadatelů a vzdělávacím systémem PRIDE.

V empirické části diplomové práce byly kladené dílčí výzkumné cíle, vztahující se k hlavnímu cíli. Šlo o interpretaci očekávání a motivaci pěstounů před přijetím dítěte do své pěstounské péče, vysvětlení, jak se změnil pěstounům život po přijetí dítěte do pěstounské péče a posledním dílčím cílem bylo zjistit, jestli pěstounům přinesla pěstounská péče něco nového.

Dle mého názoru můžu konstatovat, že jsem ve výzkumném šetření dosáhla stanovených cílů. Výsledky jsou porovnané s teoretickou částí diplomové práce a tímto se získali kvalitní a pozoruhodné poznatky. Věřím, že empirické šetření mé diplomové práce přispěje zejména do oblasti zprostředkované pěstounské péče. Výzkum a jeho následné výsledky mohou posloužit k dalšímu bádání v tomto odvětví náhradní rodinné péče. V neposlední řadě může být výzkum přínosem pro samotné stávající zprostředkované pěstouny či pro lidi, kteří nad dlouhodobou pěstounskou péčí uvažují.

V závěru můžu konstatovat, že očekávání a realita v oblasti pěstounské péče jsou dva velmi odlišné pojmy. Přesto, že se považuje za ceněnou a důležitou formu náhradní rodinné péče, často se setkáváme s nedostatky a výzvami v celém systému pěstounství. Důraz by měl být kladený na očekávání, která by měli mít žadatelé o pěstounskou péči realistická. Klíčové je i zdůraznit potřebu dalšího vzdělávání a podpory pro dlouhodobé pěstouny, jenž by

adekvátně reagovaly na potřeby a výzvy, které s sebou pěstounská péče nese. Měli bychom neustále hledat nové způsoby, jak zlepšit celý systém pěstounství, od odborné přípravy, přes zprostředkovaný kontakt s dítětem, až po fakt, kdy je dítěte v rodině a pěstoun plní své povinnosti a je si zároveň vědom svých práv. Je důležité, aby společnost a státní orgány věnovaly více pozornosti pěstounství. Dítě má právo vyrůstat v bezpečném, podporujícím a láskou obdařeném prostředí. Pokud mu to biologická rodina nemůže zaručit, je tu pěstounská péče.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

BUBLEOVÁ, Věduna a kol., 2011. *Základní informace o náhradní rodinné péči*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče o.s. 1. vyd. ISBN 978-80-87455-01-2.

BUBLEOVÁ, Věduna a kol., 2014. *Základní informace o pěstounské péči a péči poručníka*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče o.s. 1. vyd. ISBN 978-80-87455-19-7.

BRŮNOVÁ, Kateřina, 2023. *Podpora partnerského vztahu pěstounů ze strany doprovázející organizace*. Absolventská práce. [cit. 2024-03-01]. Olomouc: CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc. Vedoucí práce: Hana Šlechtová. Dostupné z: <https://is.caritas-vos.cz/th/w69ke/AP.pdf>

DANIČOVÁ, Petra, 2011. *Historie a vývoj náhradní rodinné péče*. Bakalářská práce. [cit. 2023-12-02]. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce Milan Smola. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/16943/dani%20c4%8dov%20c3%a1_2011_bp.pdf?sequence=1&isAllowed=y

DE MAEYER, Skallan. VANDERFAEILLIE, Johan. VANSCHOONLANDT Femke. ROBBERECHTS, Marijke and FrankVan HOOLEN, 2013. *Motivation for foster care*. In: *Children and Youth Services Review* [online]. © 2022 Elsevier B.V. or its licensors or contributors. [cit. 2022-12-10]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0190740913003447>

Děti patří domů, z.s. *Manuál provázení pěstounskou péčí* [online]. [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://www.detipatridomu.cz/wp-content/uploads/2020/10/Manual-provazeni-pestounskou-peci.pdf>

DUJAROVÁ, Monika, 2018. *Přípravy žadatelů o náhradní rodinnou péči jako primární edukace pro výkon pěstounské péče z pohledu pěstounů*. Rigorózní práce. [cit. 2024-01-02]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Pedagogická fakulta. Dostupné z: <https://theses.cz/id/9wz4yj/26120054>

Dobrá rodina, o.p.s. *Novela v oblasti důchodového a zdravotního pojištění pro nezprostředkované pěstouny*. [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné

z: <https://dobrarodina.cz/novinky/novela-v-oblasti-duchodoveho-a-zdravotniho-pojisteni-pro-nezprostredkovane-pestouny/>.

Formy náhradní rodinné péče. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha. [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/formy-nahradni-rodinne-pece>

GÍBALOVÁ, Vladimíra, 2011. *Problematika výchovného procesu traumatizovaných dětí v systému SOS dětských vesniček*. Diplomová práce. [cit. 2024-29-02]. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Jiří Pelikán. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/49036/DPPR_2010_2_0_123364_0_1_12049.pdf?sequence=4&isAllowed=y

HENDL, Jan, 2016. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 4., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0982-9.

HUSCROFT-D'ANGELO, Jacqueline. POLING, Daniel and Alexandra TROUNT, 2021. *Foster parent perspectives on necessary supports for youth and their families departing foster care*. In: *Journal of Social Work* [online]. © 2022 by SAGE Publications. [cit. 2022-12-10]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/14680173211013735>

CHRÁSKA, Miroslav, 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-9225-0

INDRÁKOVÁ, Kateřina, 2015. *Pěstounská péče očima dlouhodobých pěstounů*. Diplomová práce. [cit. 2022-12-10]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Irena Sobotková. Dostupné z: https://theses.cz/id/orpk3t/Konen_verze_DP_-_pevod_do_pdf.pdf.

ISIS – občanské sdružení pro pomoc náhradním rodinám [online].

KOTEK, Miloslav. LAZECKÝ, Lukáš, 2008. *Psychologické aspekty péče o opuštěné děti*. In *Dítě v systému náhradní rodinné péče*. Sborník příspěvků (32-40 s.) [cit. 2022-12-10]. Dostupné z: http://klimes.mysteria.cz/nrp/spr_sbornik.pdf

KRTIČKOVÁ, Kateřina, 2023. *Příbuzenská pěstounská péče*. In: *Šance dětem*. [online]. Obecně prospěšná společnost Sirius, o.p.s. [cit. 2024-12-01]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/pribuzenska-pestounska-pece>

KŘÍŽOVÁ, Michaela, 2021. *Pěstounská péče jako forma náhradní rodinné péče*. Bakalářská práce. [cit. 2022-12-10]. Opava: Slezská Univerzita v Opavě. Fakulta veřejných politik v Opavě. Vedoucí práce Edita Ondřejová. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/cicyf/FVP_BP_21_Pestounska_pece_Krizova_Michaela.pdf

MAJEROVÁ, Kateřina, 2015. *Kdo je pěstoun – první kontakt úřadů se zájemcem*. In: *Pěstounství je profese*. Praha: MPSV ČR. ISBN 978-80-7421-115-7.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Proces zprostředkování*. [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/proces-zprostredkovani>

Nadace J&T. *Náhradní rodinná péče: Pěstouni*. Knižní fond Národní knihovny [online]. [cit. 2024-01-07]. Dostupné z: <https://www.knihovnanrp.cz/nahradni-rodinna-pece/pestouni/>

NOŽÍŘOVÁ, Jana, 2015. *Zájemci o náhradní rodinnou péči a jejich motivace*. In: Kolektiv autorů. *Sborník příspěvků k aktuálním tématům náhradní rodinné péče*. 1. vyd. Praha: MPSV. ISBN 978-80-7421-103-4.

OREL, Miroslav. OBEREIGNERŮ, Radko. MENTEL, Andrej, 2016. *Vybrané aspekty sebezpetí dětí a adolescentů*. Univerzita Palackého v Olomouci. Krajská pedagogicko-psychologická poradna a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Zlín, 2016. ISBN 978-80-244-4991-3.

PALZAROVÁ, Hana, 2016. *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN 978-80-262-1020-7.

PRIDE-CZ. *Spolek PRIDE-CZ* [online]. Jihlava. [cit. 2024-01-08]. Dostupné z: <https://www.pride-cz.com/>

RICHARDSON, Evin W., Jacquelyn K. MALLETE a Ted G. FUTRIS, 2019. *In my heart forever: Foster caregivers' dedication, grief, and couple relationship quality*. *Journal of Family Studies*. Taylor & Francis Group [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/citedby/10.1080/13229400.2019.1685561?scroll=top&needAccess=true>

SCHENK, Petr, 2022. *Pěstounská péče pohledem partnerů pečujících*. Bakalářská práce. [cit. 2022-12-10]. Opava: Slezská Univerzita v Opavě. Fakulta veřejných politik v Opavě. Vedoucí práce Marta Kolaříková. Dostupné z: https://is.slu.cz/th/pw2xn/Bakalarska_prace

SOBOTKOVÁ, Irena. OČENÁŠKOVÁ, Veronika. 2013. *Pěstounská péče očima dospělých, kteří v ní vyrostli: trendy vs. zkušenosti*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3821-4.

SOLAŘOVA, Hana, 2015. Děti v náhradní rodinné péči a jejich potřeby. In: *Sborník příspěvků k aktuálním tématům náhradní rodinné péče*. Vydání první. Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 978-80-7421-103-4.

SOS dětské vesničky. [online]. [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.sos-vesnicky.cz/>

STRAUSS, Anselm. CORBIN, Juliet, 1999. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. 1. vyd. Boskovice: Sdružení podané ruce. ISBN 80-85834-60-X

SUCHÁ, Veronika, 2018. *Doprovázení pěstounských rodin jako profese*. Diplomová práce. [cit. 2022-12-10]. Praha: Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Vedoucí práce Kateřina Šámalová. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/100278/120300546.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

SUCHÁNKOVÁ, Petra, 2022. *Maminek není nikdy dost. Strasti a slasti pěstounské péče*. Praha: Fortuna Libri Publishing. 1. vydání. ISBN 978-80-7546-393-7

ŠVAŘÍČEK, Roman. ŠEĐOVÁ, Klára, 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0.

Úřad práce ČR. [online]. [cit. 2024-08-01]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/davky-pestounske-pece-a-zaopatrovaci-prispevky1>

VILINGEROVÁ, Isabela, 2017. *Motivace a potřeby pěstounů*. Bakalářská práce. [cit. 2024-14-01]. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích. Teologický fakulta. Vedoucí práce Michal Kaczor. Dostupné z: https://theses.cz/id/z7m3vm/BP_Vilingerov.pdf

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

ZEZULOVÁ, Dagmar, 2015. *Zájemci o náhradní rodinnou péči a jejich motivace*. In: Kolektiv autorů. Sborník příspěvků k aktuálním tématům náhradní rodinné péče. 1. vyd. Praha: MPSV. ISBN 978-80-7421-103-4.

SEZNAM ZKRATEK

atd.	a tak dále
atp.	a tak podobně
č.	číslo
ČR	Česká republika
hod	hodin
IPOD	individuální plán ochrany dítěte
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NRP	Náhradní rodinná péče
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
SPOD	Sociálně právní ochrana dětí
PP	pěstounská péče
PRIDE	Parent Resource for Information, Development and Education
P1-P7	označení respondentů ve výzkumném šetření
tzv.	takzvaně

SEZNAM TABULEK A SCHÉMATU

Tabulka č. 1: Práva a povinnosti pěstounů.....	22
Tabulka č. 2: Proces zprostředkování pěstounské péče.....	28
Tabulka č. 3: Přehled respondentů.....	40
Schéma č. 1: Paradigmatický model axiálního kódování.....	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru.....	74
Příloha č. 2: Rozhovory se zprostředkovanými pěstouny.....	75

Příloha č. 1: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?
2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?
3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?
4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?
5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?
6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?
7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?
8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?
9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

Příloha č. 2: Rozhovory se zprostředkovanými pěstouny

Respondent P1

PP od roku 2012

Počet dětí v PP: 2

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?

„Já jsem pěstounkou už 11 roků. Máme vlastně 2 děti v pěstounské péči. Jedno má už 12 let. Druhého jsme si vzali v 1 roce z kojeneckého ústavu. Jsou to sourozenci. Nejmladšímu je teďka 7 let.“

2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?

„Kdy a co vás vedlo? Vlastně k té úvaze nad pěstounskou péčí, že se stanu pěstounkou, tak po porodu. Po prvním porodu jsem říkala manželovi: „A už víc ne!“ Jo, takže to, jako že to přebolelo, a měli jsme další. Ale chtěli jsme hlavně pomoc těm dětem, protože jsem sledovala nějaký pořad na ČT2. A patnáctiletý kluk tam byl vlastně takovej smutnej. A dělali reportáž, kolik dětí je volných v ústavech. Je to hrozný! Ukazovali, že v těch domovech, že někteří jsou k dispozici ihned někteří jsou postiženi atd. A tady ty děti nikdo nechce. Tak to jsem u toho brečela. Tak se tam vlastně ptali jednoho klučiny, už teda většího, co by si přál na Vánoce. A on vlastně říkal, že bych chtěl jakoby rodinu. Takovej kluk rodinu jo, že vlastně jeho vlastní rodina nemá zájem, takže jako by chtěl by bejt o Vánocích prostě s rodinou. No a ještě navíc, že jsme vlastně věřící, takže i ta potřeba jakoby je těch lidí hodně věřících, jako vedoucí k pomoci, protože mají tu snahu pomoci těm dětem. Takže to bylo určitě to základní. Jako že jsme říkali, jo to můžeme jednou provždy změnit, aby měl rodinu pevnou, stabilní. Takže vlastně to byl ten hlavní důvod.“

3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?

„No já jsem se jako by bála jo, protože u nás máme i spoustu lidí, kteří závidí. A oni vlastně ne, že by nám, ale rádi vše komentují. V tom roce, kdy jsme uvažovali nad pěstounskou péčí a jak jsme to říkali, tak jsme slyšeli plno názorů. Takže spíš jsem si říkala, jestli to zvládneme. Jestli se děti sžijí. Jestli se zažije někdy dítěte, jo, abych vlastně přijala jakoby za své, jo, že oni říkají, že se budu chovat jinak k těm dětem a prostě nemáš k němu takovou tu lásku, jak k těm svým. Takže spíš ty obavy tam byly, ale těšila jsem se. I nám říkali, že první výhoda z těch peněz, že nebudeš muset chodit do práce. Člověk vlastně bude doma s těma dětma a jako musí to bejt pozitivní. A tak myslím, jako ne, že prostě to je byznys, to jako fakt ne. To by to muselo být, nevím, kolem 100 milionů, aby to byl ten byznys. Není to o penězích, ale jakože ten důvod je, že to je ta příjemná odměna. Doma jsme sami říkali, že budeme mít nadále peníze, budu moct prostě být do 18 let s tím dítětem doma, aniž bych chodila do práce. Takže to je jakoby... to super doma být s těma vlastníma dětma. Myslím, že to jako u nás štěstí, že ty děti vlastně máme ještě 2 svoje děti. Takže jsme jakoby ve formě pohádky

jim o těch dětech, co jsou v tom domečku, povídali. V té době byli naše děti ještě malí, takže jsme jim povídali, že jsou prostě děti, který jsou opuštěný v tom domečku prostě, kde je tam třeba 10, 20 dětí a jsou smutní, nemají maminku ani tatínka. A že bysme je chtěli potěšit a že si jedno vezmeme. Takže takhle jsme jim tou formou jako by to povídali. A takže už věděli.... A dopadlo to tak, že ho přijali. Že vlastně on je takovej ten z toho domečku, jak jsme si říkali. A že ho máme rádi, že nás potřebuje, takže oni byli takový jako, no byli malí, takže byli v pohodě. Společně si hráli. V pohodě všechno tady. Když jsme si brali toho mladšího, tak oni už byli velcí a už vlastně jsme se jich museli ptát, jestli ještě chtěou. Protože už by mohli říct ne, už je prostě plnej dům. Už máme 3 děti a dost. Takže u nás to fakt sedlo, že se mají mezi sebou rádi. Jako jsem ráda, že jsme do toho šli. Nevím, jestli je to takhle můžu říct, ale jde rozhodně o to, že jsem strašně ráda a dětem to vyloženě kolikrát připomíná, že můžou být rádi, že jsem doma. Prostě že jsem jim vždycky k dispozici. Jo, dopoledne si třeba něco dělám nebo někam jedu, ale odpoledne jsem tady pro ně. Když jsou nemocní, jsem s nima doma, se všema. Jo, že můžu se o všechno takhle starat, takže jsem ráda. Jak říkám.... A kdybychom je neměli, tak budu muset od rána do večera třeba chodit do práce, protože ty peníze bychom neměli. Teď mám peníze za to, že můžu být doma a říkám dětem, když jste nemocní, zavoláte kdykoliv pro vás přijedu, takže to je takový plus. Jakoby pro nás, takže ráda říkám, važte si toho a jsme fakt rádi že, to takhle máme.“

4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?

„Jak se změnil... No řekla bych že strašně moc, protože my jsme už měli trochu větší ty děti, než když jsme dostali toho staršího, takže jsme všechno museli nakoupit. Práce navíc. Zase se člověk vrátil k plenkám. Ale nejvíc, co bych chtěla říct tady k tomu poslednímu dítěti, jo, protože to bylo hrozný. To jsem všechno jsem prodala, protože na krajském úřadě řekli: „Ne, nejste schopní dál prostě jet. Ne, nejste schopní přijmout další dítě, musíte se starat tady o toho. Neumí tohle, neumí tohle bla bla bla ...“. Proto jsem všechno prodala, všechno všecičko, co prostě je pro to mimino. A za 3 měsíce, shodou okolností ta stejná paní, volá z krajského úřadu, že té stejné mamince se narodí za půl roku miminko, takže chce ta maminka vyloženě nás. Já říkám, no tak to si děláte srandu, že. Takže jsme tam šli a vlastně toho staršího brášku nám zase zkoušela z těch barev a tentokrát super, super, že tohle je jiná, určitě jo, jsme schopni se postarat i o druhé dítě. Já říkám, no to jo, já jen, že právě on to uměl, ale prostě se styděl. Neřekl jí nic předtím. Takže vlastně znovu všechno všecičko chystám, všechno nakupovat to bylo prostě pro mě náročné.... ale takový, jak když čekáte miminko, tak se těšíte, jo. I když jsem ho neviděla, tak jsem se strašně těšila. A teda když jsme si ho dovezli jako miminko, tak to pro mě bylo vše od znovu. Nespál, furt jenom řval. Já jsem vám byla na nervy, neboť jsem neměla ani odpočinek. Tady s těma dětma se člověk dostane do situace, že najednou se přistihnu, že jsem nevěděla, že takovou vlastnost mám. Že dokážu být taková, jako jo prostě říkám, vždyť jsem to nikdy nedělala a najednou to prostě ve mně ta zuřivost je. To není možný, takhle když se nevyspíte. Já nevím, co on měl, jo, jestli ta maminka, jestli pila alkohol, ale to bylo 3 měsíce vkuse. V noci řval, přes den řval, přes celou noc řval. Já jsem byla úplně vyčerpaná, nedokážu si to už ani představit. Takže to mě strašně změnilo nejvíc, tady u

toho. No prostě jsem ho musela krmit z flaštičky, přebalovat, jo, že s ním byla fakt úplně o milion procent těžší práce a tak. Ten křik, to je neuvěřitelný. To je jako na nervy. Ustálo to po těch pár měsících jo a je to zlatičko.“

5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?

„No jako jo. To my jsme si vyhledali na tom krajském úřadě tehdy. Než jsme se přestěhovali do Brna, tak už jsme dostávali různé informace. To jako o pěstounské jo, ale co mě nejvíc mrzí, jakože nejsou informováni ti rodiče. Prostě, když se vám narodí tady toto dítě, jo, a je opožděnější. A teď vlastně do 2 let přišlo, že je v pohodě. A pak to začalo – nemluví. Jako jo, prostě okřikuje. A to je strašný. Teď apeluju, že paní doktorka dětská, ani vlastně ta organizace, co jsme ještě tehdy měli doprovázející, nám vlastně nepomohla nebo neinformovala o tom, že existuje nějaká společnost, která by mě s ním pomohla, v tom rozvoji. A to je raná péče. A já jsem o tom nevěděla. Když jsem to řekla doktorce a ona: „To ani neznám“ Když jsem se ptala teďko v organizacích, kde jsme, tak paní sociální mi říkala: „No já jsem si myslela, že vám to řekne doktorka“. Říkám aha, tak radši to tomu člověku řeknu desetkrát, jako blbýmu, ale dozví se to teda desetkrát než vůbec. Takže nejmladší syn, když měl 5 let, tak jsem se o tom vlastně dozvěděla. Byla jsem s masérkou, ta mě masírovala, a já prostě jsem ji to říkala, o tom a ona hned, já já tady mám paní, co chodí ke mně na masáže, co má ranou péči. Má sice zřejmě naplněnou kapacitu, ale zavolejte jí a ona vám dá určitě rady. Pomáhá rodinám s dětmi s mentálním postižením. Já okamžitě ten den jsem volala. Okamžitě i té druhé společnosti, co jsem si vyhledala. Během týdne přišla paní. Úžasná. Hnedka nás jasně přijali a jezdí za náma paní, která vlastně vždycky doveze obrovskou tašku s hračkama. Poradí mi něco s ním, jak s ním pracovat. Někdy procvičuje ruce, někdy teď barví rudě kostičky. Ale je to jenom do 7 let, takže vlastně nám to teď bude končit. Takže mě to mrzí. Jako ztratili jsme strašně moc roků, kdy mě ta paní mohla pomoci, už dávno. Ale já jsem na to přišla až vlastně v těch 5 letech syna, jo. Takže teď jsme tu ranou péči byli i podpořit na jejich akci. Před sponzory jsem tam mluvila. Říkala jsem, když bych o někom věděla, tak okamžitě raná péče, oni vám pomůžou, oni tady jsou pro vás. Takže on věstonické jako by jo to jsme byli informováni, co to obnáší, co to tam. Ale vyloženě tady vůbec. Veřejnost o tom neví.“

6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?

„Jako už jsme si na to zvykli. Ze začátku se nám to taky jakože tak nelíbilo, jak asi ostatním, že musíme vlastně ještě jakoby docházet někam. Ale na druhou stranu si říkám, že to je prospěšný, že je to fakt potřeba, jako se vzdělávat. Můžete si vlastně vybrat téma, který vás zajímá. Určitě u těch lektorů chodíme na svépomocnou skupinu, tady u té doprovázející organizace ISIS. Což je pro nás taky super, protože to je taková rodina. Tak chodíme tam, stejné rodiny. Člověk už se nebojí říct, co má na srdci. Takový to, musíme jakoby to tajit, nebo já nevím, nebudeme jim přece říkat, jaký jsou, co řešíme za problémy doma. Že člověk je nepomlouvá, ty děti. Ale u ostatních vidím, jako že se otevřou taky, že nás už znají. jaký skoky rodiče nebo tak tak jsem si

říkala to dřív jsem se třepala no tak pojdte, půjdete na řadu jo vždyť já jsem se třepala pro ně a teď jak jsme byli poslední nebo předposlední je tak úplně člověk je úplně v pohodě povídá prostě jo, může se svěřit. Je to moc fajn. Takže já jsem tam ráda, protože se cítíme jako mezi těma svýma. Jsou tam i ty babičky, co mají vnoučata v péči. To je zase něco jinýho, že, ta příbuzenská. Ale to jsou, myslím, dvě nebo tři rodiny, co se tam jako pravidelně setkáváme. Tak to jsou ti dlouhodobí. A je to moc fajn, jakože si můžeme spolu sdílet zkušenosti. Potom, že my nejsme v tom sami, tady aspoň u té organizace. Je to super.... Byli jsme ještě dřívě u jiné doprovázející organizace, kde jsme byli jenom se samýma babičkama. A mě to tam neuspokojovalo. Říkala jsem si, tak jako proč tam máme chodit, i když je to povinný. Chodí tam pět babiček a všechno se točí kolem jejich vnoučat. Nic se tam skoro nedozvím. Nebyl tam nikdo, kdo by prostě byl v tom našem, jo, jakože v těch dlouhodobých, zprostředkovaných. Jenom samý vnoučátka. A furt se tam řešili jenom vnoučátka. Jak říkám, mě to nic nedává a prostě když mi něco nic nedává, tak já odcházím. Říkám nezlobte se, té organizaci, mě to tam nedává nic a když už to máme mít, tak ať už aspoň něco si z toho vezmu.“

7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?

„Tak nemůžu říct, jako jestli je to málo peněz nebo ne. Někdo může říkat, že dostává málo, jako že mu je to málo, ale já si nestěžuju. Jakože za ty peníze jako myslím, jestli se to týká těch peněz těch příspěvků, ty odměny, tak rozhodně to je víc, než to bylo třeba, já teďka nevím, kolik to bylo pět let zpátky. Teď jsme dostali spoustu peněz. Vlastně už se dávají větší ty odměny, když máte 2 děti. To je úplně jako krásný, jo, takže nevím, jestli je to podporovaný jako státem. Nevím, jak by ještě mohli jako víc podporovat.“

8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?

„No, my máme oba rodiče. Oni jsou z jižních Čech, takže dojíždí. A když dojedou, tak jsou tady třeba na týden. První kontakt byl takovej, že jsem matce třepala ruka, byla strašně nervózní. Říkám si, musím udělat ten první krok. Takže jsem se matkou seznámila a začali s otcem jezdit dvakrát za rok. Jsou skvělí. Dobře jsem si jako...no to nebudu říkat...jako hodně jsem jim pomohla. Tak jakoby i s těma dětma, jak s nima zacházet, jak s nima jednat, jak si s nima hrát...protože oni jsou mladí a taky jakože jsou takoví opožděnější mentálně, takže oni jsou takoví děti misty. Jsou ještě mladí, takže oni jezdí strašně rádi. Vzpomínají na naše míčové hry a na show, výlety... Takže je vždycky ubytovávám tady u nás ve vedlejší vesnici, v ubytovně a dojíždíme tam vlastně dva kilometry. Jednou dopoledne, jednou odpoledne a hrajeme si tam na hřišti. Takže jako se těším. Kluci už je znají, aj ten malej a berou je. Takže teď už jim jako fakt hodně věřím. Když jako mám práci dopoledne, tak je tam nechám, oni mi kluky pohlídají. A taky dávají příspěvek na dárek na narozeniny, jo, že jsem je tak jako by pěkně naučila. Oni mě jako respektujou, poslouchají, jako kdyby. Takže když se domluvíme tady na tom, tak oni to fakt dodržují, nedělají problémy. Teď zrovna za

čtrnáct dní by měli přijet, asi na čtyři dny. Klukům většinou dovezou takovej balík, který je plný sladkostí a nějakých dobrot, na které se teda kluci taky těší.“

9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

„Ani nevím, že by něco novýho. Jak v tom jsem pořád, vlastně každý den... jako pořád je něco. Jenom děti rostou a přichází jak to dobrý, tak to špatný. Jako v té výchově. Ale určitě jako toho kroku nelituju. Nelituju ničeho. Snažíme se je fakt vést správným směrem... Já nevím, jak odpovědět. Jako když nevím odpovědět, tak nevím. Co mi to tak přineslo, co by tam mohlo tak být. Spíš taková ta... já nevím...no fakt jsme, jakože rádi, že můžeme být všichni spolu, jo. Říkám si, že kdyby tady kluci nebyli, kdyby byli v jiném domově, co by bylo. Beru to, že je to taková služba, jo, těm dětem. Takže mě to přináší, jakože tu službu, takovej ten pocit jako jo, zvládli jsme to, dokázali jsme to dotáhnout až sem a jdeme prostě dál je.“

Respondent P2

PP od roku 2012

Počet dětí v PP: 1

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?

„Pěstounkou jsem 11 let, od července 2012.“

2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?

„K pěstounství mě dovedla rodinná situace. Mám lehce postiženého syna, který na tom před lety nebyl zdravotně dobře. Musela jsem kvůli jeho zdravotnímu stavu zůstat ze zaměstnání doma, na příspěvku na péči. Měla jsem v té době 4. stupeň příspěvku na péči a když už jsem byla doma, hledala jsem, co bych si k tomu ještě přidala. Začala jsem se zajímat o pěstounství. Již dříve jsem totiž tuto možnost zvažovala, že bych si vzala dítě z dětského domova, a tak na to přišel ten správný čas. Toužila jsem totiž ještě po holčičce. S manželem jsme podali na Magistrátu žádost, se všemi přílohami a začali plnit vše, co bylo nutné, co se od nás vyžadovalo. Celá cesta k tomu, abychom byli zařazeni do seznamu osob vhodných stát se pěstouny, trvala rok a čtvrt. Potom jsme ještě rok čekali na pro nás vhodnou malou holčičku.“

3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?

„Očekávali jsme, že to nebude jednoduché a také tomu tak bylo. Už celý proces schvalování žadatelů o pěstounství je poměrně náročný a složitý. Posuzují se sociální podmínky, rodinné, finanční, bytové, zdravotní stav, psychický stav, motivace...Probíhá rozsáhlé psychologické posuzování všech členů rodiny včetně dětí. A na závěr je nutné úspěšně absolvovat, vyžaduje se 100% účast, tzv. přípravy budoucích pěstounů, které jsou rovněž velmi důkladné. Očekávání, pokud jde o dceru, kterou máme, byla ale maximálně naplněna. Dcera je dokonce předčila. Stala se ihned středobodem rodiny a získala si naši plnou pozornost a lásku.“

4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?

„Život se po příchodu dítěte do rodiny změnil velice. Dcera vyžadovala opravdu hodně pozornosti. Byla silně citově deprivovaná. Měla za sebou 4 roky v ústavní péči, nejprve 3 roky v kojeneckém ústavu a pak 1 rok v tzv. batoláku. Odtud jsme si ji brali. A nebylo vůbec lehké si ji získat. Dlouhá ústavní výchova se na dceři silně podepsala. Neměla oční kontakt, nebyla zvyklá na individuální přístup, byla do té doby vychovávána jen ve skupině, na dvou místech, ve dvou různých kolektivech. Navazovala citové pouto k nám velmi dlouho a pomalu, opatrně. Několik let byla u ní patrná porucha attachmentu, neměla dosud nikdy vytvořené žádné citové pouto k jedné osobě. Žila od narození, tedy 4 roky, jen v kolektivní péči. Ona ovšem potřebovala v raném věku matku, nebo někoho kdo by ji nahradil a poskytoval láskyplnou péči. V ústavech toto děti bohužel nezažívají a nemohou se emočně dobře

vyvíjet. Nemají naplněnou základní potřebu citového vztahu k jedné osobě. I v tom to bylo s dcerou náročnější. Hodně výrazná byla také její hyperaktivita, temperament a divokost. Přesto přinesla do naší rodiny spoustu lásky a štěstí. Sžila se velice hezky i s mým synem a stali se z nich normální sourozenci. Mě a manžela začala brát brzy jako mámu a tátu. V individuální láskyplné péči dcera úplně rozkvetla.“

5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?

„Informací o pěstounství jsme měli vcelku dostatek. Hodně jsme se dozvěděli na přípravách pěstounů a průběžně na povinném vzdělávání. V praxi s konkrétním dítětem je potom dobré se vzdělávat v tom, co přesně se u toho dítěte jeví jako aktuální problém. Každé dítě má svoje specifika a je dobré vědět, kam se o radu obrátit. Od toho jsou Doprovodné organizace. Nám byl a je dobrým průvodcem ISIS.“

6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?

„Povinné vzdělávání, které je ze zákona 24 hodin ročně, já osobně vnímám pozitivně. Nejen z důvodu, že se člověk spoustu věcí dozví, ale také proto, že může své zkušenosti a zážitky sdílet s jinými. Většinou pěstouni zjistí, že podobné problémy mají i ostatní, úplně stejně se s tím potýkají. Takže jsem za tyto vzdělávací akce, kde si můžeme vzájemně poradit, velice vděčná. Navíc to bývají přednášky a semináře na zajímavá témata, řeší se zde problémy, kterými denně žijeme a jsou pro nás často naléhavé.“

7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?

„V současné době se ohodnocení pěstounů zlepšilo, odměnu pěstouna se podařilo navázat na minimální mzdu a je tak už důstojnější. Celková podpora státu by ovšem mohla být mnohem lepší. Ve smyslu získávání a schvalování nových pěstounů. Proces je náročný, zdoluhavý, k novým zájemcům o pěstounství nevstřícný a myslím, že v různých krajích se jeho úroveň a přístup liší. A potom, po splnění všech těch náročných požadavků, přestože je kritický nedostatek pěstounů, tak noví pěstouni, zařazení do tohoto seznamu, čekají na svěření dítěte do pěstounské péče řadu měsíců i let.“

8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?

„Kontakt s biologickou rodinou u nás neprobíhá. Matka byla, ještě za pobytu dcery v kojeneckém ústavu, zbavena rodičovských práv a pobývá zřejmě v zahraničí, neznámo kde. Otec neznámý. Já jsem pěstounka a zároveň i poručník – tedy zákonný zástupce.“

9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

„Pěstounství nám přineslo spoustu nových zážitků, zkušeností, a hlavně spoustu lásky. V současnosti má naše dcera patnáct let a máme zažádáno o další holčičku. Procesem schvalování jsme tentokrát procházeli dva a čtvrt roku a jsme již čtyři měsíce v seznamu pěstounů, kteří čekají na další dítě. Takže cestou pěstounství půjdeme i nadále. Je to naplnění života smysluplným způsobem. K pěstounství se musí přistupovat především srdcem, ale pěstoun musí být i trpělivý, obětavý, odolný, nemít

vysoké nároky, ale mít v sobě laskavost, toleranci a touhu pomáhat. A musí mít rád děti.“

Respondent P3

PP od roku 2017

Počet dětí v PP: 1

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?

„Aha, tak to musím spočítat. Holčičku jsme si brali, když jí byly necelý 2 roky. Teďka jí je sedm, takže pět let. Ten rok předtím už jsme jako byli proškolení na pěstouny. Takže v celku těch šest let.“

2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?

„Kdy a co.... No kdy, já myslím, že už to zrálo ve mně celý život. Taková jako, nechcu říkat jako sociální citění, ale taková jako touha o někoho pečovat, o někoho se starat, někomu pomoci možná...takže tak.“

3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?

„Já nevím, jestli jako očekávání, já jsem jako s nějakým očekáváním...možná taková naplněnost, taková, jakože bych chtěla, být taková nějaká...pro někoho taková v něčem prospěšná. Taková plnost toho mého života, protože jak ta touha ve mně byla, tak jsem cítila, že bych chtěla ještě někomu pomoci, mít další dítě. I tu rodinu nějak doplnit. Pořád jsem si říkala, že máme hodně prostorů, že bychom ještě jako mohli někomu pomoci, ale zároveň i tak jako to srdeční.“

Naplnilo se to?

„To určitě. Tohle je naplňující. Já nějaké očekávání asi neměla. Ale taková ta moje, jakože jsem potřebná, že mě někdo potřebuje. I moje děti mě stále potřebují, i když jsou větší, ale...ale je to takové nějaké jiné.“

4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?

„No, začal takovej jakejsi frmol, fojfr. Začalo se vše zrychleně, nějak...že je to dítě z kraje...dcera byla na mě nalepená, neustále mě potřebovala. Teď je to samozřejmě lepší, už je u nás pět let, ale stále tam potřebuje mít tu jistotu. Takže taková ta, já bych řekla, z naší rodiny, jako nejvíc ve mně tu jistotu cítí. I když ostatní taky, jako když tam nejsem, tak to zvládá. U manžela, tam si získávala takovou trošku...tam ten vztah byl na delší dobu. U mě si ten vztah hned navázala.... Změnil se možná tím, že je tady někdo, kdo mě potřebuje ještě jako o nějaké procenta víc než ty moje biologický děti. Takže je to takový závazek. Cítím to tak. Ale nic dramatického se u nás nezměnilo. Kolem těch dětí jsem se točila pořád, neustále. Takže že by se to úplně nějak radikálně změnilo, tak to ne. Možná jen, že přibylo povinností ohledně vzdělávání, setkávání s biologickou rodinou holčičky. Takže to je trošku jiné. Ale není to zase tak časté, aby mě to nějak, nebo naši rodinu, změnilo. Jen to jen větší frmol.“

5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?

„Tak to si myslím, že jo. Jo. I to PRIDE jsme procházeli, i vzdělávání. Tak to bylo hodně, bych řekla, naučné a připravilo nás i na to, co se ještě jako nestalo nebo tak jakože...ale je to možná dobře. I to vzdělávání teďka, taky vždycky...já bych řekla, že najdeme tam vždycky nějaké odpovědi ve všem, co potřebujeme. Takže já si myslím, že jsme pořád takhle jakože informováni. Nenastalo nic, co by nás překvapilo.“

6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?

„No, na jednu stranu, nechci říct, že obtěžuje, ale takto jako je to takové, že člověk musí. Ale když už se tam přihlásíme, tak jsem ráda, že tam jsme a procházíme tím. Člověk se neustále posouvá, dozvídá se věci, a i ty témata jsou opravdu různorodá, že si tam vždycky opravdu člověk najde. I když už to slyšel, že se něco opakuje, ale neustále je to takové zase jiné, z jiných stran. Takže vidím v tom klady spíše než záporny.“

7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?

„Já si myslím, že je. Jako teďka se o tom hodně mluví, takže já si myslím, že je. Nemám k tomu nějaký, že bych se cítila jako nějak nedocenená. Já myslím, že na nás teďka hezky myslí.“

8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?

„No, my máme zprostředkovaný kontakt, přes sociální pracovníci naší doprovázející organizace. Jednou za dva měsíce. Dcera je teďka v pohodě. Zkraje byla taková, že se mě víc držela, ale ne nějak moc. Ona má teďka čtyřletého brášku, ten je u maminky a bydlí v nějakém sociálním bydlení. Já bych řekla, že on je takovej spojovací článek. Takže ona se tam uvolní a teďka posledně, to bylo čtrnáct dní nazpátek, tak to byla velice uvolněná, teda. Já bych řekla, že i s tatínkem takto jako celkem...tatínek je takovej komunikativní. Zatímco maminka je taková že sleduje spíše z povzdáli. Ale jo, holčička se těší, celkem. Oni vždycky nějaké dárky přinesou. Zahrnujou ji vším možným i kokinami. A teď zase dostala dárek k narozeninám a už i nějaké vánoční, takže na to taky slyší. Takže ona se těší a já ji to vždycky tak jako navodím, že si něco tady jako koupíme, něco spolu prožijeme, takže ona to má jako suvenýr. Když jedeme do Olomouce, tak jedeme za maminkou a za tatínkem. A vždycky něco k tomu. Takže ona se těší. Zvládáme to dobře. Není to s pláčem, že by se nějak stranila.“

9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

„Já myslím, že jenom stále přináší a myslím, že ještě přinese. Je to radost. Člověk je někdy celej z toho...má nějaký starosti nebo tak. Nám teďka začala chodit do první třídy, tak je to zase pro nás nový, nové věci. Člověk se vrací do takových jakoby běžných, ale pro první třídu důležitých věcí. Takových jiných starostí než se školkou, třeba. Ale víceméně jsou to zase radosti. Jako to dítě musí mít hlavně člověk rád,

přijímat ho takové, jaké je. Jako nic od něho nečekat. I s tím zlobením, se vším. Osobně mi pěstounství každý den něco přináší. Teďka je třeba nemocná, ale ona je fakt jako hrozně kouzelná. Ona se umí pomazlit, je taková jako svá, ale hezky svá. Je to dítě a potřebuje hlavně lásku. I když ji chce člověk hlavně vychovat, samozřejmě, tak musí někdy říct ne a že musí něco jinak, ale...vždycky se domluvíme a je to fajn. Je to fajn pocit, že ji máme. Jsem každéj den ráda, že nám byla svěřená.“

Respondenti P4

PP od roku 2018

Počet dětí v PP: 3

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?

Pěstounka: „*Skoro pět let.*“

2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?

Pěstoun: „*No, tak že v podstatě máme rádi děti. Chtěli jsme oba dva mít děti. Chtěli jsme víc dětí, ale vzhledem k tomu, že se nám narodila jenom dcera a další těhotenství už bylo rizikové, tam to bylo hodně na hraně. Tak v podstatě to byl takovej důvod k tomu se poohlídnout po něčem druhým. Asi. No a tohle se v podstatě jako nabídlo jako asi nejlepší řešení. No, takže asi tohle teda. Tak jsme toho využili.*“

3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?

Pěstoun: „*No, tak naplnila. Víceméně se naplnila. Ono je to takový... jak to říct...v podstatě člověk jde do toho s tím, že ho čeká překvapení. Nějaký. Jakýkoliv. Když jsme my do toho šli, tak jsme v podstatě netušili absolutně, do čeho jdeme. To zaprvé. A za druhé, s postupem času jsme zjišťovali i osobě spoustu věcí, takže nás to vlastně dovedlo do nějakého stavu, kdy člověk si začne uvědomovat spoustu různých věcí. Jak vlastně vůbec jako funguje člověk nebo vůbec děti, jak začnou fungovat, jak celkově fungují. Což je úžasný teda. Takže už jenom za tohle může být člověk vděčnej. No a potom, že když dostanete to dítě, nějaký, i když je teda tam, v těch papírech, něco napsaného, tak každým měsícem, v podstatě, vás to překvapuje, jak to dítě funguje, jak se vyvíjí. A nějaký papíry, který jsou někde na začátku napsaný, úplně zbytečný. Jako v podstatě ono to dítě v podstatě, jak se vyvíjí, tak v podstatě teprve se dozvídáte o něm ty věci. Jo...takže jo, je to úžasný, je to parádní.*“

Pěstounka: „*A myslím si, že jsme i očekávali, že to možná nebude až tak náročný, třeba s nějakýma dětma...*“

Pěstoun: „*No to rozhodně! To jako určitě ne.*“

Pěstounka: „*...že třeba viz syn. Jsou tam nějaký diagnózy nebo spíš budou. A...já nevím, jak to říct.*“

Pěstoun: „*Takže, no takhle, že vlastně dostanete miminko, který je papírově...*“

Pěstounka: „*Je zdravý.*“

Pěstoun: „*...je zdravý. Jo, že tam jako je prostě v pořádku.*“

Pěstounka: „A on v podstatě zdravěj je, protože on do ničeho nespadá. To je takový to ADHD, porucha pozornosti prostě, porucha učení...taková klasika...vzdor velké. Je to taková ta klasika, nikam nespadá. Nikdo ho v podstatě moc neřeší. Takže tam je to o tom, že my se musíme s tím naučit pracovat. A musíme ho nějakým způsobem zvládnout. Což mi to zvládneme, ale pro okolí to může být taky dost náročný.“

Pěstoun: „To jo, pro okolí to je náročný. A zároveň i pro nás je to jakoby...každým postupem času neustále zjišťujeme nové věci. Co se týká syna, vlastně. Díky tomu, že je takovej, jakej je, takže vůbec netušíme, jak to bude třeba za pět let. A natož za rok, aj i. Ale jako právě tím, že jako víme, že tam něco bude, že tam prostě to vyvíjení, rozvíjení a takhle, ten vývoj bude jako náročněj, zřejmě. No určitě teda. Tak s tím počítáme a připravujeme se na to...Samozřejmě s dalšíma dětma, které přišly, tak je to o to náročnější.“

Pěstounka: „Ale o to krásnější!“

Pěstoun: „Ale o to krásnější. Ne, ale spíš je to spíš hodně o tom, aby člověk...aby ti dva si sedli, aby oba dva věděli, co chtěou a šli do toho naplno. Bez toho to nejde. Jakmile jeden vypadne, tak není šance. Teď to myslím jako psychicky. Jo, teďka to nemyslím třeba jako...samozřejmě, když byla třeba žena nemocná, nebo já jsem třeba vypadl, tak i to se furt dá. Máte nějakou podporu, jako takhle. Ale pokud by třeba odešel jeden, že se na to vykašle, tak nemáte šanci.“

Pěstounka: „To nejde prostě v jednomu člověku tyhle děti nejdou zvládnout. Vlastní rodina, vlastní děti čtyři, úplně v pohodě. Je to něco jinýho. Ale jakmile jsou tam tyhle ty tři děti jiný, tak musí fungovat oba.“

Pěstoun: „Ano. Každý má úplně jiný potřeby, každý jinak funguje. No, a to je v podstatě to, co nás spojuje v tom, v podstatě máme furt o čem mluvit. Furt je jako řešíme, neustále. Ale zas na druhou stranu, nemáme kamarády. Nebo ne, máme kamarády, samozřejmě. Já mám třeba svého už z dětství, dlouholetýho kamaráda, se kterým se stýkám. Ale taky je to možná pro to, že si rozumíme, protože on je taky v podstatě adoptovanej. Takže on má taky svoje nějaký potřeby, kterým já naštěstí díky tomuto rozumím. Ale my jsme si rozuměli už dřív jako. Ale o to právě víc si s ním rozumím a o n to ví a vnímá to. A o to zase třeba on si víc s náma rozumí. Ale třeba co se týká tady okolí jako, tak my si nemáme o čem povídat. Zas je to o tomhle, že my jsme pořád nastavení někde tady. My jsme pořád nastavení na ty děti a my máme...možná je to třeba problém u nás, jo, že v podstatě my se už nedokážeme odprostit od toho a bavit se o přirozených věcech, normálních, co se dějou. Anebo je to naopak možná je to tím, že my furt řešíme děti. A kdežto ty rodiče jiných dětí třeba ty děti absolutně nevnímají už. Oni to berou tak, že když už se jdou někam bavit, tak se jdou bavit oni a děti ať si dělají, co chtěou. My tohle třeba neumíme. My se prostě furt věnujeme dětem. Děti chtěou jít někam, něco dělat, něco vyrábět...tak pojdte s náma. A vše řešíme společně, jako rodina. No, a to je možná ten důvod. Jestli to tak je nebo není, těžko říct. Ale víme moc dobře, že to takhle je, že nemáme moc přátel, jenom

proto, že ta společná řeč je těžká. Díky těm dětem. Ale nám to nevadí...a zase třeba, tohle je takovej protiklad tohodle, že třeba když někam přijdeme, jako celá rodina a vidíme, jak děti fungují v té společnosti a vidíte děti těch druhých rodičů...a to nechcu tedka pomlout...ale ono to tak opravdu je, že děti těch druhých rodičů prostě nereagujou na ty rodiče, kolikrát. Jo, prostě ony...chovajou se jak neurvalci. Naše děti jsou prostě v pohodě. Jo, prostě vjíou naše děti, že jsme tady, Jo, oni ví, že když jim řekneme počkej tady, vydrž tady chvilku, tak oni vydrží. Nemáme problém s těmi dětmi fungovat venku. Jako a tohle je zas takovej pozitivní, jakože to nás nabíjí Ať si každěj myslí, co chce.“

4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?

Pěstounka: *„Úplně kompletně celej! Člověk přijde o práci, přijde o kamarády. Věnuje se opravdu čistě jenom těm dětem a ten život se točí kolem těch dětí.“*

Pěstoun: *„Já jsem ze začátku chodil do práce, napřed. Ještě když byl jenom syn. Což byly nějaký tři roky?“*

Pěstounka: *„No my máme vlastně syna od roka. A bylo mu necelých pět, čtyři a půl. Takže tři roky si určitě chodil do práce.“*

Pěstoun: *„A po celou tu dobu jsem prostě vždycky jsem vždycky někde jel, z práce. Měl jsem tam kamarády a takhle prostě. Jako občas jsme šli na pivo. Bylo to v pohodě. A potom, když jsme řešili další děti. Napřed teda jenom mladší dceru, protože o tom, že má brášku, se vůbec nevědělo. Že by jako měl jít k nám. Tak jsme vlastně...“*

Pěstounka: *„No vědělo.“*

Pěstoun: *„No dobře, vědělo, ale nebylo to v tu dobu, podstatě, když jsme, jakože přijdeme do dalšího dítěte. Ale už jsme si jako říkali, že pokud by to šlo, tak bychom se tomu věnovali oba dva. No a když už to teda nastalo a já jsem zůstal doma. Byl jsem přesvědčeněj o tom, že za těma kamarádama budu chodit. Že občas půjdu do té práce...dotedka jsem tam nebyl. No, jel jsem okolo, třeba. Ale potkal jsem se někde s někým. Nemám čas prostě na to tam jet. Tam třeba strávit hodinku, nejde to. To si naplánujete, že zítra jedete tam a tam, tam se můžu zastavit. Jenže to vyjedete a než tam dojedete, máte spoustu jinech věcí, protože vám ty děti neustále mění harmonogram. Takže jo, v zásadě vám to změni život.“*

Takže když porovnáte život, když jsme měli jen biologickou dceru a syna v pěstounské péči a teď, když máte další dvě děti v pěstounské péči, úplně se celý život změnil?

Pěstoun: *„O stopadesát procent. S těma dvouma je to o dalších stopadesát procent náročnějši. Ale jako tím, že jsme do toho šli vědomě a byli jsme připraveni na to sami. Uvědomovali jsme si, že to bude opravdu náročný. Teď už to nevidíme jako tak*

náročné. Ale je pravda, to, co nám vždycky říkali, OSPOD, doprovodka, že to opravdu bude náročný. Tak je to náročný. Pokud by to ale člověk nebral na dvěstěpadesát procent, tak by to bylo ještě o to víc náročné. Takže jo, bylo to náročný, určitě... změnit to, všechno. No ale potom, když vidíte ten přístup těch dětí k vám, no, to je nejúžasnější.“

Pěstounka: „Je to za odměnu.“

Pěstoun: „To je. Já to rád takhle říkám, protože to pravda je. Když se nám narodila naše biologická dcera, tak vlastně já jsem chodil do práce. Býval jsem furt v práci, když jsem přišel z práce, tak jsem furt něco dělal venku. Takže já jsem s ňou trávil strašně málo času. A taky se to nad tím podepsalo. Nebrala mě vážně, nebyl jsem pro ňu prostě... byl jsem pro ňu někdo prostě, kdo tady chodí. Byl jsem jako táta, ale neměl jsem žádnou autoritu. Prostě mě nebrala vážně, byla jenom máma. Až jsem byl doma po měsících, vše se to začalo otáčet. Dneska ona mě z ničeho nic obejmě, jo, řekne mi prostě „táto, mám tě ráda“. Prostě je to úplně něco jiného. Tam to sžití s těma dětma je něco jiného, než když chodíte do práce a nemáte čas se dětem věnovat. Důsledněji. Trávit s dětma dvě hodiny denně je málo, strašně málo. To dítě vás nebere tak vážně, jako když jsem s ním furt. Samozřejmě i máma chodila do práce, když dcera chodila do školky, ale tím, že s ní byla v mateřství, tak furt byla na tím prvním místě, byla priorita, byla máma. Třeba dneska jsem pro našeho nejmladšího syna ten hlavní já. Já to hrdě a rád řeknu, protože jsem za to hrozně rád.“

5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?

Pěstounka: „Já myslím, že určitě. Tohle to bylo naplněno. Ohledně pěstounský péče jo. Jak vlastně z kraje, OSPODu, ze školení. Já myslím, že tam opravdu ty informace byly.“

Pěstoun: „No, my měli v podstatě štěstí na to školení. Na to půlroční školení. Slyšeli jsme, že bývají školení, kde to probíhalo nějakým způsobem, kdy tam byli jiní, kteří to přímo říkali, že jsou jako hrozně rádi za to, že to probíhalo, jak to probíhalo, s náma. Takže jsme v podstatě měli dobrý školení. Byli jsme myslím dobře připravení. Informace proběhly. Měli jsme spoustu možností se seznámit s lidmi, z té pěstounské péče, takže tam... bylo to fajn.“

Pěstounka: „Tam informace byly, ale informace už nebyly potom. Tam to skončilo. Jako ohledně staršího syna jsme informace měli. A ohledně těchhle dvou... musím říct, spis jsme neviděli ani u jednoho. U mladší dcerky jsme dostali akorát vlastně papír, kde bylo, jak vypadá, co má ráda, že má sourozence. Tím to skončilo. A u mladšího syna jsme neviděli vůbec nic. Tak, když jsme dávali návrh na soud, tak vůbec nic jsme o něm nevěděli.“

Pěstoun: „Ale to je asi způsobeno tím, a to je druhá věc taková, možná tam máte takovou nějakou takovouhle otázku... trochu byrokracie úřadů a nezájem. Možná i...“

Pěstounka: „*Ne OSPODu. OSPOD fungoval krásně. Fungoval perfektně!*“

Pěstoun: „*...parádně! OSPOD parádně! Dokonce s OSPODem z toho kraje jsme v kontaktu. Když jedou okolo, tak se zastaví. A sociální pracovnice má zájem. My máme zájem, fungujeme parádně. Máme parádní OSPOD, co se tohoto týká. Ale spíš, co se týká krajů. Když vezmu náš kraj, tak tam je prostě problém. Ale nevím, jestli je potřeba to rozvádět úplně.*“

Pěstounka: „*V podstatě kraj dělal všechno pro to, aby sourozence rozdělil.*“

Pěstoun: „*My jsme původně totiž usilovali ani ne o tu mladší dceru. Původně jsme vlastně měli slíbený nějaký jiný dítě, který v průběhu té doby, když tam byl znalecký posudek...*“

Pěstounka: „*Nám vybrali chlapečka a my jsme chlapečka nechtěli. My jsme chtěli holčičku. Tak jsme si sami zjistili, že na Karlovarsku je holčička, ale ta už nebyla a byla nám nabídnutá naše mladší dcera. Tak my jsme řekli, že jo. Tak jsme se seznámili vlastně jakoby se sepišem dcerky a tam jsme zjistili, že má sourozence mladšího. Ale nic víc jsme o něm nevěděli. Dcera nám byla schválena i tady v našem kraji. Mladší syn už schválený nebyl.*“

Pěstoun: „*Kdežto tam, i přesto, že věděli, že máme toho staršího syna, jaký on je, jak fungujeme, tak byl i mladší syn schválený. Teď otázka, jestli to bylo z důvodu toho, že jsme je obešli nebo oni měli svou hlavu. Těžko říct.*“

Pěstounka: „*Nikdy tu nebyli. Nikdy je neviděli fungovat.*“

Pěstoun: „*Potom proběhl soud ohledně obou dvou. Takže jsme museli projít ještě jedním psychologickým kolečkem. I děti, dcera se synem. A tam byl velice negativní posudek na děti.*“

Pěstounka: „*Myslíš ten druhej? Ten měl být vlastně nezávislej. První, co bylo, vyžádali si posudek z kraje.*“

Pěstoun: „*A na základě toho...oni vlastně s naším krajem spolupracují. Takže tam bylo jasné, že prostě proběhla nějaká spolupráce. Mezi sebou. Ale naštěstí, naštěstí, jak jsme už zmínili, že máme skvělého sociálního pracovníka z OSPODu...*“

Pěstounka: „*Skvělou doprovodku a skvělého soudce.*“

Pěstoun: „*...já jsem teďka chtěl vyzdvihnout pána z toho důvodu, že když četl ten posudek z kraje, ten, co měl být nezávislej, tak si udělal sám výlet semka do školy. Sám se poptal. Aniž by nám něco říkal. Prostě šel do školy se zeptat, poptal se, jak fungujou děcka. Aniž by o tom dal někomu vědět. A pak ten posudek, když jsme jej sami četli, byli jsme překvapeni. Opravdu se přesvědčil o tom, co jsme my říkali. Jak fungujeme. Že děcka fungujou naprosto v pohodě. Chcou ty děti, chcou fungovat s něma. Že*

nemáme problém...podle toho posudky jsou prý nezvladatelní, nejsou schopni s nima fungovat dohromady. Nefungují ve škole ani ve školce. Jo, absolutně na všechno negativní pohled. Přímou se ptal děcek, aniž by je v tu chvíli někdo ovlivnil. A naprosto pozitivní. A na to ten soudce právě přihlédl. On i říkal, mě už nezajímá nějaký posudek od psychologů. Mě zajímá, co kdo viděl...takže abych zodpověděl ještě tu otázku, co se týká těch informací a co se týká úřadů celkově. Tak nás mrzí to, že v podstatě to tady takhle nefunguje. Úřady fungují tady tímto způsobem. Neptají se nikoho na nic. Jen se podívají a už mají hned jasno. To nás hodně mrzí.“

6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?

Pěstounka: *„Já pozitivně. Líbí se mi školení, co jsou dělaný vlastně jako víkendový. Což, vlastně tam se člověk dozví i na to daný téma hodně do široka. Ty, co jsou kratoučkový, třeba jen dvouhodinový, přijde mi to hodně okrajově a hodně základ. Takže tam si myslím, že nám to úplně až tak nedává, protože my ten základ máme. Ale takový to do hloubky, co je vzdělávání, co je opravdu na víc těch hodin, tam to beru hodně pozitivně.“*

Pěstoun: *„Jojo. My třeba rádi se zapojujeme, právě. Hlavně já teda. Ale je pravda...řeknu to narovinu...někdy nám přijde, že některý školení bývají mimo téma. Úplně. A v podstatě se netýkají ani jako pěstounství jakoby samotnýho. Je to spíše takový manažerský, jo, zaměřený do firem a podobně. V tomhle směru si aspoň říkáme, že aspoň máme hodiny. Nám to nic nedá. Oba dva jsme pracovali a víme, jak se máme chovat v práci, jaké jsme měli možnosti. Takže tohle nám nic neříká.“*

7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?

Pěstounka: *„Ne. V žádným případě. Vzhledem k tomu, že jsme doma oba dva, tak v podstatě jsem oba dva na minimální mzdě. Co to dneska je...Takže tady z tohoto hlediska je to málo ohodnocený. Mohl by sice jít manžel do práce, ale opravdu, jak jsme říkali, ty tři děti jsou hodně náročný. Sice né zatím, třeba. Ale vzhledem k tomu, že je tam nějaká drogová minulost, u staršího syna je tam taky...opravdu je hodně náročnej. Pro jednoho člověka to nejde. Ty děti by se tady...takhle, oni tu pozornost vyžadují. Já, když se budu věnovat jednomu, tak se mi budou mlátit druhý dva. Že prostě opravdu tu pozornost potřebují, takže v tom případě my musíme být oba dva doma. A minimální mzda je fakt málo.“*

Pěstoun: *„No a lidi si říkají, třeba když teďka schvalovali, že přidávají na pěstounskou péči. Ale oni to nepřidají jako pěstounům. Oni to přidají doprovodkám a podobně jako. Jasně, tak tohle jsou doprovodky, ale my se o ty děti staráme. My s těma dětma musíme být, jo. A tohle nikdo nevidí. A to nás taky trochu mrzí, že tohle nikdo nechce řešit. Jo, ale samozřejmě, oni třeba řeší, že...ty přechodky co jsou na ten jeden rok maximálně nebo jak to je. Takže jako těm přidávají, jo a řeší tam v podstatě to, že tam je to náročný psychicky. Vždyť přece pro nás je to taky psychicky náročný.“*

Pěstounka: „*My je máme do osmnácti. Oni je mají rok.*“

Pěstoun: „*Ono přijít o dítě po roce...já to nechcu zlehčovat jako, to né jako, ale představte si, že ty děti budete mět deset let. A za deset let vám je vezmou, jen protože matka si vzpomene a bude fungovat. Bude to pro nás stejně těžký jako pro ty přechodky. V tomhle je to bezohledný, a to nikoho nezajímá. Takže ono potom vás právě mrzí to, když tam mluvíjou o tom, že těm přidajou. My jim to nezávidíme, ať to majou. Ale proč nikdo nezohlední i nás. Takže ano, jsme přesvědčení o tom, že je to špatně ohodnocené.*“

8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?

Pěstounka: „*Tady pravděpodobně u těch sourozenců...pravděpodobně, my to nevíme...jsou zbaveni rodičovských práv. Jsou úplně bez kontaktů i se širší rodinou. Takže tam to nevypadá, že bysme se někdy s někým měli vidět. A ohledně staršího syna, tam jsme se vídali. Ze začátku to bylo pravidelně každéj měsíc. Teď to hodně opadlo, ale babička začíná zase komunikovat. Takže to vypadá, že se zase uvidíme. Dokonce poprvé i s maminkou. S tou jsme se nikdy neviděli. Jenom u soudu.*“

Pěstoun: „*Tam zřejmě nastala nějaká změna, nějakěj zlom, protože maminka začala navštěvovat právě svou rodinu. Do té doby vlastně, do letošního roku, v podstatě o ní nevěděl nikdo nic. Takže tam nastal nějakěj zlom. Takže jsem zvědaví, jak to bude probíhat.*“

Pěstounka: „*Jinak jsme se vídali vlastně s babičkou, dědou, prababičkou a dvěma sourozencema, který má babička v pěstounské péči. A ona tam ta maminka začala pravidelně jednou za měsíc jezdit, takže jsme domluvení, že jak budeme zdraví, tak tam pojedeme.*“

Pěstoun: „*My bysme byli rádi, kdybychom tu cestu našli. Abychom prostě syn trošku jako...začal chápat a vnímat, že prostě nejsme jenom my, ale že i je jeho maminka pravá. I když pro něho je to teďka strašně těžký. On...*“

Pěstounka: „*Viděl ji vlastně, když jsme spolu telefonovali. To bylo tak tři týdny zpátky...nebo dva týdny. Tak to ji poprvé viděl přes videohovor a oba dva na sebe jenom koukali. Seděli a koukali. Ono teda z maminky toho moc nedostaneme. Ona...tam je mentální retardace. Takže tam prostě moc komunikovat nebude. Ale opravdu, oba dva seděli a jen koukali. Ona ho u sebe v podstatě měla devět měsíců. Takže ona jako ví, ale nějak to tam nenaskakuje. Ta péče tam nenaskakuje prostě. Nějaký ty city, i ty hlubší. To tam není, no.*“

Pěstoun: „*Jen bych chtěl ještě dodat, že u syna těžko zvládá situace, když je v cizím prostředí. A o to víc, když je doma a k nám přijde někdo cizí. To je pro něho to nejvíc těžko zvládnutelný.*“

Pěstounka: „On, když se těší, tak to tam najednou přepne a je schopnej fungovat. Jinak není schopnej reagovat. On jede, skáče, vydává zvuky a neraáguje. Neráguje, dokud ho člověk nezastaví. Musíme jít stranou, tam sis ním promluvit, ať si to srovná v té hlavě. Pak se dá vrátit a on je v pohodě On potřebuje čas na to si to srovnat.“

9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

Pěstounka: „Všechno! Velkou rodinu nám to dalo. Rozšířenou rodinu. Všude někam jezdíme. Už jenom to, že jezdíme za synovou rodinou, takže po cestě se tam zastavíme a tam zastavíme. Člověk je furt v jenom kole. Přináší to samé krásné věci.“

Pěstoun: „Já vám řeknu úplně nejmí, co nám to přineslo...vztahy. Vztahy jako mezi náma dvouma. Nikdy jsme spolu nebyli pořád jako teď. Jako fakt. A čím víc jsme spolu...každýmu, když řekneme, že jsme spolu každý den, tak řeknou, jestli si nelezeme na nervy. Ne, právě že naopak. Čím víc jsme spolu, tím víc spolu potřebujeme být a jsme spolu rádi. A je to díky těm dětem. Dokážeme se samozřejmě vytočit, to jako jo. Ale už je to takový to vytáčení, jako „jo, dobrý no“. Není to takový to, když člověk práskne dveřama a už se nevidíme. Takže ano, přineslo nám to stmelení. Opravdu držíme u sebe a je to úžasný.“

Respondent P5

PP od roku 2013

Počet dětí v PP: 1

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?

„Deset let.“

2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?

„Byla jsem po operaci páteře a lékař mi nedoporučil mít další děti. Ze zdravotních důvodů. My jsme vždycky chtěli dvě děti. Takže nám bylo smutno. Chtěli jsme pro našeho staršího syna bráchu a prostě měli jsme pocit, jako že ten náš život je takovej, že tam ještě něco chybí. No tak manžel tehdy vlastně studoval speciální pedagogiku a chodil do třídy s pěstounkou. On vedle ní seděl a ona vždycky, když přišla do té třídy, měli to dálkově, a když přišla do školy, tak se manžel zeptal, co je novýho. Tak ona prostě vykládala o tom svým chlapečkovi a všechno, co řeší za problémy a takový. Takže manžel přišel, jestli by třeba...my jsme původně chtěli adoptovat, ale protože ona tehdy dělala, tak je na sociálním odboru, tak mu řekla, ať zkusí pěstounskou péči. No, a tak jsme šli na OSPOD, no.“

3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?

„No tak věděli jsme, že prostě budeme mít dítě, který bude mět prostě nějaký...že ten vstup do života nemá stejný jako ostatní děti. A co jsme očekávali? Co jsme očekávali...že prostě budem vychovávat druhý dítě, protože jsme svoje měli první, tak už jsme věděli, co a jak. Takže jsme očekávali, že prostě pomůžeme nějakému drobečkovi. Samozřejmě nás na to připravovali kurzy, ale já si myslím, že na světě neexistuje kurz, kterej by vás na to připravil. Že to prostě je tak, jak to nastolí život. Tak takhle to probíhá. Ne, že jdete na nějaký kurz a tam vám něco říkají. Samozřejmě zpětně na to vzpomínám, co říkali. Ale mám pocit, že stejně je to všechno k ničemu. Až teďka, když třeba konkrétně řešíme nějaké problémy, tak je nejlepší mít někoho, na koho se můžete obrátit. V současné době je to naše sociální pracovnice z ISIS, která nám prostě pomáhá. Že jsou nějaké přípravné kurzy? Viděli jsme kdysi film. Samozřejmě, když jsme se o to zajímali. Tak je to s Wahlbergem natočený film od „Ode dneška jsme rodina“. A je to vlastně z Ameriky. A tam to funguje jinak. Tam mají den otevřených dveří v dětském domově. Tam jdete, vyberete si jako fakt na hulváta...a ty děti si vezmete domů. A teprv teďka začnete chodit na ty skupiny a takový taky. Ze začátku nemáte žádný...probíhá to úplně fakt, jak je to v tom filmu. Ze začátku vlastně nemáte žádný problém a jste šťastní, že. Ale ty problémy přijdou v průběhu času, v průběhu výchovy. Takže mě připadá úplně jak...jak vymysleli tady všechny ty panely a ty blbosti. Jako moje kamarádka nemohla mít děti. Takže adoptovali a tím, čím procházela inteligentní ženská vysokoškolsky vzdělaná. Co do ní hustili tam z kraje sociální pracovnice a psychologičky...bylo z našeho úhlu pohledu vzdělaného člověka naprosto ponižující a stejně to k ničemu nevedlo. Ona říkala, já

jsem potom už jenom odpovídala to, co oni chtěli vlastně slyšet, protože člověk prostě to má v hlavě srovnaný. Řekne si, no, tak, já chci dítě. A oni mě ho vlastně, když řeknu pravdu, nebo tak, jak se ty věci mají, nebo jakej mám já přístup k výchově, tak vlastně nebudu žádoucí, jo. Ona čekala na to dítě 3 roky. Takže prostě ten systém funguje naprosto katastrofálně. Jako je takovej hrozně kostrbatej, zaostalej. Mám pocit...vzdělávání pěstounů je fajn, ale raději řeším jako svoje problémy. Nebo mám ráda svépomocné skupiny, kde si pomáháme. Jako očekávala jsem výchovný problémy, jasně, ale úplně jiný, než jsou. Úplně jiný. A proto mám pocit, že ty kurzy, a to všechno je úplně k ničemu a že je lepší, když se vám věnuje sociální pracovník, až když jste pěstoun. Ne, než jste pěstoun. Prostě oni...to je všechno...to bylo všechno úplně k ničemu, jo. Šli jsme s manželem na psychotesty a manžel říká, už jsem jednou jedny psychotesty dělal. Já říkám, no a co jako, co mám očekávat jako. A on, hlavně musíš nakreslit velké košatej strom. To je prostě rodina, jako že má kořeny a všechno. A říkám, já jsem chtěla nakreslit vánoční stromeček. A takhle to je, jo.“

Tudíž se vaše očekávání naplnilo nebo nenaplnilo?

„Já jsem takhle nic neočekávala. Já jsem prostě...jako nic. Byla jsem šťastná, že mám druhý dítě. Byla jsem šťastná, že má starší syn bráchu. S odstupem času, po těch 10 letech, jsem šťastná, že jsou spolu. Aj, když mnohdy jako byl starší syn v pubertě, že, a už ho tak jako odstrkoval, že chtěl být se svýma kámošema. Tak, ano splnilo to. A vlastně ano splnilo.“

4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?

„Naprosto. Můj první syn je vlastně dyslektik, dysgrafik s poruchou pozornosti. Takže my jsme byli zvyklí, jakože ta výchova je náročná. A přišel mladší syn a byla tak třikrát náročnější. Prostě ty děti z toho dětskýho domova, oni mají v sobě takovou zakotvenou...jak bych to řekla...hlavně musím přežít. Hlavně musím přežít a takhle on prostě žil, jo. Ze dne na den. Žádný plánování, žádný nějaký...on neposlouchal, třeba, protože neviděl ty následky, co se může stát. Když v dětském domově neposlouchal, tak se nedalo nic dělat. Co tam s tím měli dělat. Ale tady fungovaly pravidla a on má do dneška velký problémy ty pravidla dodržovat. Prostě jsou to takový, jako očistil sis zuby, dej mobil do kuchyně, jdeš spát. On si myslí pořád, že se může chovat jako ten starší kluk, kterému je 17 roků. A mu je 13 a on má pocit, jako že může všechno jak ten starší syn. No, ale tak se starším synem už jako nic nenadělám. To je jako fakt síla.“

5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?

„Až moc. Ale až moc. A jako bylo to všechno zbytečný, úplně na nic. Nejlepší je opravdu fakt, když řešíte ty problémy a ty svoje. Nejlepší je svépomocná skupina. Tam chodijou pěstouni a říkají tam, co momentálně řeší za problémy, ale aj v osobním životě. Tak, jak se k tomu staví. Většinou jsou tam starší lidi, takže si z nich vezmete jako takový ponaučení. Vždycky odcházíte z té skupinky...a když má každý jiný problémy, takže se na ty svoje potom díváte, jako že jsou vlastně triviální. Takže vlastně nemáte žádný problémy. V poslední době byly se synem velký jako potíže. Poslední rok úplně jako katastrofa. Kradl, ale jako úplně brutálně. My velice dobře

vycházíme z jeho rodinou. Biologická matka, to je katastrofa. Tu jsme neviděli, prostě nic. Ale jeho strejdové a tety...prostě my se rádi vidíme, oni sem jezdí, my tam jezdíme. To je naše druhá rodina. Mnohdy tu rodinu si nevybíráte. Jo, ale v tomto případě musím zaklepat, my jsme si báječně sedli. Letos jsme byli na svatbě, já jsem vybrala 10 tisíc. Syn mi ukradl peníze...prostě na tu svatbu. A koupil si za to nějaký 3D pero, který měl dostat za vysvědčení. Ale chápete? 14 dní před koncem školního roku. Já už jsem to 3D pero koupila a měla jsem ho v ložnici na stole. A on měl tu potřebu, jako to mít hned. Mně ukradl ty peněz, šel si ho koupit. Takže, vemte si...ta situace. Pro mě, nejhorší bylo, ne možná ty peníze. Ne to, že ukradl, ale to, že mě podvedl, že prostě dáváte tu lásku, neočekáváte...jasně, my se máme rádi, milujeme se, ale...ten podvod strašnej. A to se stalo několikrát se spoustou věcí. A letos to fakt jako vyvrcholilo, že jsem se obrátila normálně na sociálku a říkám, já nemůžu žít doma se zlodějem. A to bylo jako v ten okamžik jsem si uvědomila, že vlastně nedokážu žít bez něho. Ale nedokážu žít i sním, jako takhle, když se bude chovat. Takže toto jsem prostě nečekala. Toto bylo moc. Už on už zašel za hranu, za moji hranu, jak jsem vychovaná, jak jsem vyrůstala, prostě jak žijeme, tak už to bylo moc. A v tu chvíli nastoupila naše sociální pracovnice z ISIS, která nám pomohla, podpořila nás, chodili jsme tam, i sociální pracovnice tam byla, jo, prostě a v tu chvíli je to důležitý. Ta pomoc, ten systém, že zasáhne. A ne, jakože tam máte nějaký školení...úplně, úplně z cesty, mě to přijde.“

6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?

„Jako můj názor je...víte co. První dva, tři roky dobře. Ale proč tady jako do 18 let věku dítěte? Prostě to je pak už potom furt jen dokola. Už vás to ani vlastně nebaví. Už jsme začali chodit aj na ty svépomocné skupiny. Jasně, vždycky se dozvíte něco novýho, ale už se vás to třeba vůbec netýká. Už máte třeba...tam chodijou pěstouni, kteří mají dospělí děcka 17, 18 roků nebo jsou na vysoké a prostě...jako co co? Tam sedí, poslouchají, jenom, aby si to odkroutili, v uvozovkách. A ten pěstoun už tak jako toho má moc. Třeba vemte si, my chodíme s manželem do práce a teďka máme tam nějaký víkendy trávit na školení. Jenom abysme měli klid. Teďka, já jsem nemocná, jo, teď nastupuju zítra do špitálu, a v sobotu máme školení, já tam nemůžu jít. Takže zas budeme myslet na to, že musíme splnit nějaký jako šílený hodiny úplně k ničemu. Přitom nám víc pomáhá ta akutní pomoc té sociální pracovnice. A ne támhle jako sedět a poslouchat něco. Když chci něco vědět, jasně, je to fajn mít to mít k dispozici. Prostě vědět o tom vzdělání, nebo tak. Ale aby jako za každou cenu, to mně přijde úplně nesmyslný. A co se týče třeba jako cigánů, nebo kolikrát jsem slyšela, jako že oni zneužívají těch dávek, cosi, cosi. No o děcko se starat musí. A aj, kdyby bylo 50 milionů vzdělání, tak ty cigány změníme. My nezměníme ty lidi. Tím, že je bude nutit do nějakého vzdělávání, to je naprosto kontraproduktivní, naprosto. Úplně k ničemu. Je lepší jako zapojit do toho tu sociální pracovníci, aby se věnovala těm rodinám, se kterýma má pocit, jako že je tam problém. A ne ti, co prostě...žensky, který nemůžou mít děti. Většinou jako všichni jo, to jsou...kolik za to máš peněz? První, co bylo! Já jsem dělala rozhovor do Mladé fronty. První, co bylo, se mě ptali, jaký je příspěvek. Já říkám, ježíšmarja, já nevím, já se musím podívat. A teďka prostě jak se má ten školitel

cítit. Vemte si, že přijдете někam a teďka všichni tam jako sedí a dívají se na hodinky. Třeba nejlepší školení má paní magistra z doprovázející organizace a naše sociální pracovnice z ISIS, protože ony dělají přímo v ISIS, přímo z pěstounnami. To je paráda, to je super. Nebo potom máme právnici, která tam dochází, tak to je taky bezvadný. Ptáme se na věci a takový. Zbytek...o ničem. Je to zajímavý, když nám jeden školitel přednášel, jo je to hezký, ale většinou ty přednášející to vztahují na svoje děti. Takže vy přijдете před pěstouny a ta má tříletý děčko, ta má patnáctileté dítě, ta má čtyři své děti, ta má jedno. To se prostě...trefit se tomu pěstounovi do noty, je strašně těžký. Jasně, máme na výběr vzdělávání, ale stejně to dopadne tak, jako že ten přednášející musí generalizovat ty myšlenky, jo. Prostě realita je jiná.“

7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?

„Za celou tu dobu mám pocit, že mě ten stát neustále hází klacky pod nohy. Kluk se chtěl jmenovat po nás. On prostě šel do 1. třídy a začal to vehementně řešit. V 1. třídě, na začátku roku. Jako on se na to ptal, já říkám, ale proč. Jako teď se mu vysvětlovala, vždyť ten tvůj strejda...já už nechci se jmenovat tak, jak se jmenuju, já už chci za tím udělat tlustou čáru. A říkám, ale máš strejdu, jmenuje se taky tak, je moc fajn, je to slušný člověk. Ne, já chci být jako vy... . On si myslel, jako že když bude se jmenovat po nás, tak že prostě bude jako jenom náš. To děčko to vidí tak jako zkresleně. Tak já říkám, tak nic. No, tak podáme návrh k soudu. Teďka všichni nás od toho odrazovali, jo. Prostě a to to. A teďka ty pro a proti. Já říkám, já, když to neudělám, tak jednou on přijde a řekne, já jsem se tak chtěl jmenovat a tys prostě pro to neudělala nic. Takže jenom kvůli němu jsme lítali po soudech a všechno. Bylo to v době, před koncem roku. A po novém roce jsem měl měnit zákon, že děti v pěstounské péči se nesmějí přejmenovat. Jo, že to zákon prostě zakáže. Proč? Proč, když to dítě se chce jmenovat jinak, to je prostě proti Úmluvě práv dítěte. Samozřejmě paní sociální pracovnice z OSPODU mě podpořila. Naše klíčová sociální pracovnice z ISIS nás podpořila, takže jako jmenoval po nás. Soudkyně byla vstřícná, chápala to. Ale přijdou po nás další, kterým prostě bude řečeno, hele, nemůžeš se jmenovat jako my, protože to nejde. A to dítě nevidí, že to zákon neumožňuje. On si řekne, no oni mně řekli, že to nejde, protože se jim...nechce třeba nebo že mě nechcou, jo. Další věc je...opravdu to vzdělávání a úplně jako nemožný. A de facto, co nejvíc hází pěstounům...co je nejvíc odrazuje, je vlastně na začátku ten panel, co probíhá, že k vám domů dochází ta sociální pracovnice. Vyslýchá vás, jo, prostě...probíhají ty rozhovory. To skutečně jako obtěžuje. Já chápau, že o nás musí něco vědět, ale biologičtí rodiče takhle hlídání nejsou. Takže na nás je bič a rodiče mají práva. A to je to, co odrazuje. Tady nejde o peníze, protože spousta ženských, když nemůžou mít děti, tak prostě co udělají? Vezmou si dítě do pěstounské péče. A co jim udělá stát? Háže klacky pod nohy, jako vyloženě. Odrazuje je. Pak ta ženská si řekla, tak to stojí mě tohle za to? A oni se diví, že je málo pěstounů? Já se nedivím. Že už vymysleli, kde, co všechno, ale to nevymyslel pěstoun. To vymysleli lidi z kanceláře, co sedí v kanceláři a toho pěstouna viděli z rychlíku. Prostě ministerstvo. Pražáci. A nehleď na to...myslím si, že v celé republice, ta pěstounská péče, v každém tom kraji...třeba jinak bude probíhat na Kladně, jinak v Ostravě, jinak v Olomouci, jinak v Praze. Prostě ten

přístup a ta kultura je v tom daném kraji jiná. Jiná je na vesnici, jiná je ve městě. A to nikdo nebere v potaz. Zase to generalizování, že napíše někdo jedny skripta a řídí se tím celá republika. To je blbost, to není rámcový vzdělávací program. To je výchova v rodině.“

8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?

„Naše první setkání, před 10 lety, proběhlo v Globusu. Si pamatuju v cukrárně. On vlastně má...První strejda je ženatej, má 2 děti. Potom má tetu. Potom je klučina, ale ten má jiného otce. Prostě první tři roky jezdila matka nebo dva. Ze začátku jezdila každé měsíci. To je taky jako, prostě přijelo k děvče. Sice měla dvaadvacet roků, ale intelekt nebo taková ta sociální vyžralost patnáctileté holky. A teďka prostě probíhaly kontakty, který trvaly 2 hodiny, každé měsíci. Takže v pátek, já jsem šla dřív z práce kvůli ní. Ona, že o vikendu. Já říkám, ne. O vikendu nebudeme se stýkat, protože já si chci odpočinout, já chodím do práce. Ona byla nezaměstnaná, jo, prostě neměla co dělat. A zaměstnávala nás. Takže stát nás zatěžuje, biologická rodina nás zaměstnává...to prostě bylo moc. A jediný, co mě drželo, po celou tu dobu, že mám toho kluka, že je můj. A prostě oni to...neustále ten stát a ta matka, mi neustále připomínali, tohle není tvoje dítě, pozor na to. To dítě ti nepatří. To je strašná masáž pro tu ženskou. Hrozná. To bylo pro mě tak depresivní. Si říkám, já to nezvládám. Já jsem kolikrát manželovi brečela na rameni, říkám, já to nedávám. A on se rozbrečel taky. On ne, ty, ty jsi dobrá ty to dáváš, já to nedávám. Takže to prostě...pořád ten stát vám připomíná a ten biologickéj rodič, kterej vlastně jako není schopen to dítě vychovávat, vám připomíná, že vlastně není vaše a vy máte za úkol mu dát...oni vám říkají, že mu máte dát lásku. A co si, co si...tohle všechno probíhá, protože tam vznikne velmi silný citový pouto. Takže vy musíte fungovat na 100 % a ještě jako prostě být tolerantní až za hranu. A všichni tady tihle ti...tady tyhle ty elementy, jako jsou ty zákony a prostě ten kontakt s tou biologickou rodinou, to vás masíruje, že kolikrát jsme si říkali, my už to nedáváme. A furt jsme si říkali, ale já si nedokážu představit, že bych ho vrátila, nebo že by prostě tady nebyl. To už prostě nejde. To to je hrozný. To byla na tom strašně moc těžký. A potom jsme se začali stýkat těma strejdama, tetama. Tak ti přijeli jednou za čtvrt roku. A tam to bylo takový, jako že už jsem se cítila taková uvolněná, že oni nám pak řekli, jako že jsou strašně šťastní, že má syn novou rodinu a že prostě se má dobře a takový. Takže to bylo zadostiučinění. To bylo takový jako pozitivní, že konečně nějaký ohodnocení toho, co děláte. Pro co jste se rozhodli. Prostě konečně aspoň něco.“

9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

„Hrozně moc. Na svět se dívám úplně jinýma očima. Sestře se zabil syn. Spáchal sebevraždu. A mladší syn k nám přišel 2 měsíce na to. A já jsem najednou viděla ten rozdíl, toho přístupu těch dětí. To je jedno, že víc mezi něma byl věkovej rozdíl. Ten to místo v té společnosti nechtěl, odmítl ho, nezvládl ten život a tady tenhle ten malej, ten prdola prostě, o to místo v tom životě usiloval. To svým způsobem nás...jako ne léčilo, ale měli jsme jiný starosti, že prostě...no bylo to taky celý pozitivní. Jak říkám, všechny

to negativa vyrovnalo to, že byl s náma, že byl šťastnej. A prostě oni říkají, že až to dítě začne zlobit, tak jakože už je vyléčený, nebo jakože je na tom dobře. No tak on vymejší lumpárny celou dobu, co je s náma. A vždycky je posune úplně jako do další dimenze. A ještě toho náš starší syn, tak to je fakt jako kombinace. Co nám to přineslo ještě... tak jako jsme rodina, že jsme čtyři. Ten starší syn už teďka opouští to hnízdo, tak s manželem cítíme, že by nám prostě bylo smutno. Když jedem na ten výlet, tak s náma jede mladší syn, že nejedeme sami, že prostě ještě tady někdo je. Samozřejmě poznali jsme spoustu skvělých lidí. Vidíme i ty problémy těch sociálně slabších. Jo, že prostě ti pěstouni, co jsou biologičtí, tak to mají, mě připadá, mnohem těžší, že oni žijou s pocitem, že jejich dítě selhalo a že vychovávají vnouče. To pro ně musí být hodně těžký. Takže jako, poznali jsme nový sociální vztahy, to bylo taky přínosem. No a někdy mám pocit, jako že někdy nevychováám už já jeho, ale on mě, protože už jako jak dozrává a dospívá, tak začíná mít svoje názory, dívá se na různé věci, jiným úhlem pohledu. No, takže řekne, viš mami, ty nemáš pravdu, jo, to je jinak. Já říkám, jo dobře. A starší syn pak vždycky přijde a spustí, já jsem ti to říkala, tys na mě byla taková a maková a mu to dovolíš jako. Sourozenecká rivalita. No ale samozřejmě pro toho staršího syna, jakože není sám. Je to hodně poznat. Znáám jedináčky, jako co mají rodiče. A mně je těch jedináček prostě lito. Že aj, když ten... vlastně když k nám mladší syn přišel, tak starší syn chodil do 2. třídy a říkal, že bude mít bráchu, příští týden. Teď učitelky mu říkaly, že ale maminka nemá břicho. A hrdě říkal, no z děčáku, až si pro něho pojedu příští týden, o prázdninách. Takže on byl takovej. No, takže mladší syn se pak stal takovým maskotem naší ulice, protože samozřejmě sousedí, co to je u Vás za kluka, to máte půjčený nebo co? Tak říkám ne, to je naše. Jako samozřejmě všichni nám...on aj dělá lumpárny ve skautu. Takže skauti vždycky vedoucí, zavolaj hele mladší syn, dělá to a to, můžete přijít? Takže my tam jdeme, povykládáme si. Syn třeba nesmí jet na 2 družinky jako trest. A pak jako jedeme dál, takže. Prostě zapojili jsme do toho spoustu dalších lidí. Samozřejmě ve škole to ví učitelé, takže když se něco děje, tak nám pomáhají. Nebo paní učitelka volá, protože taky někdy neví, jak syn přemýšlí. Oni ty děčka přemýšlí jinak. Jo on prostě, to má jiný. Teď starší syn měl taky období. Oni ve skautu mají takový terminus technikus jakože si říkají „pako“. Oni to začali provozovat i doma. Starší syn tam teďka teda říká, ty vole. A jako mě taky. To je prostě puberta. Jestli tam na té strojárně říkají ty vole, takže on přijel do kuchyně, ty vole, co máme k večeři. Já říkám, ty vole, až mě slušně oslovíš, tak se domluvíme. No a promiň, já jsem si to neuvědomil, já říkám, no tak už seš doma, tak si to musíš uvědomit...no, takže on mnohdy třeba starší syn aj nechápal, proč ten mladší se tak chová. Jo a že prostě tys mamince a tatínkovi ublížil...prostě opravdu řešíme úplně jiný věci. Než normální rodiče. No to nás taky posunulo jinam, že stali se z nás určitě mnohem víc tolerantnější lidi. Jakože, takhle tolerantní jsem nebyla. Uvědomuju si to, že jsem byla mnohem víc sobecká. A manžel taky. Že nás to změnilo jako osobnostně.“

Respondent P6

PP od roku 2010

Počet dětí v PP: 2

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?

„Staršímu synovi bude dvacet, takových patnáct let, asi. Plus minus. První dítě jsme dostali ve čtyřech letech a bude mu dvacet, tak to bude patnáct let. Mám v péči vlastně tři děti. Nebo takhle, nejstaršího už ne, tomu je devatenáct. Ale mám vlastně pětiletého a devatenáctiměsíčního syna. Toho máme od července.“

2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?

„Já jsem vůbec nevěděla, že nějaká pěstounská péče existuje. Až když jsme... když vlastně nějakým tím stylem jsem dostala do péče toho syna, toho nejstaršího, tak jsem šla na úřad a tam jsem jako chtěla to pošéfovat, abych věděla, aby to bylo jako zákonem daný, abych ho neměla doma načerno. A takhle. Potom mi tam paní na OSPODu řekla, že existuje pěstounská péče. Takže já jsem v podstatě nevěděla, co to je. Tak jsem říkala, tak, jako že do toho teda jdu. No a potom vlastně, když už se věděla, co to ta pěstounská péče je, tak jsme chtěli do budoucna tomu nejstaršímu synovi sourozence... A to byl běh na dlouhou trať. Tam je to školení a všechno takovýho. Tak jako... ten první rok co jsme nebo ten u toho prvního dítěte, mě to bavilo, že to stálo za to. Jako to školení a takhle nebylo a možná jsem byla i mladší, všechno. A když jsme potom žádali o třetí jakoby o třetí dítě, tak to už mě přišlo, že už je zase zbytečný zas dělat to kolečko... zase vlastně, protože jsme vlastně sledování OSPODem, jsme sledování klíčovou pracovníci. A byli jsme na kraji, všechno a zase vlastně u dalšího dítěte, že se musí dělat to kolečko. Tady tohohle toho pěstounství, aby vás prověřili, aby vás vlastně prověřili vaše bytové podmínky. Přitom vám potom na kraji řeknou, že jako pěstouni jste nejlepší a kdesi cosi, ale zase se jede to kolečko, toho pěstounství, jako jsou psychotesty. Tady je to mě trochu... to na tom mi vadí no.“

3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?

„Tak v podstatě žádná očekávání jsem neměla. Čekala jsem, že to bude rychlý, že třeba jak se říká, kolik je dětí v ústavech... a takhle, takže vlastně se udělá... že to nebude tak dlouho trvat, to kolečko a že prostě dostaneme dítě, přeženu, do půl roku i s těma psycho testama a všechno. Nečekala jsem, že to bude prostě tak dlouhý, že se udělá jeden rok kolečko školení o pěstounství, a pak se čeká, než to dítě k vám do rodiny jde. Než se vytipuje. A takhle. Přitom se tvrdí, kolik je dětí a jak málo pěstounů. Takže jako jsem očekávala, že to bude rychlejší... A vlastně v podstatě to rychlejší nebylo. Je to vlastně jako je běh na dlouhou trať. Tady toto, když to dítě jde do rodiny.“

4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?

„Žádným způsobem. Možná jsem přišla o nějaké kamarádky, protože si myslí, že to děláme pro peníze. Takže to spíš. Ale jako u nás v rodině se nezměnilo nic. To, jak... my bysme měli normálně svoje dítě nebo všechny tři kluky, takže u nás nezměnilo nic. Ale třeba v okolí, když někoho potkám a zeptá se, tak ví, že to je dítě z pěstounské péče, tak se se mnou baví normálně, v pořádku. Nevím, co třeba potom, když už je za zavřenými dveřmi...ale...spíš jsem přišla o kamarádky, že si myslí, že to dělám pro ty peníze. Spíš jsem přišla o ty kamarádky, protože to asi nedokázaly pochopit. Tak třeba jsem i ráda za to, že potom třeba školení, kde jsou ty...ty pěstounky a takhle. A že prostě máme si co říct, víme o čem, o čem to je. Ale jako v rodině i v blízké rodině, co se týče třeba jako z partnerové strany, tak prostě oni to berou jako by to byli bratřenci jejich, tety, strejdy, takže jako my tam nemáme, neděláme žádné rozdíly. Spíš jen to přátelství od těch mých blízkých kamarádek, že vlastně skončilo.“

5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?

„V podstatě ano. A když vlastně nevím, tak...jako ze začátku úplně si to tak už nevybavím, protože já jsem to měla přes OSPOD a oni moc nevěděli. A pak, když jsem přešla na ISIS, tak tam mám informace pořád nějaký jako u té klíčové pracovnice a od pana psychologa. Takže tam je to takový lepší. Tedka... tedka bych řekla, že je to lepší, když mám tu doprovázející organizaci, tak se můžu na cokoliv zeptat. Tehdy si myslím, že před těma čtrnácti letama, že to bylo jenom takový okrajový. Já jsem moc nevěděla ani možná na tom OSPODU moc nevěděli. Že třeba tedka mě přijde, že mám těch víc informací, když už máme to druhé a třetí dítě, když jsme žádali. Tak teď to bylo lepší, ale jenom přes tu doprovázející organizaci. Protože třeba jsme měli tedka žádost o toho nejmladšího syna na kraji. To bylo to třetí dítě, to je tak krátkou dobu. A tam v podstatě se zase změnilo zákony, že jsme úplně hleděli, že prostě neví prostě, co dělá pravá ruka a co dělá levá. Vlastně jinak to bylo před těma pěti letama, když jsme žádali o prostředního syna a teď nám zase řekli, že to zas je úplně jiný systém, jiný předáváníí, tak mě to jako zas a zas mě to jako i našťvalo, že zas to bude na dlouho. Naštěstí nám to vyšlo, jak to vyšlo. Takže jako my nečekali jsme nějak dlouho.“

6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?

„Mně to nevadí. Já se vždycky těším. Mě to prostě baví. Já jsem ráda, protože oni třeba někteří říkají, že se to téma pořád opakuje. Jenže ty děti nám rostou. A třeba já vám tedka...když jsem jezdila s tím nejstarším, tak to byl věk třináct, čtrnáct a patnáct, tak tam třeba byly témata kyberšikana a takovýhle věci, pro ty puberťáky, což mě zajímalo. Teď zase třeba mám děti pětiletého a devatenáctiměsíčního a zastáváme třeba vzdělávání, co se týče porucha attachmentu, práva pěstovala a takhle. A zase jsem ráda, že jsou a třeba zase než pojedou za těch pět, deset let, tak ty děcka zase budou větší a zase budu ráda, když třeba uslyším a opráším si nějaký to téma. Třeba o té kyberšikaně nebo prostě něco. Takže já jsem za ty...za to vzdělávání ráda, mně to nevadí, já si to klidně odsedím. Jsou pro mě lepší vzdělávací víkendovky jako pobyty než třeba, když musím si zařizovat hlídání a takhle. Co se týče vlastně jakože to máme na celý den na tom ISISu, nebo takhle. Pro mě je lepší, když můžeme na ten víkend jet,

může se tam vidět vlastně s váma, se studentama, s pěstouny, se školiteli, tak já to mám ráda. Vždycky se na to těším. Mrzí mě, to jsem teda i říkala, že je to jenom dvakrát do roka, že by to mohlo být klidně dýl, ale jako spousta pěstounů se nechce, což chápu, že třeba někteří říkají, že to drahý. Mně to drahý nepříjde, tisícovka za víkend. Takže jako já školení mám ráda.“

7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?

„Jak se to veme. Nám to jakoby...jako padesát asi na padesát. Jako mně to stačí, neříkám. Jako nesetkala jsem se, že bysme museli jako nějak živořit. Nevím, kolik stojí ústavní péče dětí...jako v ústavech. Kolik za to dává stát. Kolik dává nám. Někdo říká, že bereme málo. Jako finančně mi to asi vyhovuje...ale ohodnocení třeba jsem teďka taky říkala, že vlastně jsme byli na tom kraji všechno. Kraj se o nás zajímal. Dostali jsme do péče nejmladšího syna, všechno dobrý. A do týdne mě přišel dopis, že mě kraj vyřazuje vlastně z evidence. A od té doby vlastně se nám kraj ani neozval. Ani třeba za tu dobu, co mám prostředního syna, nejstaršího syna...že třeba ten kraj nenapiše dopis nebo nezavolá, jak se vám daří, jak se daří dětem, jaká je péče. Vím, že píšeme zprávu na soud, ale jakože třeba teďka ten kraj se vůbec...jakože mě vyřadí ani třeba nezavolají. Jestli chceme třeba za pár let pokračovat, nebo prostě něco. Přejde vám dopis jako a teď už jste nepotřebná. Jo, to mě třeba od toho kraje vadí, nebo od toho státu. Celkově, že tohle není pošéfovaný. Že vlastně potom, když mi třeba musíme napsat odvolání, že nesouhlasíme s vyřazením, že tam chceme být, tak oni vás přerušijou na rok na dva. A pak vlastně zase děláte to kolečko a taky se musíte ozvat, jestli prostě už je ta správná doba. Oni se vám sami neozvou. To mě třeba od toho státu...kdybysme takhle ohodnocení neříkám, že máme dostávat medaile, nebo takhle, ale že třeba jako nějaká ta starost, jak se daří těm dětem, jak se daří vám. Nějaký větší setkání třeba těch pěstounů, aby to ten kraj zařídil prostě. Jako finančně asi dobrý. Ale jako co se týče nějakého ohodnocení osobní, to mě tam trošku chybí, že jako teď už ani o vás nevíme. V podstatě jako že třeba teďka, já jsem říkala partnerovi, máme tři kluky, že mě to stačí. Ale říkám si, co třeba za 2, za 3 roky se rozhodnu, tak zase budu muset dávat žádost na ten kraj a zase všechno to kolečko. Tam je trošku vadí, že ten kraj...teď už jako teď už jste vyřazení, jo, že v podstatě ani vám nezavolali jako on přijde dopis. To si myslím, že jako taky jako přijde v dopise, že jste vyřazení.“

8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?

„Tak prostřední syn...ten nejstarší syn vlastně má matku, to je moje sestra. To je příbuzenská a tam byl kontakt za celých těch patnáct let asi dvakrát. Ona řekla narovinu, že ho bere jako kamaráda, ne jako syna. Ona vůbec jako, ona přeje přijela dvakrát, jo. U prostředního syna je matka ve výkonu trestu. A teďka vlastně příští rok se má propouštět. Tam to bude teprv zajímavý, protože...v podstatě celých těch pět, šest let se snažila, jako v psaní dopisů. A takhle. Ale je to spíš, aby dostávala určité body, za který ona vlastně potom může požádat o podmíněčné propuštění. Jako nevidím to, že by to najednou byla matka roku, jako že by prostě o šestiletého kluka se chtěla starat, ale tak jako uvidíme. Jako máme spolu dobrou kontakt, co se týče dopisů

a takhle. Syn s ní mluvit nechce, protože chtěla i skypevat. To ale syn nechtěl, to odmítal. Měl z toho, už je to teda delší dobu, ale měl z toho panickou hrůzu. Začal se počůrávat. Přitom vlastně on byl odebranej ve 3 měsících, takže on vůbec ani tu matku nezná. Ale prostě měla z toho hrůzu. Prostě ji viděl a nechtěl. Jestli prostě... jestli si myslel, že ho prostě vytrhne z té naší rodiny nebo nevím jako. Do dneška prostě jako nechce. Jako přijde mu dopis všeko. Já mu to přečtu. Ví, že je to máma, je s tím jako seznámenej a jako...až vyleze...jako nevím, jakým stylem budou kontakty. Jestli vůbec on na ty kontakty bude chtít chodit. Všecko. Jako ona zbavená práv není, ale syn prostě nechce. A otec vůbec. No a od nejmladšího syna... toho máme od července a do dnešního dne se nikdo neozval. Matka byla u soudu opilá. Tam je zase alkohol. Strašně tam...jako at' se staráme, že se ozve, kdesi cosi. A do dnešního dne se neozvala. Ani když měl syn svátek, ani prostě jen tak, že by třeba přijela nebo napsala. Vůbec. Takže tam kontakty taky žádný nejsou.

9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

„Asi ne. Jako úplně nového ne. Spíš mě...jako v plusových číslech to nevidím, spíš to vidím v těch minusových, že mě hodně vadí, tak jsem říkala na začátku ten...jak to vlastně je všecko vedený a takhle. Takže jako tam není jako nic jakoby pozitivního. Pěstounská péče je fakt jako běh na dlouhou trať. Vlastně, když jsem říkala, že u toho nejmladšího se změnil zákon, tak tam nám řekli, že v první řadě se musí podat...nebo nám řekli, že mají výbornýho chlapečka. Pak řekli, že se musí podat žádost. To ta žádost se musí schválit. A až se ta žádost schválí, tak je 30 dní a my vlastně toho kluka furt nemůžeme vidět, nebo něco takovýho. A potom, až nám to soud odklepne, tak potom teprve by měly začít návštěvy. Což bylo u prostředního syna naopak, že vlastně vytipoval se syn, všecko už ten den, co nás vytipovali, už jsme se s ním jezdili seznamovat. A já říkám jako, takže já vím, třeba tady budu vědět 2 měsíce o nějakým chlapcovi, že prostě má jít do rodiny a v podstatě jsem ještě ani neviděla. Jenže to bylo tenkrát tak zamotaný, že jsme ho teda viděli hned potom spisu, co nám řekli, že teda nám dají toho kluka a všecko. A soud taky proběhla rychle. Ale je to asi o lidech. Kdyby to měli podle toho zákona, jak to mělo jít, že nejdřív to kolečko toho soudu a pak seznámení, tak možná se teďka ještě teprve seznamujeme, protože on už byl ve věku, kdy se navazuje vlastně na tu danou osobu. Už tam byla ta separační úzkost. Tak je taky delší doba, než se zas naváže na vás. Přece jenom byl u matky sedm měsíců. Pak u přechodné. Pak mají zase do rodiny. Je to záhul na ty děcka, takže si myslím, že jako tady toto, že by se mělo víc ošéfovat jako. Jako nic mi to nepřineslo pozitivního, ta pěstounská péče. Neříkám, že bych do toho znovu nešla. Asi bych za pár let se zase rozmýšlela, že bysme jako do toho šli, protože barák máme dost velkej a děcka a takhle. Ale jako pozitivního...jako kdyby třeba řekli, že je teďka nějaký nový zákon, že se má nastolit, tak kdyby to vyšlo, tak asi jo, ale je momentálně nic pozitivního to nepřineslo.“

Respondent P7

PP od roku 2022

Počet dětí v PP: 1

1. Jak dlouho jste pěstounem/pěstouny?

„Pěstounem jsem, a to vám řeknu úplně přesně. Od 2. 2. 2022. Dobře se to pamatuje. Takzvaný přivezeniny z několikaletými dvojčaty. Takže se to dobře pamatuje.“

2. Kdy a co Vás vedlo k úvaze nad pěstounskou péčí?

„Tak to už je hodně let zpátky. Já si vybavuju, že v roce 2018 jsem šla k lékaři na nějakou takovou tu úvodní prohlídku, abych vůbec mohla být zařazená do toho seznamu těch potenciálních pěstounů. A odstartovalo to asi...no taková...no prostě...nešlo miminko. Takže zvažovala jsem, co teda, co teda dál. Partner do toho chtít jako nechtěl jít. Ten chtěl mít vlastní děti. Takže jsme se tak po nějaké zralé úvaze rozešli, ale já jsem stejně jako se té myšlenky mít doma dítě jako nevzdávala. Zašla jsem jednoho krásného dne, jak tomu říkám, jsem zaklepala na úřad obvodu. A tam mi vlastně v rámci nějakého toho úvodního rozhovoru bylo vysvětleno, co to obnáší a co bych musela podstoupit a tak dále. S tím, že jsem byla upozorněna, protože já jsem samozřejmě primárně chtěla jít do adopce, abych měla doma vlastní dítě. Ale bylo mi vysvětleno, že ta adopce je běh na dlouhou trať, někdy si to vůbec nemusí podařit. A když už se to podaří, tak je to dítě, které jako...není v rámci mého očekávání. Když to řeknu takhle. A tak já jsem o tom začala přemýšlet o té pěstounské péči. Ještě jsem nebyla úplně rozhodnutá. Nicméně by bylo porazeno, že si můžou podat obě dvě žádosti. Jak vlastně je na tu adopci, tak i na tu dlouhodobou pěstounskou péči. A takový to úplně rozhodnutí padlo na té přípravě, co vlastně každý pěstoun anebo adoptivní rodiče, jako kdyby podstupuje. A my jsme to měli hodně zkrácený, protože my jsme to měli za 2 měsíce, kdy nebyl covid. Po covidu a zase před dalším covidem, takže to šlo o prázdninách. A tam po všech těch, jako kdyby zkušenostech, co člověk získá radách těch psychologů, ostatních pěstounů, tak jsem se tam vlastně padlo to definitivní rozhodnutí, že chci být pěstounem. A asi to jedno z těch hlavních bylo, že budu mít podporu. Jak podporu někoho, ať už je to jako kdyby doprovodná organizace, ať už je to třeba ten OSPOD, prostě ten stát samotný. Prostě pak jsem si nedokázala představit, že najednou jako adoptuju dítě a stát se v úvozovkách jako ode mě dá ruce pryč. Máš dítě a teď se o něho postarej sám. Sama teďka vím, že jako mít dítě v pěstounské péči a mít tu podporu těch všech těch organizací je k nezaplacení. Nedokážu si představit, že bych...když bych teda vzala syna, kterého mám teďka péči, nedokážu si představit, že bych ho vychovávala sama. Bez možnosti se s někým poradit, co dál. Takže asi tak.“

3. Jaké bylo Vaše očekávání o pěstounské péči? Naplnila se?

„Tak očekávání určitě byla jiná. Určitě byla jiná. On možná člověk, když jde do té pěstounské péče, tak možná tak trošičku žena je na takovým obláčku růžovým, že

všechno bude v pohodě. Mám jako kdyby pomoci té doprovodné organizace, toho státu. Já se asi budu opakovat. A že to bude všechno v pohodě, protože...lásky to prostě všechno spraví. Ale...on potom, jak člověk do toho, jak se ho dotkne ta realita, tak je to samozřejmě všechno úplně jinak. Moje představa byla, jak už jsem vám i na začátku říkala, že budu mít vlastně doma dítě v péči, o kterých se budu starat, dám mu maximální lásku. Jak říkají všichni kolem mě, stačí, aby nemělo hlad, nemělo žízeň, mělo nějakou tu náruč, když potřebuje, tak se prostě přitulí a tak dále. Prostě to teplo domova. Ale ono to tak už samozřejmě jako jednoduché není. No u nás se to zkomplikovalo hned na začátku, protože ta péče o syna...ten první měsíc to bylo v pohodě, protože on se tak, jako kdyby ještě rozkoukával, a tak jako zjišťoval, co to. A pak, a to mě potvrzovali všichni, jakmile získal jakous takous jistotu, jakože tady už teda je doma. Tady má tu rodinu a tak dále, tak začal neuvěřitelně zlobit. Ale jakože zlobit, že jsme vstávali v pět ráno a raketa se rozjela, pak teda nějakým způsobem po obědě na chvíli usnul a zase se rozjela raketa a v devět hodin se šlo spát. Takže to bylo prostě strašně, jako kdyby vyčerpávající. A byla to samozřejmě změna ze dne na den, pro mě. Že to nebylo, že to nebylo najednou, že se ve mně jako objeví ta mateřská láska a všechno to bude tak, jak jsem si vždycky přála. Ale prostě z mého poklidného života ... nebo poklidného. Já jsem docela akční člověk. A najednou se to zvrhlo úplně v něco jiného. A já jsem večer padala do postele úplně hotová a říkala jsem, jestli...jako neříkám, že se nebudu jako rouhat...ale jestli mi to stálo za to, že jsem prostě úplně vyčerpaná a že prostě úplně hotová. Akorát se jdu vyspat a ráno zase čekám, že to bude takhle. A po 2 měsících naprostého vyčerpání jsem skončila v nemocnici. Takže nastalo odloučení zase, jo. Takže obrečeli jsme to oba dva. Bylo to takový náhlý, protože jsem musela na akutní operaci. A vlastně v tom špitále, já jsem si uvědomila, že mi strašně chybí. Takže ono asi všechno zlý je pro něco dobrý. Takže pomaličku, potom se zase najíždělo do toho režimu, do toho do toho systému. Už jsem to brala trošičku víc s nadhledem, ale syn byl zase takovej jako rozzlobenej, že jsem ho zase opustila a tak dále a tak dále, protože on si zažil těch opuštění jako spoustu, spoustu, spoustu. Ale nějakým způsobem se to rozjelo, pak mě pomohl příměstský tábor, který mě aspoň jako kdyby ulevil na dopoledne. A potom od minulého září sem tam navštívil na pár hodin dětskou skupinu. Což mi zase taky pomohlo, a tak nějak se to začalo dávat do kupy urovnávat sedat si. A já jsem v té době, ještě se vrátím k tomu očekávání, já jsem učitelka, takže se tady možná rozkecám trošičku víc...jak jsem říkala, že člověk jako bude mít doma dítě a najednou ho zaplní ta láska mateřská. A já jsem vlastně minulý prázdniny, tak jsem to řešila se svojí nejlepší kamarádkou a já jsem měla strašné výčitky, že tu mateřskou lásku necítím. Že ho mám ráda, že prostě jako udělala bych pro něj cokoli. Ale že tam prostě není ta mateřská láska. A mně strašně pomohla kamarádka, moje velice dobrá kamarádka, která s náma chodí i k panu psychologovi, na ty konzultace psychologické. A ona mi volala z Chorvatska a říkala...zeptala se mě, jak dlouho ho mám. Říkám 4-5 měsíců. Ona říká, vidíš to a všechny maminky, který prostě nosí svoje dítě, si na tu zvykají 9 měsíců. A ani po těch 9měsících, kdy porodila, tak vůbec netušila, co se děje. A došlo jí to všechno v uvozovkách až v rámci toho šestinedělí jo, takže po nějakých 9-10 měsících jí došlo, že je vůbec máma. A ona říkala, a ty bys chtěla lusknout a ze dne na den prostě jako

najednou jsem máma a hotovo. No a mě to tak nějak uklidnilo. A fakt vám můžu říct, že to očekávání toho mateřství a té lásky a tohle, tak fakt zhruba po těch 9-10 měsících přišlo, jo. Že teďka bych za něho dýchala. Teďka bych pro něho udělala cokoli. Prostě, když tam někde sebou flákne, tak prostě hrozně mě zatrne a to. A fakt to po těch 10 měsících přišlo a přišla taková úleva, že jsem se opravdu bála, že prostě, že budu žít vedle sebe, že se teda budu starat o nějaké cizí dítě. Ale pak to prostě přišlo, pak se to zlomilo. Takže tam to očekávání se potom jako v rámci toho naplnilo.“

4. Jakým způsobem se změnil Váš život po přijetí dítěte do pěstounské péče?

„Vzhůru nohama, úplně. Jak jsem vám říkala, vlastně 1. 2. 2022 jsem byla doma, v klidu jsem si něco řešila, přečetla jsem si knížku, kterou jsem si nepřečetla, potom rok a půl. Hodně jsem sportovala předtím, vlastně, jakože hodně náruživý sportovec, akčňák, cestovala. Já jsem řekla, jako hodně četla a tak dále. A vlastně jev té době, když potom přišel syn, tak já jsem zas...a možná se vrátím ještě k předchozí otázce, jsem si nějakým způsobem řekla, že ten způsob svůj neopustím. Že to nějakým způsobem s ním dám, sportovat, litat po venku, cestovat a tak dále. Ale tudumtutum, prostě to takhle to neklaplo. Ten život jsem musela jako ze dne na den nějakým způsobem přetransformovat. Změnit o 100 %. A ale pak jsem se tomu možná oddala až moc. A i to mi bylo řečeno, že zase to není úplně ono, protože asi to možná víte...asi to určitě víte...prostě nespokojená máma, nemocná máma a nespokojené dítě. A tak zase jsem musela projít nějakou...v hlavě nějak transformací. Musela jsem pochopit, že musím dělat i něco pro sebe, aby to dítě bylo spokojené. Já bych já nebyla jenom vyčerpaná, prostě ulitaná z něho, ale šla si třeba zasportovat, šla se projít, šla...já nevím...já teda na kosmetiku moc nechodím a třeba ke kadeřnici. Prostě nějakým způsobem udělat opravdu něco jenom pro sebe. Jo, koupit si i něco, já jsem taky rok jsem prostě pro sebe si skoro nic nekoupila. Šla jenom se synem a úplně náhodou jsem si koupila rifle. A měla jsem z toho radost ještě další 3 týdny. Jo, takže, ta změna byla hodně velká. Ale pak se fakt pochopila, že to přizpůsobit úplně, ale úplně stoprocentně jemu taky není dobrý. Takže už jsem se naučila to nějakým způsobem ten život trošičku vrátit do těch starších kolejí. Ta změna je o tom, že prostě cestuju s ním, lítáme po venku, sportuju s ním. Už je to taky o tom, že on bude mít teďka 4 roky, takže už se s ním taky trošičku líp komunikuje. Už dokáže říct, co se mu líbí, co se mu nelíbí. Takže už začíná být trošičku, jako kdyby víc parták než dítě. Sice je to pořád dítě. Dokáže se někdy pořádně vzteknout, ale už ten život neříkám, že se úplně jako nikdy nevrátí do mých starých kolejí a já bych to ani nechtěla. Jo, protože já jsem byla pracovní maniak, workoholik. A se synem jsem si uvědomila, že to není to nejdůležitější na světě, že jsou mnohem důležitější věci.“

5. Bylo Vám poskytnuto dostatek informací ohledně pěstounské péče?

„Já si myslím, že to, co bylo v silách lektorů a těch pěstounů, tak bylo. Jako řekli mi, myslím si, že maximu, ale myslím si, že to nikdy nemůže být, že vám nikdy nemůžou říct úplně všechno. Nikdy vás nemůžou připravit úplně na všechno. A oni na to i během té přípravy upozorňovali, že každé dítě je individuální. Má individuálně, jako

kdyby, zázemí, rodinu, s kterou vy budete komunikovat. Každé dítě je jinak nastavené. Vy to zázemí také máte jiné. Každý člověk je jinej, flegmatik, choleric, prostě každý reaguje na ty své situace jinak. Takže musím říct, že z pohledu té informovanosti, já si myslím, že mi ani víc řečeno být nemohlo. Jo, že my jsme fakt měli úplně na té přípravě suprovou psycholožku, suprovou lektorku, která sama má, prostě měla v té době 7 dětí v pěstounské péči a říkala věci na rovinu. A já to teďka si pamatuju jednu její radu, když se vám něco nebude líbit, ať už to je z pozice, já nevím, státu, soudu, matky biologické a tak dále, vždycky se ptejte, kde je zájem toho dítěte. Jako teďka si to pamatuju, prostě ona říká, zeptejte se vždycky, kde je zájem dítěte. Kde je tady v tomhle rozhodnutí, který prostě...protiřečí veškerému zdravému selskému rozumu, kde je zájem toho dítěte. A druhý, to si taky pamatuju, tak její rada byla, když máte vždycky podpis zákonného zástupce a tak dále...a musela nějak komplikovaně do vězení nebo prostě shánět ty podpisy. Neseženete, prostě ten rodič je bůhví kde. Tak ona říkala, no škrtněte zákonného zástupce, napište pěstoun a podepište se. Ať si s tím dělají, co chtějí. Takže já musím říct, že rad jsem získala spoustu i vlastně těch praktických, nejenom takových těch teoretických. A po několika těch sezeních, co jsme vlastně měli s tou lektorkou a s tou psycholožkou a s tou pěstounkou, se mi párkrát chtělo brečet. Musela jsem si doma dát panáka, prostě, že se vás snažili připravit a na tu krutou realitu, na tu smutnou realitu, na tu drsnou realitu. Což ne vždycky jde. On má člověk vždycky v sobě. Má taky to očekávání, že to jeho se to týkat nebude, že to prostě jsou takový ty případy jako ty těch...já nevím smutnějších, smutnějších dětských osudů. Ale informovanost, já musím říct, z kraje suprová. Informovanost i z toho OSPODu od paní, suprová. A co se týče informovanosti z Prahy, protože vlastně syn předtím spadl do Prahy, tak jistá paní magistra, tak ta informovala, jen když musela. A když to měla jako kdyby povinností. Jo, ta se mi ozvala jednou za půl roku a nic. Takže já jsem potom byla šťastná, když se rozhodl ten soud, teda že syn patří sem a patří pod Olomouc. A spadli jsme pod naši paní pracovníci na OSPODu, protože předtím to byl děs běs. Já jsem aspoň fungovala s paní sociální pracovnící z doprovázející organizace, která vlastně odešla potom na kraj a místo ní potom se vrátila naše momentální sociální pracovníce z doprovodky. A jako ze všech stran, když potřebuju, tak vlastně potom i pan doktor z doprovodky, psycholog, se nás ujal, protože já jsem taky nevěděla, co s tou zlobou a s tím vztekem, co ten syn měl, co s tím dělat a jak s tím nějakým způsobem nakládat. No, já musím říct, že já jsem asi v tomhle, a klepu, měla velikánský štěstí. Anebo takhle řeknu to tak, přeju si, aby to nebylo štěstím, ale aby to bylo prostě denní praxe, ale ať už ISIS, ať už OSPOD, ať už kraj, ať už pan doktor, tak jsou mi maximálně nápomocní a já musím říct, že mám kolem sebe spoustu přátel, kterým jenom stačí zvednout telefon, vybrečím se jim do toho telefonu a všechno je dobré. Ale jinak co se týče té poradenské, tak tam si vůbec nemůžu stěžovat a jsem naprosto šťastný člověk.... A jediná výjimka je nejmenovaná paní magistra z úřadu práce, která mě půl roku nechala na minimální dávce, ale o tom už vůbec jako nechci mluvit, no, protože mi tvrdila, že nemám nárok na celou tu částku. Podala jsem šest odvolání, milion námitek a já nevím, co všechno. A ona mi pak řekne, že ona vlastně to ví, že to tak je, ale prostě ze mě půl roku dělala blbce a žili jsme na minimálních dávkách. Úřad práce je pro mě docela takovej...já se křížuju,

když jedu kolem. A už jsem domluvená i s paní sociální pracovnící, která byla předním naše doprovázející pracovnice, jako kdyby z kraje, nebo že tam má nějaké kontakty, že se to trošičku...jako aspoň ten kraj pokusí napravit, no...asi tak.“

6. Jak vnímáte povinné vzdělávání dle zákona?

„Já bych ho někdy doporučila všem rodičům. Samozřejmě jsou pěstouni, kteří už vám řeknou, že jo, já už prostě tady ten seminář jdu potřetí, jdu počtvrtý, prostě, a tak dále. Ale minimálně třeba nám se ještě nepodařilo být na takovém tom pobytu, protože buď byla nemoc, nebo prostě se něco přihodilo. Anebo teďka na podzim vlastně nebyl. Tak doufám, že příští rok se nám to podaří. Takže se potkáte s těmi ostatními pěstouny a potkáte se prostě s těma zkušenostma. Zjistíte, že lidi jsou někdy mnohem větší srabu, než jste vy. A mně v tomhle strašně pomáhá a pro mě asi nejценnější, v rámci toho vzdělávání, jsou ty svépomocné skupiny. Jo, že mně to strašně pomohlo. Já jsem byla z té biologické matky ve vězení úplně na prášky říkám, nevím, co furt vyhrožuje a tamto a tamto, a pak potkáte další paní, ta vám řekne, jo to my jsme zažili taky jasně, jo, jo, oni takhle vyhrožují, a pak vylezou z vězení, ale to je jenom, aby vylezli dřív a tak dále. A teď vám to řekne druhá, teď vám to řekne třetí, teď vám to řekne čtvrtá, řekne pátá a vy zjistíte, že je to vlastně úplně...úplně běžná věc. A že prostě ti lidi to tak, v tom vězení, mají nastavený. Je to prostě jejich jediná realita, ke které se můžou upnout. Navíc je k tomu tlačí ti sociální pracovníci v tom vězení psát tohle. I když my máme teda matku, která je...jak mi bylo řečeno, trošičku temperamentnější a než přemýšlí, tak nejdřív něco řekne. Ale takže ty svépomocné skupiny, v rámci toho vzdělávání, za mě bomba a za mě prostě skvělý. A pokud budu moct, tak prostě snažím se nevynechat žádnou skupinu. Máme tam i hlídání. Seznámila jsem se tam prostě několikrát lidma, se kterými udržuju kontakty. Paráda. Ty ostatní semináře, asi se to bude opakovat. Pro mě je to víceméně, co jim všechno novinka, takže já zatím všechno kvituju s povděkem a nasávám informace jako houba. Takže pokud to jde a mám třeba hlídání...teďka třeba nemám tolik vycházek, takže jsem se nemohla pár seminářů zúčastnit, který by mě zajímaly, ale za mě zatím skvělý a doporučila bych to i některým jako biologickým rodičům. Samozřejmě, což nemůžu, ale prostě někdy si člověk jenom neví rady a potřebuje poradit. Potřebuje se s někým o tom pobavit. A mě třeba jenom baví, že třeba na té svépomocné skupině, když, s prominutím, vyblíju všechno, co se na nás navalilo a lidi vám řeknou, jasně, v pohodě, to přejde a tohle tak vás to nějak uklidní. Byli tam i manželé, kteří mají podobný osud...prostě vzali mě za rameno. Viděli, jak tam skoro pomaličku brečím, protože s těma žádama a tak všechno se to nějak sesypalo...pomodlili se za mě, já teda nejsem věřící, ale mě to tak strašně pomohlo. Takže, svépomocné skupiny naprostá bomba a semináře taky. Jak říkám, já jsem měla bohužel teďka smůlu, že ta nemoc mi zabránila se několikrát zúčastnit, ale určitě to napravím.“

7. Myslíte si, že je pěstounská péče od státu dostatečně ohodnocená a podporována?

„No...já, co se týče finančně, tak si myslím, že ano. Mám jedno dítě. Nevím, jak to třeba je, když má někdo dvě a více dětí. Já mám jedno dítě v pěstounské péči. A co se

týče toho, tak asi se dostanu k tomu úřadu práce, protože ten je vlastně svým způsobem součástí státu. Myslím si, že spíš podkopává, než pomáhá, úřad práce s tím ohodnocením. Jenom vám vysvětlím, co se stalo. Minulý prosinec mi přišel dopis od úřadu práce, že po vybrání 140 tisíc, vlastně z těch 300 tisíc, mi ty dávky končí, protože jsou vybrané. Tak jsem se začala jako nějak poptávat a přechodná pěstounka, zaplat'pánbůh za ty dary, že jí mám, že mám takovou, řekla, ne, ne, jako ty máš právo na celou tu částku a nenech se odbýt. Tak jsem tak jsem napsala paní. Paní řekla, že ne, že nemám šanci a tamto a tamto, tak jsem logicky udělala jediný krok, který jsem v tu chvíli mohla udělat...já nevím, zbylo mě tam, že mě chtějí vyplatit, já nevím...ted' si vymyslím, 25 tisíc naráz a hotovo. A nic. A končím. Říkám, ale já nemůžu ted'ka nastoupit do práce, protože malýho mám sotva ani ne rok. Prostě bylo to těch 9, 10 měsíců, a tak jsem tam zašla. A ty dávky jsem si snížila. Jo, prostě tak, aby mě to vyšlo, abych ten rodičák měla. Všichni na Úřadě práce, s prominutím ted'ka použiju lidový výraz, omlouvám se za něho, pokud to někdo bude poslouchat, ze mě dělají debila, že na to nárok nemám, že prostě končím, a že si to mám tohle, a že jsem na to měla myslet dřív. Říkám, takže od začátku jste mi tohle tvrdili. Ona říkala, že to máte písemně. Říkám, aha. Tak od té doby jsem všechno od Úřadu práce chtěla mít písemně. Takže bylo to pro ně pruda, ale fakt posílali teda i blbou nějakou informaci jsem měla na papíře. A paní, které jsem volala, pak jsem se dostala k zmiňované paní magistře, její nadřizené ta ze mě taky udělala, s prominutím, debila. Pak jsem šla dolů si změnit ty dávky. Tak dole paní říkala, no na to nárok nemáte. Ještě se mi tak koukla a říkám, ale podle paragrafu...a ona říká, nic nechci slyšet. Já už jsem byla v té době z poloviny vystudovaný právník. Tady v tom sociálním právu, protože já jsem měla fakt nalezený, kde, co se přesně píše. Měla jsem tam dokonce i rozhodnutí nejvyššího soudu, kterej v tomhle už několikrát rozhodoval, ale bohužel nerozhodoval ještě v Olomouckém kraji. Jo, bylo to třeba v Praze. Bylo to myslím, že Ústeckém kraji a tak dále, kde se to samozřejmě potvrdilo tomu pěstounovi, prostě, protože kde dle zákona je to jasné. Jenže úřad práce prostě ignoruje zákon. Ale je to přes celou republiku. Víím, že moje známá mi potom řekla, že se snažila v tom něco udělat, že už kontaktovalo i Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Že jí bylo přislíbeno, že to změní, že ona už jim dokonce ohrozila žalobu, že se to má změnit. Nic se nestalo. Už jí došla trpělivost, a že teda už i k ombudsmanovi. Ten jí taky nepomohl. Takže jsme nějakým způsobem spojily síly, že ona jako podala výzvu na všechny Úřady práce a že já to teda vezmu přes ten Krajský úřad. V našem státě prostě jeden člověk nic nezmuže, ale musí za sebou mít nějakou organizaci nebo instituci, která mu pomůže. Takže my jsme vlastně od ledna do března žili na 9 tisících plus pěstounské odměně. Což já to ted'ka řeknu asi taky zase lidově, jsem rozfofrovala za poplatky za hypotéku, za poplatky...já nevím. Tam to byla třeba školka plných devět stovek. Tam prostě už jsem potom otáčela i korunu s ohledem na to, že jako nevím, jestli mám koupit chleba nebo 5 rohlíků, aby se ten malej najedl. Naštěstí jako já mám úžasnou maminku, která nám, de facto, denně vařila, takže my jsme byli závislí na mamce, protože od dubna tohohle roku jsme byli na 1500 korun rodičáku. A pak jsme tam měli teda těch 5 a půl tisíce potřeby dítěte a ta pěstounská byla myslím, že 11 tisíc něco, jo. Ono už si to zas navýšilo. A tak v těch 17 tisíc najednou jako nebylo. To prostě člověk

najednou zjistí, že ty poplatky a tak dále už jsem dokonce byla i v bance, jestli by mi nepozastavili hypotéku a tak dále. Říkám, ještě to zkusíme nějakým způsobem. Já jsem to udělala potom tak, že jsem si napůjčovala, jako kdyby od známých. A v červnu potom, co jsem podala další odvolání, další námitku asi třetí, čtvrtou, pátou šestou, tak mi najednou Úřad práce napsal...vrátím se zpět o krok...Úřad práce to postoupil, nějakému odvolacímu orgánu Ministerstva školství, Ministerstva sociálních věcí. A paní to zpracovala a teď se držte, z Úřadu práce na 7 stránek za 10 dnů od toho, co to dostala. Já jsem za 10 dnů dostala vyrozumění, že na to mám nárok. Vůbec nechápu jako, protože ten Úřad práce to záměrně zdržoval. Paní vždycky vybrala ten poslední den, který to mohla odeslat, kdy mi mohla reagovat a tak.... A paní mi napsala, že na to mám na rok, a že Úřad práce pochybil. Takže mám to černý na bílým a Úřad práce na to reagovat že mi to teda vyplatí. Říkám, tak po půl roce, co oni ví, že to dělají špatně a až teda dostali nějaký vyrozumění z odvolacího orgánu, tak mi to vyplatili. Ale jak se zase říká, všechno zlý je pro něco dobrý. Měla jsem v kontaktu jednu maminku, která měla stejný problém, které také dlužily 150 tisíc. A týden potom, co mě ty peníze...respektive mě nepřišly, mě je zase rozdělili do dalších dávek, jako kdyby, protože jsem měla ještě rodičák. Tak ten její rodičák už jí vypršel, tak najednou se ji naučte objevilo 150 tisíc s omluvou za technický problém.... Takže v tomhle ohledu, co se týče třeba výše, tak já si vůbec nestěžuju. Já jsem ani nečekala, že to bude tak vysoká částka. Pro mě je to vysoká částka. Já jsem zvyklá, jako kdyby fungovat s menším finančním limitem. Ale v té době, kdy se ten stát prostě měl nějakým způsobem postarat a kdy prostě to byla potřeba, tak mi ještě paní napsala, že si mám zažádat o dávky hmotné, z Úřadu práce. Tak jsem se zasmála. Říkám místo toho, aby mi vyplatili ty, na který má nárok, tak mě ještě tohle. Takže my všichni zas doporučovali, radši si vypůjčte od nějakýho známýho, protože ten Úřad práce si to potom bude vymáhat zase asi nehezským způsobem. Příbuzní vám třeba počkají, a to ale ten Úřad práce prostě v tomhle naprosto zklamal. Všichni to věděli. I paní na OSPODu mi říkala, že na to mám nárok. Přechodná pěstounka mi říkala, že to mám nárok. Organizace, jako doprovodka, mi řekla, že na to mám nárok. Všichni mi to říkali. Jenom Úřad práce prostě šel proti zákonu. Nevím, co z toho měli, jestli z toho měli nějaký odměny. Akorát z vás dělají vola. Pomohla mi zase v tomhle, jako kdyby podporou doprovodná organizace. To už jsem si říkala, že to snad nějak zvládneme. Babička fakt každé den vyvařovala. Ona byla šťastná, že mohla vyvařovat, takže nějakým způsobem mi to teďka nějak jako splácíme. Ten Úřad práce...naprosto zklamal. Kdybych věděla, že to takhle dopadne, nejsem si úplně jistá, že bych do toho šla. Možná by vážilo to, že se prostě nějakým způsobem postarám o syna, a že syn, už prostě...už si toho zažil dost a už nechci, aby si prostě prošel něčím takovým. Takže já jsem se snažila, aby to co nejméně jako kdyby poznal. Samozřejmě jsme se museli hodně omezit. Pochopila bych ty pěstouny, kteří kdyby se tohle dozvěděli a nešli by do toho. Jo, to je prostě, ten stát...v ten okamžik prostě naprosto zklamal. A pokud někdo vybere prostě nějaká biologická matka, nezákonně vybírá rodičák a nestará se o to dítě, tak si to má pořešit stát a neřešit to prostě...nebo nekompenzovat si to na těch pěstounech no.“

8. Jak u Vás probíhá kontakt s biologickým rodičem/ biologickými rodiči?

„To mě překvapilo. Ono si to podle mě asi nedá ani nějak představit, ta komunikace s biologickou matkou. Já nevím, jestli víte synovu historii. On vlastně otce v rodném listě nemá a matka je...a snad doufám, i pro jeho dobro, zůstane ještě chvílku ve vězení. A za různých přečinů, krádeže v nouzovém stavu a drogová závislost. Vím, že dokonce když se syn narodil, tak ona byla pozitivní. A tam vlastně...ona nás začala bombardovat nebo mě začala bombardovat dopisama. Že mě nechce, že chce, aby šel zpátky do té přechodné pěstounské péče těm manželům. A že teda jako s tím rozhodně nesouhlasí, že je u mě a tak dále a tak dále. Pak jí to teda asi někdo vysvětlil, že to na ni úplně nezáleží, že to záleží na soudu a prostě na ostatních okolnostech. Tak se nějakým způsobem zklidnila, ale prostě permanentně mě bombarduje úkolama. Co mám všechno dělat a jak se mám o syna a starat a tohle. Tak já jsem...mně v tomhle zase opět strašně pomohla a jsem za to strašně vděčná té doprovodné organizaci. I tomu OSPODu. Hodně komunikuju s paní magistrkou z OSPODu, která mi strašně pomohla. Vůbec si nedokážu představit, co bych tady bez těchto lidí dělala. A uvědomila jsem si a všichni tady potom potvrdili, že já nejsem ten, kdo by měl plnit úkoly někoho, kdo je ve vězení a kdo nesplnil svoji...jak bych to řekla...funkci matky. Kdy ona vlastně za toho rok a pět měsíců, kdy se měla starat, tak permanentně on byl někde v péči někoho jiného, jo. Takže byla i aj v Klokánku. Prostě, prošel si toho spoustu. Těch opuštění si prošel spoustu, a tak jsem nějak pochopila, že budu to řešit tak, aby to bylo ve prospěch syna. To znamená, abych nesepisovala tři hodiny nějaký dopis pro matku, ale prostě ve stručnosti napíšu, jak prospívá, co se děje, v případě, co by bylo potřeba řešit a tak dále a tak dále. A co mi taky hodně pomohlo a vyšla mi v tom vstříc soudkyně olomoucká, že mám vlastně práva vybrat zdravotní péči. Mám právo vybrat vzdělávací zařízení a případně nějaký takový ty koničky vám. No, takže...já jsem si ze začátku představovala, že ta péče bude o tom, že napíšu dobrý den, syn prospívá, prostě pár řádkama a hotovo. Ale pak mě chodili i docela škaredý dopisy od té matky, že já neplním svoji úlohu a tak dále a tak dále. A zase, pomohla mi doprovodka, pomohl mi OSPOD. A v tomhle já strašně ještě bojuju, protože samozřejmě ta obava, že mi ho jednou může vzít, je. Ale já jsem si pak uvědomila, že vždycky budu jeho máma, ať už bude tady, nebo prostě bude u někoho, takže to teďka nějakým způsobem neřeším. I jsem si to v hlavě srovnala, že prostě je to tak, jak to má být. Hlavně, aby on byl nějakým způsobem v klidu, protože zase jenom...to je spíš bokem, zase jsem se dostala do špitálu teďka, před měsícem. Zase jsem šla na operaci, takže zase prostě nastal ten kolotoč, že po návratu z operace zase byl rozzlobenej, zase byl naštvanej. Takže říkám, nebudu se vůbec stresovat kvůli nějaké biologické matce. Prostě budu se snažit být v klidu, budu se snažit být zdravá, abych tady byla hlavně pro něho. Prostě matka permanentně posílala omalovánky a že ji má něco nakreslit. Já jsem jí permanentně vysvětlovala, že prostě nekreslí. Tak už jsem potom, jako to mi poradila, přechodná pěstounka, prostě posli ji to, co vyčmáral. Tak jsem poslala. Takže posíláme každý měsíc a půl čmáranici nějakou. Je to zatím v dopisové formě. Matka i hodně tlačila, že máme přijet do vězení. Když nepřijedeme, tak přes Skype...on prostě tu paní nezná. Máme dvě její fotky, na které se podíváme. On ví, že

prostě měl kdysi nějakou bříškovou maminku, která se o něho nemohla postarat. Ale že teďka jsem jeho maminka já a on to takhle bere. Povinnosti cítím vůči synovi a pokud zjistím, že kontakt s biologickou matkou potřebuje, tak do toho samozřejmě půjdu. Ale jsem příznivcem osobního kontaktu. I když mám samozřejmě obavy, jaké to bude.“

9. Přineslo Vám osobně pěstounství něco nového?

„Strašně moc. Neříkám, že bych byla sobec. Já jsem se rozdávala už předtím, možná až moc. Bylo mi to řečeno, že prostě bych se měla trošičku věnovat i sobě, že Matka Tereza už tady byla, a že už stačilo. Ale pořád jsem to nějak v sobě nedokázala...nějak přebrat, pochopit to...že se člověk musí i trošičku věnovat sobě, aby mohl dávat potom ostatní. Takže to asi bylo pro mě teďka takové to největší uvědomění, že...abyste mohla dát něco hezkýho těm ostatním, musíte dát něco hezkýho i sobě. A musí si člověk vážít i sebe. Já jsem to předtím, neříkám, že úplně neměla. A možná jsem o sobě ani tak moc nepřemýšlela. Takže víc jsem se začala zabývat sebou a začala jsem přemýšlet o tom, co bych mohla já udělat pro sebe, abych potom...to bude znít fakt strašně jako klišé, ale aby potom člověk mohl dát i ostatním. A se synem, to je prostě na maximum. Jo, je to samozřejmě teďka človíček, kterému se asi věnuju nejvíc. Nejvíc ze všech. Snažím teda jako se už vracet do těch aktivit, do těch původních. Takže jdeme pomáhat potom na Hradisko dělat čerty, anděly a prostě taková dobrovolná akce. Je tam jarmark a tohle. Takže už se začínám...už jako kdyby...to, že se trošičku věnuju víc, sobě mi dává energii na to, abych se mohla věnovat víc ostatním. Když teďka to ostatní hlavně znamená syn. Ale samozřejmě ta rodina moje, teďka vím, že upozaděná mamka, brácha a tak dále, tak už se to zase začíná nějakým způsobem srovnávat. A pak jsem pochopila, že člověk nespasí svět. Prostě nespasíte všechny. Pro mě tohle bylo těžký pochopit vůbec od začátku. Jo, ale že můžete udělat pár drobností, který pomůžou třeba jenom pár lidem, ale pomůže jim to. Pro ně je to strašně velká, obrovská pomoc. Jsem se do toho teďka úplně zamotala, ale asi jsem se trošičku víc poznala. Když se zase vrátím k té první otázce, tak jsem si říkala, jo jasně, tuhle situaci zvládnou. Prostě nějaké křičící dítě mě nemůže vyvést z míry a tak dále. A pak jsem pochopila, že když už to děcko řve hodinu a půl a vzteká se a bouchá a všechno a tamto, že už neudržíte nervy na uzdě. Že už to není takový to, jakože jasně, je to v pohodě, to zvládnou, tak ho nechám řvát, jo. Jenže po půl hodině už jako člověk začíná být jako trošičku nervózní, že už ho to nebaví. Prostě, že to děcko furt řve a furt ho mlátí jako těma pacičkama, teď myslím. A po hodině už jako začínáte jako vylétávat. A po hodině a půl, jako byste se nejradši zavřela na záchod. A uděláte to...a prostě jenom ty pěstičky bouchají do toho záchoda. A zjistíte, že nejste tak trpělivá, že nevydržíte to, co jste si myslela, že vydržíte. A že to dítě vás teda neuvěřitelně prověří, jo, tady v tomhle. A já jsem zjistila...na tom budu muset hodně pracovat, já jsem myslela, že jsem sangvinik, jo. Prostě taková říkám, že horká krev, ale jako zvládla jsem dost věcí poměrně jako s nadhledem. Řekla jsem si, jasně, prostě známe. A myslím si, že potom, co mám doma skoro 2 roky syna, si myslím, že jsem spíš cholerik. Někdy člověk...nebo takhle, ze začátku, že jsem byla hodně cholerik, jo, a že zase postupně člověk zase nějak zjistí, že to asi nemá úplně smysl, takže už se na mě někdy jako v obchodě lidi dívají, když tam začne syn vymýšlet nějaký lumpárny. A on jako fakt vymýšlí. On je hodně chytrej a to. Když mě začal rozebírat samoobslužnou kasu v

obchodě, tak to jsem se nestačila divit. A všichni kolem taky ne. A já jsem to tak nějak tak brala, že to tak je a paní prodavačka se tak na mě potom podívala a říkám, a co mám dělat? No mám tady začít rvát, mám tady tohle. Tak prostě jsme to nějakým způsobem dali do kupy, ona mi pomohla. Pak řekla vlastně jakože jo že, že jinak to nejde, jo. Takže já jsem před synem jsem byla sangvinik, flegmatik, že spoustu věcí jsem zvládala. A teď teda jsem byla příšernej choleric, ze začátku, protože on byl hodně živé dítě a hodně jako zkoušel ty mantinely. To zkouší do teďka. Ale pochopil, že už to nemá smysl. A pak se z toho cholerika stal takovej jako...já bych řekla latentní choleric. Neříkám, že flegmatik. Jako spousta věcí je mi jedno. Jsem víc tolerantní, protože vím, že prostě nic nezmůžu a už nějaký rozčilování jako nikam nepovede. Takže když bych to shrnula. To pěstounství mi pomohlo poznat samu sebe. A svým způsobem jsem si i sama sobě pomohla. Tak se poznat a jednak si uvědomit, o čem ten život je a co to obnáší a že jsou důležitější věci než to, co jsem měla předtím za priority.“

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Lenka Kremplová
Katedra nebo Ústav:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Petrová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Očekávání vs. realita pěstounské péče
Název v angličtině:	Expectation vs. reality of foster care
Zvolený typ práce:	Diplomová práce
Anotace práce:	<p>Diplomová práce s názvem „Očekávání vs. realita pěstounské péče“ se skládá ze dvou částí. První, teoretická část se zabývá vymezením druhů náhradní rodinné péče, přiblížení pěstounské péče a její motivace stát se pěstounem. A také se zde popisuje proces zprostředkování pěstounské péče. Empirická část se zabývá pěstounskou péčí z pohledu dlouhodobých zprostředkovaných pěstounů, jejich očekáváním a realitou po přijetí dítěte do své péče. Potřebná data byla získána pomocí kvalitativního výzkumu, skrze výzkumné metody dotazování v polostrukturovaném rozhovoru, analýze dokumentů a následné sestavení stručné charakteristiky případu respondentů.</p> <p>Výzkum zjišťuje motivy zprostředkovaných pěstounů k přijetí dítěte do své péče.</p>
Klíčová slova:	Pěstounská péče, motivace, biologická rodina, vzdělávání, náhradní rodinná péče.
Anotace v angličtině:	Diploma thesis entitled „Expectations vs. reality of foster care“ consists of two parts. The first, the theoretical part deals with the definition of the types of surrogate family

	<p>care, the approach of foster care and its motivation to become a foster parent. And there is also a process of foster care mediation. The empirical part deals with foster care from the perspective of long-term mediated foster parents, their expectations and reality after the child is admitted to their care. The necessary data was obtained by means of qualitative research, through research methods of questioning in a semi-structured interview, analysis of documents and subsequent compilation of a brief characteristic of the respondents.</p> <p>Research finds the motifs of mediated foster parents to adopt a child into their care.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Foster care, motivation, biological family, education, surrogate family care.
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru</p> <p>Příloha č. 2: Rozhovory se zprostředkovanými pěstouny</p>
Rozsah stran:	73 stran + přílohy
Jazyk práce:	český jazyk